



ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ  
ΤΜΗΜΑ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ  
Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών  
«ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ»  
Ακαδημαϊκό έτος 2022-2023

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ  
της Μαρίας - Ελένης Μαυρικάκη (Α.Μ.: 2226)

ΤΟ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΟ ΑΠΟ ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ  
ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

Επιβλέπουσα:

Μαρίνα Μαρκέλλου

Πειραιάς, Αύγουστος 2024

Copyright © [Μαρία Ελένη Μαυρικάκη, 2024]

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση, διανομή, αναπαραγωγή της παρούσας εργασίας εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής για εμπορικό σκοπό ή/ και για σκοπούς διεξαγωγής εξόρυξης κειμένων και δεδομένων («text and data mining»). Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα.

Οι απόψεις και θέσεις που περιέχονται στην παρούσα εργασία εκφράζουν τη συγγραφέα και δεν πρέπει να ερμηνευθεί ότι αντιπροσωπεύουν τις επίσημες θέσεις του Πανεπιστημίου Πειραιώς.

*«Η συνάντηση της δημιουργικής τεχνητής νοημοσύνης με την τέχνη είναι σαν τη συνάντηση δύο κόσμων: οι αλγόριθμοι αναπνέουν [αποδίδουν] ζωή σε νέες μορφές έκφρασης και εκπληρώνουν τις πιο τολμηρές δημιουργικές ιδέες μας. Το αποτέλεσμα; Ένας υβριδικός κόσμος που συνδυάζει την ανθρώπινη έμπνευση με την ψηφιακή επανάσταση, δημιουργώντας έναν πλούτο εικαστικής και αισθητικής ποικιλίας που καταπλήσσει και εμπνέει.»*

*#ΔημιουργικήΤεχνητήΝοημοσύνη #Καινοτομία #Τέχνη #ΨηφιακήΕξέλιξη<sup>1</sup>*

---

<sup>1</sup> Η ως άνω πρόταση δημιουργήθηκε από το σύστημα τεχνητής νοημοσύνης «ChatGPT 3.5» της εταιρίας OpenAI, ως απάντηση στην παράμετρο που του τέθηκε «γράψε κάτι έξυπνο για την δημιουργική τεχνητή νοημοσύνη και το αποτέλεσμα που παράγει».

## ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	2
ABSTRACT .....	3
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	4
1. ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ .....	5
1.1 ΟΡΙΣΜΟΣ .....	5
1.2 ΤΕΧΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ & ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΤΝ.....	7
1.3 ΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ & ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΝ.....	10
1.3.1 Ευρωπαϊκή Νομοθεσία.....	11
1.3.2 Το παράδειγμα της Γαλλίας.....	17
1.3.3 Η πρώτη δικαστηριακή απόφαση σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.....	23
2. ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΤΝ.....	25
2.1 ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΗΠΑ .....	25
2.1.1 Αντικείμενο προστασίας.....	26
2.1.2 Δικαιούχος.....	29
2.2. ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΤΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΗΠΑ	31
2.3 ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΗΠΑ.....	34
2.3.1 Υπόθεση <i>Thaler v. Perlmutter</i> («A recent entrance to paradise»).....	34
2.3.2 Υπόθεση <i>Kashtanova</i> («Zarya of the Dawn»).....	38
2.3.3 Υπόθεση <i>Theatre D'opera Spatial</i> .....	40
2.3.4 Υπόθεση <i>Suryast</i> .....	42
2.4 ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΚΙΝΑΣ .....	44
2.4.1 Αντικείμενο προστασίας.....	46
2.4.2 Δικαιούχος.....	47
2.5 ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΚΙΝΑΣ.....	49
2.5.1 Υπόθεση <i>Feilin v. Baidu</i> .....	49
2.5.2 Υπόθεση <i>Shenzhen Tencent v. Shanghai Yingxun</i> .....	55
2.5.3 Υπόθεση <i>Li v. Liu</i> .....	58
3. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ.....	62
4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.....	68
5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ .....	72

## ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η Τεχνητή Νοημοσύνη («TN») εμφανίστηκε για πρώτη φορά πριν από περίπου εβδομήντα χρόνια. Πλέον η TN επηρεάζει την καθημερινότητά μας τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα και, σε εφαρμογές που αφορούν την κρατική ασφάλεια, την υγεία, και έχει εδραιωθεί ακόμα και στις δημιουργικές βιομηχανίες, στο χώρο της τέχνης, της μουσικής, των ταινιών κ.λπ.

Η εξάπλωση των συστημάτων TN είναι αδιαμφισβήτητη, όπως και η ανάγκη επαρκούς ρύθμισης, γεγονός που δεν θα μπορούσε να αφήσει ανεπηρέαστο το δικαίωμα κλάδο της πνευματικής ιδιοκτησίας. Δεν είναι λίγα τα «έργα» ανά τον κόσμο που έχουν ήδη δημιουργηθεί είτε με τη συμβολή της TN, είτε αυτόνομα από την τελευταία, ζήτημα που δημιουργεί ερωτηματικά για το αν χαίρουν προστασίας υπό το δίκαιο της πνευματικής ιδιοκτησίας, και ταυτόχρονα αναδεικνύει την ανάγκη επίλυσης των νομικών ζητημάτων που ανακύπτουν.

Στην παρούσα διπλωματική εργασία, το κυρίως μέρος της οποίας διαρθρώνεται σε τρία επιμέρους κεφάλαια, γίνεται αναφορά στον ορισμό της TN, στα χαρακτηριστικά των συστημάτων TN, καθώς και μια παρουσίαση των εξελίξεων (νομοθετικών και νομολογιακών) σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης («ΕΕ»). Επιπλέον, στο δεύτερο κεφάλαιο της εργασίας παρουσιάζονται τα κυρία σημεία της ισχύουσας νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας και των αρχών που επιβάλλονται στις ΗΠΑ και στην Κίνα, καθώς και των σχετικών αποφάσεων, οι οποίες έκριναν επί των προαναφερθέντων ζητημάτων και των επιμέρους προσεγγίσεών τους προς βασικές έννοιες του δικαίου της πνευματικής ιδιοκτησίας, ήτοι του δημιουργού, του έργου κλπ. Τέλος, στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζεται μια συγκριτική επισκόπηση των επιμέρους προσεγγίσεων, και στο τελευταίο κεφάλαιο της εργασίας παρατίθενται τα σχετικά συμπεράσματα.

Λέξεις – κλειδιά: τεχνητή νοημοσύνη, δίκαιο πνευματικής ιδιοκτησίας, παραγόμενο δημιουργικό αποτέλεσμα, νομολογία και νομοθεσία ΗΠΑ, νομολογία και νομοθεσία Κίνας, Κανονισμός για την Τεχνητή Νοημοσύνη

## **ABSTRACT**

Artificial intelligence («AI») first appeared about seventy years ago. Nowadays AI affects our daily lives in both the public and private sectors and, in applications related to state security, health care, and has become established in the creative industries, art, music, film, etc.

The growth of AI systems is undeniable, as is the need for adequate regulation, which could not leave the legal field of intellectual property unaffected. There are many «works» worldwide that have been created either with the contribution of AI, or autonomously by the latter, which raises questions as to whether they are protected under copyright law, and simultaneously, highlights the need to resolve the legal issues that arise.

This thesis, the main part of which is structured in three sub-chapters, deals with the definition of AI, the characteristics of AI systems, as well as a presentation of developments (legislative and case law references) at EU level. In addition, the second chapter of this thesis presents the main points of the current intellectual property legislation, and the principles imposed within US and China, as well as the relevant decisions, which have ruled on the aforementioned issues related to the field of intellectual property and their approaches to the basic definitions of intellectual property law, i.e. author, work, etc. Finally, the third chapter presents a comparative overview of the above approaches, and the last chapter presents the relevant conclusions.

Keywords: artificial intelligence, copyright, generative content, US case law and legislation, Chinese case law and legislation, AI Act

## ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα τελευταία χρόνια, ακαδημαϊκοί, και άλλοι ειδήμονες ανά τον κόσμο έχουν ασχοληθεί με ζητήματα που άπτονται της ΤΝ και των αποτελεσμάτων που δημιουργούνται με τη βοήθεια αυτής ή αυτόνομα, και το αν τελικώς δύνανται να τύχουν προστασίας από το δίκαιο πνευματικής ιδιοκτησίας. Εκτός από συγκεκριμένες δικαιοδοσίες που περιέχουν διατάξεις στους οικείους νόμους για τα έργα που παράγονται από υπολογιστή (όπως ενδεικτικά το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ιρλανδία, η Νέα Ζηλανδία, η Ινδία και το Χονγκ Κονγκ κλπ.<sup>2</sup>), ως πρώτο γενικό σχόλιο θα μπορούσε να ειπωθεί ότι τα έργα που παράγονται εξ ολοκλήρου από ΤΝ δεν προστατεύονται ρητά από το δίκαιο πνευματικής ιδιοκτησίας στις περισσότερες χώρες παγκοσμίως, στη βάση του ανθρωποκεντρικού χαρακτήρα του δικαίου, ο οποίος απαιτεί ανθρώπινη συμβολή/ παρέμβαση για τη δημιουργία.

Ανησυχίες σχετικά με τις επιπτώσεις που θα μπορούσε να έχει η προστασία των αποτελεσμάτων που παράγονται από συστήματα ΤΝ έχουν εκφραστεί κατά καιρούς, ενώ έχουν αποτυπωθεί εξίσου διάφορες απόψεις αναφορικά με το υποκείμενο των δικαιωμάτων. Το κρίσιμο ζήτημα, επίσης, που έχει απασχολήσει είναι το αν τα αποτελέσματα που παράγονται αυτόνομα από συστήματα ΤΝ είναι προστατευτέα υπό το εκάστοτε δίκαιο πνευματικής ιδιοκτησίας. Τα ζητήματα αυτά θα αναλυθούν κατωτέρω στη βάση των προσεγγίσεων που έχουν υιοθετηθεί σε επίπεδο ΕΕ, ΗΠΑ και στην Κίνα.

---

<sup>2</sup> Copyright, Design and Patents Act 1988 (UK), 9(3), Copyright Act 1994 (NZ), 5(2)(a), Copyright Act 1957 (India), (2)(d)(vi), Copyright Ordinance (Hong Kong) 528, 11(3), Copyright and Related Rights Act 2000 (Ireland), 21(f).

# 1. ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ

## 1.1 Ορισμός

Λόγω της πολυπλοκότητας της έννοιας της ΤΝ, δεν υπήρξε ανά τα χρόνια ένας ενιαίος ορισμός. Ο John McCarthy θεωρείται ότι είναι ένας από αυτούς που επινόησαν τον όρο αυτό, αναφέροντας ότι είναι η επιστήμη και η μηχανική της κατασκευής έξυπνων μηχανών, ιδιαίτερα ευφών προγραμμάτων υπολογιστών και σχετίζεται με την ανθρώπινη νοημοσύνη στη χρήση υπολογιστών, αλλά σε αντίθεση με αυτή, δεν διαθέτει βιολογικούς παράγοντες<sup>3</sup>. Βέβαια, αξίζει να σημειωθεί ότι πλέον τα σύγχρονα συστήματα ΤΝ εμφανίζουν χαρακτηριστικά αυτονόμησης, ήτοι λειτουργίας χωρίς ανθρώπινη παρεμβολή και κατεύθυνση, γεγονός που τείνει να προσεγγίζει την ανθρώπινη συνείδηση<sup>4</sup>.

Πλέον, ο πρώτο νομοθέτημα (κανονισμός) σε επίπεδο ΕΕ για την ΤΝ - που περιέχει και ορισμό της ΤΝ - είναι γεγονός<sup>5</sup>. Στόχος του είναι να διασφαλίσει ότι τα συστήματα ΤΝ είναι ασφαλή και σέβονται τη νομοθεσία, τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις αξίες της ΕΕ, καθώς και να καθορίσει ένα νομικό πλαίσιο που θα αφορά όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους. Ήδη από τον Απρίλιο του έτους 2021, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε πρόταση για το νέο ρυθμιστικό πλαίσιο που θα αφορά στην ΤΝ<sup>6</sup>. Δύο και πλέον χρόνια αργότερα, στα τέλη του έτους 2023, η Προεδρία του Συμβουλίου και κατόπιν οι διαπραγματευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κατέληξαν σε προσωρινή συμφωνία όσον αφορά στην πρόταση για τους εναρμονισμένους κανόνες στον τομέα της ΤΝ<sup>7,8</sup>. Επόμενο στάδιο για να

---

<sup>3</sup> McCarthy, J. (2007) «What is Artificial Intelligence?», 12.11.2007, διαθέσιμο σε <http://jmc.stanford.edu/articles/whatisai.html> σελ. 2-3

<sup>4</sup> Τάσσης, Σ. (2018) «Η εποχή της Τεχνητής Νοημοσύνης», ΔΙΤΕ 4/2018, σελ. 485

<sup>5</sup> Δελτίο τύπου διαθέσιμο σε <https://www.coe.int/en/web/portal/-/artificial-intelligence-human-rights-democracy-and-the-rule-of-law-framework-convention>

<sup>6</sup> Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Ενημερωτικό («Briefing»), 11.03.2024, διαθέσιμο σε [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS\\_BRI\(2021\)698792](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_BRI(2021)698792)

<sup>7</sup> European Digital Rights (EDRi) «EU AI Act: Deal reached, but too soon to celebrate», 09.12.2023, διαθέσιμο σε <https://edri.org/our-work/eu-ai-act-deal-reached-but-too-soon-to-celebrate/> και Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Δελτίο Τύπου «Η Επιτροπή χαιρετίζει την πολιτική συμφωνία σχετικά με την πράξη για την τεχνητή νοημοσύνη», 09.12.2023, διαθέσιμο σε [https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip\\_23\\_6473](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_23_6473)

<sup>8</sup> Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Δελτίο Τύπου «Κανονισμός για την τεχνητή νοημοσύνη: Συμβούλιο και Κοινοβούλιο καταλήγουν σε συμφωνία για τους πρώτους κανόνες παγκοσμίως όσον αφορά την ΤΝ», 09.12.2023, διαθέσιμο σε <https://www.consilium.europa.eu/el/press/press->



αποτελέσει δίκαιο της ΕΕ, ήταν έγκριση του κειμένου τόσο από το Κοινοβούλιο όσο και από το Συμβούλιο<sup>9</sup>. Ο πρώτος ολοκληρωμένος Κανονισμός για την ΤΝ δημοσιεύθηκε στις 16.07.2024 και τέθηκε τελικώς σε ισχύ πλέον σε ισχύ από την 01.08.2024<sup>10</sup>. Η πλήρης εφαρμογή της θα πραγματοποιηθεί μεταξύ των επόμενων ετών 2025 και 2026, φαίνεται πως πάροχοι ΤΝ και άλλοι δραστηριοποιούμενοι στον κλάδο ήδη αρχίζουν να την εφαρμόζουν, επομένως είναι πιθανόν τα αποτελέσματα του Κανονισμού ΤΝ να γίνουν νωρίτερα ορατά, λόγω της ιδιωτικής πρωτοβουλίας.

Στον Κανονισμό ΤΝ ρυθμίζονται ορισμένες μορφές ΤΝ και συμπεριλαμβάνεται ένας ενιαίος και διαχρονικός ορισμός της, ο οποίος δικαιολογείται από την ανάγκη ομοιόμορφης εφαρμογής των νέων κανόνων. Από τις επιμέρους διαβουλεύσεις των ενδιαφερόμενων μερών προέκυψε εξίσου η ανάγκη για ένα στενό, σαφή και ακριβή ορισμό κυρίως για την ΤΝ (και για άλλες κρίσιμες έννοιες), ο οποίος βασίζεται στα βασικά λειτουργικά χαρακτηριστικά του λογισμικού της.

Έτσι, στο άρθρο 3 στοιχ. 1 ως σύστημα ΤΝ ορίζεται «μηχανικό σύστημα που έχει σχεδιαστεί για να λειτουργεί με διαφορετικά επίπεδα αυτονομίας και μπορεί να παρουσιάζει προσαρμοστικότητα μετά την εφαρμογή του και το οποίο, για ρητούς ή σιωπηρούς στόχους, συνάγει, από τα στοιχεία εισόδου που λαμβάνει, πώς να παράγει στοιχεία εξόδου, όπως προβλέψεις, περιεχόμενο, συστάσεις ή αποφάσεις που μπορούν να επηρεάσουν υλικά ή εικονικά περιβάλλοντα»<sup>11</sup>.

Πρωτύτερα, στα μέσα του 2018, η ομάδα εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου για την ΤΝ, σε σχετικές κατευθυντήριες γραμμές δεοντολογίας για την αξιόπιστη ΤΝ, είχε ορίσει τα συστήματα ΤΝ ως «συστήματα λογισμικού (ή ενδεχομένως υλισμικού) που σχεδιάζονται από ανθρώπους και, βάσει ενός δεδομένου σύνθετου στόχου, ενεργούν στην υλική ή ψηφιακή

---

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/press/pr/2023/12/09/artificial-intelligence-act-council-and-parliament-strike-a-deal-on-the-first-worldwide-rules-for-ai/?utm\\_source=dsms-auto&utm\\_medium=email&utm\\_campaign=Artificial+intelligence+act:+Council+and+Parliament+strike+a+deal+on+the+first+rules+for+AI+in+the+world](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/press/pr/2023/12/09/artificial-intelligence-act-council-and-parliament-strike-a-deal-on-the-first-worldwide-rules-for-ai/?utm_source=dsms-auto&utm_medium=email&utm_campaign=Artificial+intelligence+act:+Council+and+Parliament+strike+a+deal+on+the+first+rules+for+AI+in+the+world)

<sup>9</sup> Το κείμενο ψηφίστηκε μόλις στις 13.03.2024, με πλειοψηφία 523 ψήφους υπέρ (προς 46 κατά και 49 αποχές).

<sup>10</sup> Αποτελείται από 180 αιτιολογικές σκέψεις, 113 άρθρα και 13 Παραρτήματα.

<sup>11</sup> ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2024/1689 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2024 για τη θέσπιση εναρμονισμένων κανόνων σχετικά με την τεχνητή νοημοσύνη και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 300/2008, (ΕΕ) αριθ. 167/2013, (ΕΕ) αριθ. 168/2013, (ΕΕ) 2018/858, (ΕΕ) 2018/1139 και (ΕΕ) 2019/2144 και των οδηγιών 2014/90/ΕΕ, (ΕΕ) 2016/797 και (ΕΕ) 2020/1828 (κανονισμός για την τεχνητή νοημοσύνη), διαθέσιμο σε <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/TXT/?uri=CELEX%3A32024R1689>

διάσταση με το να αντιλαμβάνονται το περιβάλλον τους μέσω της απόκτησης δεδομένων, να ερμηνεύουν τα δομημένα ή αδόμητα δεδομένα που έχουν συλλεχθεί, να προβαίνουν σε συλλογισμούς με βάση τις γνώσεις ή να επεξεργάζονται τις πληροφορίες, που εξάγονται από αυτά τα δεδομένα, και να αποφασίζουν ποια είναι η βέλτιστη ενέργεια (ή οι βέλτιστες ενέργειες) που θα πρέπει να εκτελέσουν για να επιτύχουν τον δεδομένο στόχο. Τα συστήματα TN μπορεί είτε να χρησιμοποιούν συμβολικούς κανόνες είτε να μαθαίνουν ένα αριθμητικό μοντέλο, και μπορεί επίσης να προσαρμόζουν τη συμπεριφορά τους με το να αναλύουν πώς επηρεάζεται το περιβάλλον από τις προηγούμενες ενέργειές τους»<sup>12</sup>.

Λαμβάνοντας υπόψιν τα ως άνω, καταλήγει κανείς στο συμπέρασμα ότι σκοπός ήταν η υιοθέτηση τελικώς ενός ορισμού τεχνολογικά ουδέτερου που θα λαμβάνει υπόψιν τις ραγδαίες εξελίξεις της τεχνολογίας και της αγοράς TN και θα επικαιροποιείται με βάση τις εξελίξεις αυτές, μέσω της έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων από την Επιτροπή για την τροποποίησή του.

## 1.2 Τεχνικά χαρακτηριστικά & παραδείγματα δημιουργικής TN

Ως προς τα τεχνικά χαρακτηριστικά, σημαντική έννοια και λειτουργία για την TN, αποτελεί και η μηχανική μάθηση («machine learning»), η οποία επιτυγχάνεται με προσαρμοστικούς αλγορίθμους και αναπτύσσει αποτελέσματα μέσω ενός νευρωνικού δικτύου<sup>13</sup>. Το νευρωνικό αυτό δίκτυο («artificial neural») δεν είναι ένας απλός αλγόριθμος, ο οποίος αποτελείται από κανόνες που επιλύουν ένα πρόβλημα, αλλά μιμείται τη λειτουργία του ανθρώπινου εγκεφάλου, και επιλύει προβλήματα στη βάση μεταβλητών συνδέσμων και συντελεστών και μπορεί να αναγνωρίζει πρότυπα, σχέσεις και κανόνες τα οποία χρησιμοποιεί για να παράξει συγκεκριμένο αποτέλεσμα. Μέσω συνεχών δοκιμών, αλλά και λαθών, τα συστήματα TN είναι ικανά να μαθαίνουν και να

---

<sup>12</sup> Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ομάδα Εμπειρογνομόνων Υψηλού Επιπέδου για την Τεχνητή Νοημοσύνη, «Κατευθυντήριες Γραμμές Δεοντολογίας για Αξίопιστη Τεχνητή Νοημοσύνη» (B-1049), 04.2019 διαθέσιμο σε

[www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014\\_2019/plmrep/COMMITTEES/JURI/DV/2019/11-06/Ethics-guidelines-AI\\_EL.pdf](http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/plmrep/COMMITTEES/JURI/DV/2019/11-06/Ethics-guidelines-AI_EL.pdf)

<sup>13</sup> Copeland, B.J. (2024) «Artificial Intelligence» Encyclopedia Britannica, 16.04.2024 διαθέσιμο σε <https://www.britannica.com/technology/artificial-intelligence>

βελτιώνονται συνεχώς, ώστε να παράγουν το λεγόμενο «δημιουργικό αποτέλεσμα» («creative generative content»)<sup>14</sup>.

Φαίνεται, λοιπόν, ότι η ΤΝ μπορεί να αναπαράγει εξ ολοκλήρου λειτουργίες του ανθρώπινου εγκεφάλου, καθώς η ανθρώπινη νόηση είναι υπολογιστική, σύμφωνα με παραδοχές της επιστήμης, γι' αυτό και μπορεί να μοντελοποιηθεί ως πρόγραμμα ηλεκτρονικού υπολογιστή<sup>15</sup>, αλλά δεν μπορεί να υποκαταστήσει ανθρώπινες λειτουργίες, όπως η δημιουργικότητα, η φαντασία, ή η έκφραση συναισθημάτων. Επομένως, μάλλον τα τυχαία αποτελέσματα που εξάγονται από τα νευρωνικά δίκτυα των συστημάτων ΤΝ δεν μπορούν να εξισώνονται με τις επιλογές που συνδέονται με την προσωπικότητα και την έκφραση του δημιουργού, καθώς ένα αποτέλεσμα δημιουργικής ΤΝ δεν μπορεί να εκφράσει ό,τι και ένα ανθρώπινο έργο τέχνης. Στη βάση αυτού, ένα ακόμα ζήτημα που απασχολεί είναι η άσκηση των ηθικών δικαιωμάτων που συνδέονται με το έργο αυτό<sup>16</sup>.

Ο τρόπος ανάπτυξης ενός λογισμικού ΤΝ είναι τόσο ιδιαίτερος που μπορεί είτε να επιτρέψει την εξέλιξή του, είτε να αυτενεργεί στο σύστημα, δηλαδή η συμπεριφορά του να μην είναι προκαθορισμένη ή ακόμα και προβλέψιμη από τον άνθρωπο<sup>17</sup>. Η πρώτη περίπτωση είναι επί της ουσίας η καθοδηγούμενη μάθηση («supervised learning»), κατά την οποία ο εκάστοτε προγραμματιστής με χειροκίνητες διαδικασίες εισάγει παραμέτρους, λέξεις κλειδιά βάσει των οποίων «μαθαίνει» το σύστημα ΤΝ. Αντίθετα, η δεύτερη περίπτωση – πιο εξελιγμένη μορφή – είναι η μη καθοδηγούμενη μάθηση («unsupervised»/ «deep learning»), κατά την οποία η χρήση των παραμέτρων γίνεται χωρίς προηγούμενη επεξεργασία δεδομένων και το αποτέλεσμα είναι η υλοποίηση από το σύστημα ΤΝ μη προβλέψιμων επιλογών<sup>18</sup>, δηλαδή αναπτύσσουν «πρωτοβουλία» και αποκόπτονται από τον εκάστοτε προγραμματιστή, «εκφράζοντας» το δικό του πνευματικό υπόβαθρο<sup>19</sup>. Επιπλέον, υπάρχει και μια τρίτη κατηγορία η ενισχυμένη μάθηση («reinforcement learning»), με την οποία τα συστήματα ΤΝ προσαρμόζονται στα

---

<sup>14</sup> Παπαδοπούλου, Α. (2023), «Δημιουργικότητα και εφευρετικότητα υπό αναθεώρηση: η πρόκληση της τεχνητής νοημοσύνης», ΕπισκΕΔ 1/2023, σελ. 3

<sup>15</sup> Τρουσιάνη Ι. (2023), Α. Γενικά – Έννοια και λειτουργία σε «Τεχνητή Νοημοσύνη και Αστική Ευθύνη», Εκδόσεις Σάκκουλας, σελ. 16

<sup>16</sup> Παπαδοπούλου, Α. ό.π. σελ. 5

<sup>17</sup> Τρουσιάνη Ι. ό.π. σελ. 18

<sup>18</sup> Χίου Θ. (2020) «Τεχνητή Νοημοσύνη και Πνευματική Ιδιοκτησία - σε ποιον ανήκουν οι δημιουργίες μηχανών;», ΤΝΠ QUALEX, ΔιΜΕΕ, 2/2020, σελ. 213 επ.

<sup>19</sup> Τζούλια Ε. (2019), «Προστασία προϊόντων τεχνητής νοημοσύνης μέσω του δικαίου πνευματικής ιδιοκτησίας και των ευρεσιτεχνιών: προβληματισμοί», σε Πανεπιστήμιο Πειραιώς/ Ελεγκτικό Συνέδριο, Δίκαιο και Τεχνολογία, σελ. 309

ερεθίσματα του περιβάλλοντος, τα επεξεργάζονται και δρουν αυτόνομα, χωρίς την παρέμβαση του προγραμματιστή<sup>20</sup>. Από τα ως άνω, αναγνωρίζει εύκολα κανείς την αντίθεση με μια περίπτωση λειτουργίας/ χρήσης απλού αλγορίθμου, του οποίου οι επιμέρους ενέργειες είναι απόλυτα καθοδηγούμενες από τις εντολές που εισάγει ο προγραμματιστής. Επομένως, η διάκριση αυτή έγκειται στην ικανότητα της TN, μέσω της μηχανικής μάθησης, να λαμβάνει πρωτογενή δεδομένα («input») και μέσω επεξεργασίας να εξάγει αποτελέσματα («output»), ενδεικτικά κείμενα, κώδικα λογισμικού, βίντεο, εικόνες κ.ά.

Ήδη από το 2016, τα πρώτα αποτελέσματα της δημιουργικής TN έγιναν γνωστά στο ευρύ κοινό μέσω ενός τρισδιάστατου εκτυπωμένου πίνακα με τίτλο «The Next Rembrandt». Ο πίνακας δημιουργήθηκε από μια ομάδα τεχνολόγων που συνεργαζόταν με την εταιρεία Microsoft, μέσω μηχανικής μάθησης της TN, και με τη βοήθεια βάσης δεδομένων, στην οποία είχαν εισαχθεί πληροφορίες για την τεχνοτροπία και το ύφος του ολλανδικής καταγωγής ζωγράφου Rembrandt van Rijn (χρωματισμοί, μοτίβα κ.ά.), καθώς και εκατοντάδες έργα του. Το έργο αυτό απεικόνιζε ένα πορτρέτο ίδιας αισθητικής με τα έργα του ζωγράφου, χωρίς όμως να αντιγράφει κάποια από αυτά<sup>21,22</sup>.

Μόλις το 2022 ο εικαστικός Jason Allen, με την εικόνα «Space Opera Theater», την οποία δημιούργησε μέσω του συστήματος TN «Midjourney», κέρδισε το πρώτο βραβείο στο διαγωνισμό Colorado Digital Arts/Digitally Manipulated Photography Award. Ενδιαφέρον παρουσιάζει ο τρόπος δημιουργίας της επίμαχης εικόνας, καθώς το σύστημα TN παρήγαγε 900 διαφορετικές εικόνες, εκ των οποίων επιλέχθηκαν τρεις από τον εικαστικό, τις οποίες μάλιστα διαμόρφωσε περαιτέρω μέσω της τεχνικής του «photoshop», εκτυπώνοντας σε καμβά το τελικό αποτέλεσμα<sup>23</sup>.

Στο χώρο της μουσικής, χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο διαγωνισμός που διοργάνωσε το ολλανδικό τηλεοπτικό δίκτυο «VPRO» στα μέσα του 2020, κατά τον οποίο οι συμμετέχοντες θα δημιουργούσαν νέα μουσική σύνθεση με τη χρήση τεχνολογίας με βάση τραγούδια που συμμετείχαν στο μουσικό διαγωνισμό της Eurovision. Το πρώτο βραβείο κέρδισε το τραγούδι, της Αυστραλιανής ομάδας, με τίτλο «Beautiful the World»,

---

<sup>20</sup> Τρουσιάνη Ι. ό.π. σελ. 17

<sup>21</sup> <https://www.vml.com/work/next-rembrandt>

<sup>22</sup> Η διαδικασία διήρκεσε πάνω από 18 μήνες και απαιτήθηκαν ψηφιακά γραφικά όγκου 150 gigabytes. <https://news.microsoft.com/europe/features/next-rembrandt/>

<sup>23</sup> <https://www.nytimes.com/2022/09/02/technology/ai-artificial-intelligence-artists.html>

οι στίχοι και η μουσική του οποίου προήλθαν από σύστημα TN, το οποίο εκπαιδεύτηκε με δείγματα ήχου από κοάλα, κουκαμπούρα και διάβολους της Τασμανίας<sup>24</sup>.

### 1.3 Νομικές προκλήσεις & μελλοντικές κατευθύνσεις στην Ευρώπη για την TN

Σε παγκόσμιο επίπεδο, στο πλαίσιο των εργασιών του Παγκόσμιου Οργανισμού Διανοητικής Ιδιοκτησίας («ΠΟΔΙ»), η TN και μάλιστα το είδος έννομης προστασίας που μπορεί να αποδοθεί στα παραγόμενα αποτελέσματα αποτέλεσαν αντικείμενο συζήτησης. Μάλιστα τέθηκε το ενδεχόμενο τα συστήματα TN που δημιουργούν αυτόνομα ένα έργο να αποκτήσουν νομική προσωπικότητα<sup>25</sup>. Φαίνεται ότι από τις επιμέρους προσεγγίσεις, που έχουν εκφραστεί, να μην αρνείται κανείς την προστασία, ωστόσο υπάρχουν διαφωνίες ως προς το πλαίσιο. Σε πρώτη φάση, η προσέγγιση είναι να προστατεύονται ως έργα, όσα αποτελέσματα δημιουργήθηκαν με την βοήθεια της TN, και όχι αυτόνομα, καθώς η ανθρώπινη παρέμβαση είναι απαραίτητη. Την ίδια προσέγγιση, φαίνεται να έχουν υιοθετήσει και άλλες οργανώσεις, όπως η Διεθνής Ένωση για την Προστασία της Πνευματικής Ιδιοκτησίας («ΑΙΠΠΙ»)<sup>26</sup>. Περαιτέρω, ο ΠΟΔΙ τείνει να υιοθετήσει και τη διάκριση μεταξύ των αποτελεσμάτων TN που δημιουργούνται αυτόνομα («AI-generated») ή με ανθρώπινη παρέμβαση («AI-assisted»), χωρίς βέβαια να γίνεται ξεκάθαρο αν η εισαγωγή των δεδομένων από τον άνθρωπο ισοδυναμεί πράγματι με παρέμβαση.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, το Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της ΕΕ, το Μάρτιο του 2022 δημοσίευσε μια μελέτη αναφορικά με την επίδραση της TN στα πνευματικά δικαιώματα και σε σχέδια-υποδείγματα, σχετικά με περιπτώσεις προσβολής και επιβολής των δικαιωμάτων αυτών, χωρίς βέβαια να θίγει το ζήτημα του δικαιούχου αυτών<sup>27</sup>.

Υπό το φως της ταχύτητας των τεχνολογικών εξελίξεων, τα νομοθετικά όργανα της ΕΕ δεσμεύτηκαν να επιδιώξουν μια ισορροπημένη προσέγγιση σχετικά με την TN, με

---

<sup>24</sup> <https://www.bbc.com/news/technology-52632916>

<sup>25</sup> [https://www.wipo.int/about-ip/en/artificial\\_intelligence/conversation.html](https://www.wipo.int/about-ip/en/artificial_intelligence/conversation.html)

<sup>26</sup> Σχετικές αποφάσεις διαθέσιμες σε <http://114.247.84.87/AIPPI/ztyj/jy/201911/P020191219538152201660.pdf>

<sup>27</sup> EUIPO, «Study on the impact of artificial intelligence on the infringement and enforcement of copyright and designs», 04.2022, διαθέσιμο σε [https://euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document\\_library/observatory/documents/reports/2022\\_Impact\\_AI\\_on\\_the\\_Infringement\\_and\\_Enforcement\\_CR\\_Designs/2022\\_Impact\\_AI\\_on\\_the\\_Infringement\\_and\\_Enforcement\\_CR\\_Designs\\_FullR\\_en.pdf](https://euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/reports/2022_Impact_AI_on_the_Infringement_and_Enforcement_CR_Designs/2022_Impact_AI_on_the_Infringement_and_Enforcement_CR_Designs_FullR_en.pdf)

γνώμονα τις αξίες, τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις αρχές της Ένωσης. Η έλλειψη νομοθετικής ρύθμισης δημιούργησε την ανάγκη υλοποίησης και τελικώς υιοθέτησης του Κανονισμού TN, η οποία, όπως χαρακτηρίστηκε, αποτελεί μια εμβληματική και πρωτοπόρα σε παγκόσμιο επίπεδο νομοθετική πρωτοβουλία.

### **1.3.1 Ευρωπαϊκή Νομοθεσία**

Ήδη από τις αρχές του 2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε τη Λευκή Βίβλο για την TN<sup>28</sup>, ενώ στο τέλος του ίδιου έτους, δημοσίευσε την αναφορά της Επιτροπής Νομικών Υποθέσεων για τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας σε σχέση με την ανάπτυξη της TN<sup>29</sup>. Σε επίπεδο κανονιστικού ευρωπαϊκού πλαισίου, όπως προελέχθη, δημοσιεύθηκε ο Κανονισμός TN, το οποίο τοποθετεί την Ευρώπη να διαδραματίσει ηγετικό ρόλο σε παγκόσμιο επίπεδο, ώστε να αντιμετωπίσει τους κινδύνους και τις προκλήσεις της TN, να εγγυηθεί την ασφάλεια θεμελιωδών δικαιωμάτων των ανθρώπων και των επιχειρήσεων όσον αφορά στην TN και να ενισχύσει τις επενδύσεις και την καινοτομία στην TN σε ολόκληρη την ΕΕ.

Στόχος του Κανονισμού TN είναι να παράσχει στους προγραμματιστές TN, στους παρόχους<sup>30</sup> και στους χρήστες<sup>31</sup>, καθώς και στους εισαγωγείς/ διανομείς συστημάτων TN σαφείς απαιτήσεις και υποχρεώσεις όσον αφορά συγκεκριμένες χρήσεις και λειτουργίες της TN. Ταυτόχρονα, αποσκοπεί στη μείωση του διοικητικού και οικονομικού φόρτου για τις επιχειρήσεις, ιδίως τις μικρές και μεσαίες, και αποτελεί μέρος μιας ευρύτερης δέσμης μέτρων για την TN.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Κανονισμός TN δεν προοριζόταν αρχικά να ασχοληθεί με ζητήματα πνευματικών δικαιωμάτων, καθώς η πρωταρχική προσέγγιση ήταν ότι θα αποτελούσε ένα κανονισμό με σκοπό την ταξινόμηση των τεχνολογιών/ συστημάτων TN

---

<sup>28</sup> Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «White Paper on Artificial Intelligence: a European approach to excellence and trust», 19.02.2020, διαθέσιμο σε [https://commission.europa.eu/publications/white-paper-artificial-intelligence-european-approach-excellence-and-trust\\_en](https://commission.europa.eu/publications/white-paper-artificial-intelligence-european-approach-excellence-and-trust_en)

<sup>29</sup> Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο «REPORT on intellectual property rights for the development of artificial intelligence technologies», 02.10.2020, διαθέσιμο σε [https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2020-0176\\_EN.html](https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2020-0176_EN.html)

<sup>30</sup> Ανεξάρτητα από το αν οι εν λόγω πάροχοι είναι εγκατεστημένοι εντός ΕΕ ή σε τρίτη χώρα.

<sup>31</sup> Αξίζει να διευκρινιστεί ότι οι πάροχοι και χρήστες που βρίσκονται σε τρίτη χώρα, όταν τα στοιχεία εξόδου που παράγει το σύστημα TN χρησιμοποιούνται στην Ένωση εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού TN.

σε επιμέρους κατηγορίες κινδύνου. Τα συστήματα TN κατηγοριοποιούνται με βάση τον κίνδυνο («risk-based approach») σε τέσσερα επίπεδα: ελάχιστος κίνδυνος, υψηλός κίνδυνος, μη αποδεκτός κίνδυνος και ειδικός κίνδυνος διαφάνειας. Μεταξύ των κριτηρίων αξιολόγησης του επιπέδου κινδύνου περιλαμβάνονται: α) ο σκοπός για τον οποίο το σύστημα TN προορίζεται - λαμβάνονται υπόψη οι συστημικοί κίνδυνοι που θα ήταν δυνατό να προκύψουν από μοντέλα TN γενικού σκοπού, συμπεριλαμβανομένων των μεγάλων μοντέλων παραγωγικής TN-, β) ο βαθμός χρήσης, γ) το πλήθος των προσώπων που μπορεί δυνητικά να επηρεάσει, δ) η εξάρτηση των επηρεαζόμενων προσώπων από το αποτέλεσμα, ε) η αναστρεψιμότητα του αποτελέσματος κ.ά. Η κατηγοριοποίηση αυτή αποτελεί το βασικό άξονα του Κανονισμού<sup>32</sup>.

Ωστόσο, η ευρεία απήχηση, κατά τη διάρκεια του 2022, των παραγωγικών συστημάτων TN, όπως το ChatGPT, που χρησιμοποιούν μεγάλα γλωσσικά μοντέλα της γενετικής TN («large language models» - «LLMs») και ιδιαίτερα η ανάπτυξη των τελευταίων, ώθησε τους συντάκτες του Κανονισμού να προσπαθήσουν τουλάχιστον να το αντιμετωπίσουν<sup>33</sup>, καθώς συμπεριλήφθηκε σε σχετικά μεταγενέστερο στάδιο των διαπραγματεύσεων το σχετικό ζήτημα, ωστόσο οι επίμαχες διατάξεις θα μπορούσαν να θεωρηθούν σχετικά αδύναμες. Πάντως φαίνεται πως δεν αναμένεται να επιφέρουν θεμελιώδεις αλλαγές στις επιμέρους εθνικές νομοθεσίες περί πνευματικών δικαιωμάτων.

Λαμβάνοντας υπόψιν το ευρύ φάσμα των εργασιών που μπορούν να επιτελέσουν τα συστήματα TN, καθώς και την επέκταση των δυνατοτήτων τους, συμφωνήθηκε ότι τα συστήματα TN γενικού σκοπού, όπως θα αναλυθούν κατωτέρω, και τα μοντέλα στα οποία βασίζονται θα πρέπει εξίσου να τηρούν τις απαιτήσεις διαφάνειας. Αυτές περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων και τη συμμόρφωση με τη νομοθεσία της ΕΕ περί πνευματικής ιδιοκτησίας και τη δημοσιοποίηση λεπτομερειών σχετικά με το περιεχόμενο που χρησιμοποιείται για την εκπαίδευσή τους<sup>34</sup>.

---

<sup>32</sup> Κουνάδης, Γ., Βασιλάκου Ε. (2023) «Σύντομη επισκόπηση του Ευρωπαϊκού Κανονισμού για την Τεχνητή Νοημοσύνη (AI Act) - Ρύθμιση της καινοτομίας και καινοτομία στη ρύθμιση», ΤΝΠ QUALEX, Συνήγορος, 160/2023, σελ. 33

<sup>33</sup> Ευρωπαϊκή Επιτροπή «Τεχνητή νοημοσύνη – Ερωτήσεις και απαντήσεις», 12.12.2023 διαθέσιμο σε [https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/QANDA\\_21\\_1683](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/QANDA_21_1683)

<sup>34</sup> Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο «Artificial Intelligence Act: deal on comprehensive rules for trustworthy AI», 09.12.2023, διαθέσιμο σε <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20231206IPR15699/artificial-intelligence-act-deal-on-comprehensive-rules-for-trustworthy-ai>



Παρότι στον Κανονισμό δεν ορίζεται ρητώς η παραγωγική ΤΝ, ωστόσο κατατάσσεται στην κατηγορία των μοντέλων ΤΝ γενικού σκοπού<sup>35</sup>, τα λεγόμενα «general-purpose AI models»/ «GPAI». Ως τέτοιο, σύμφωνα με το άρθρο 3 στοιχ. 63 της τρέχουσα εκδοχής του Κανονισμού ΤΝ ορίζεται «ένα μοντέλο ΤΝ, μεταξύ άλλων όταν ένα τέτοιο μοντέλο ΤΝ έχει εκπαιδευτεί με μεγάλο όγκο δεδομένων χρησιμοποιώντας αυτοεποπτεία σε κλίμακα, το οποίο παρουσιάζει σημαντική γενικότητα και είναι ικανό να εκτελεί αποτελεσματικά ευρύ φάσμα διακριτών καθηκόντων, ανεξάρτητα από τον τρόπο με τον οποίο το μοντέλο διατίθεται στην αγορά και μπορεί να ενσωματωθεί σε διάφορα κατάντη συστήματα ή εφαρμογές· αυτό δεν καλύπτει μοντέλα ΤΝ που χρησιμοποιούνται πριν από τη διάθεσή τους στην αγορά για δραστηριότητες έρευνας, ανάπτυξης και κατασκευής πρωτοτύπων».

Πρόκειται για έναν αρκετά ευρύ - και ίσως όχι και τόσο ξεκάθαρο - ορισμό των GPAI, ωστόσο ο Κανονισμός ΤΝ επιβάλλει συγκεκριμένες υποχρεώσεις στους παρόχους των GPAI, και προβλέπονται επιπλέον υποχρεώσεις σε περίπτωση που χαρακτηριστούν ως μοντέλα που θα μπορούσαν να ενέχουν συστημικούς κινδύνους, επειδή είναι ιδιαίτερα ικανά ή χρησιμοποιούνται ευρέως<sup>36</sup>. Ως συστημικός κίνδυνος ορίζεται, στο άρθρο 3 στοιχ. 65 του Κανονισμού ΤΝ, «ο κίνδυνος που αφορά ειδικά τις ικανότητες υψηλού αντικτύπου των μοντέλων ΤΝ γενικού σκοπού και έχει σημαντικό αντίκτυπο στην ενωσιακή αγορά λόγω της εμβέλειάς τους ή λόγω πραγματικών ή ευλόγως προβλέψιμων αρνητικών επιπτώσεων στη δημόσια υγεία, την ασφάλεια, τη δημόσια ασφάλεια, τα θεμελιώδη δικαιώματα ή την κοινωνία στο σύνολό της, ο οποίος μπορεί να διαδοθεί σε ευρεία κλίμακα σε ολόκληρη την αξιακή αλυσίδα».

Εν συνεχεία, το άρθρο 53 είναι αυτό που επιβάλλει τις σχετικές υποχρεώσεις στους παρόχους GPAI. Έτσι, η παραγωγική ΤΝ που χρησιμοποιεί μεγάλα γλωσσικά μοντέλα

---

<sup>35</sup> Σημειώνεται ότι 12 μήνες μετά την έκδοση του Κανονισμού ΤΝ τίθενται σε εφαρμογή οι υποχρεώσεις διακυβέρνησης των συστημάτων ΤΝ γενικού σκοπού.

<sup>36</sup> Τα GPAI που εκπαιδεύτηκαν με συνολική υπολογιστική ισχύ άνω των  $10^{25}$  FLOPS θεωρείται ότι ενέχουν συστημικούς κινδύνους, δεδομένου ότι μοντέλα που εκπαιδεύονται με μεγαλύτερη υπολογιστική ισχύ τείνουν να είναι ισχυρότερα. Το όριο αυτό έχει επιβληθεί με βάση τα μέχρι τώρα γνωστά και πλέον προηγμένα GPAI, όπως το GPT-4 της OpenAI και το Gemini της Google DeepMind, καθώς οι δυνατότητες συναφών μοντέλων πλέον του ως άνω ορίου δεν γίνονται αντιληπτές σε επαρκή βαθμό. Ίσως οι πάροχοί τους να υπόκεινται στις υποχρεώσεις που να είναι συναφείς με αυτών που παρέχουν συστήματα με συστημικούς κινδύνους. Πάντως η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία για την ΤΝ θα έχει το δικαίωμα επικαιροποίησης του ορίου αυτού (είτε προς τα πάνω είτε προς τα κάτω), ανάλογα με τις δυνατότητες που θα κατέχουν/ αναπτύξουν τα μοντέλα αυτά.



για τη δημιουργία εικόνων, μουσικής και άλλου περιεχομένου θα υπόκειται εξίσου στις σχετικές αυστηρές υποχρεώσεις διαφάνειας<sup>37</sup>.

Οι πάροχοι παραγωγικής ΤΝ θα πρέπει να διαθέτουν όλες εκείνες τις αναγκαίες πληροφορίες που θα βεβαιώνουν ότι το συστήματά τους είναι ασφαλή και συμμορφώνονται με τον Κανονισμό ΤΝ. Συνακόλουθα, θα πρέπει να διαθέτουν μια ενημερωμένη τεχνική τεκμηρίωση σχετικά με την εκπαίδευση του μοντέλου ΤΝ<sup>38</sup> και θα πρέπει να δημοσιεύουν πληροφορίες μέσω σύνταξης σχετικής τεκμηρίωσης<sup>39</sup>, οι οποίες θα αφορούν εν γένει στους περιορισμούς των μοντέλων και θα θεσπίζουν πολιτική σεβασμού της νομοθεσίας της Ένωσης περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Οι πληροφορίες θα πρέπει να αφορούν κυρίως τη χρήση δεδομένων εκπαίδευσης που προστατεύονται από τη νομοθεσία αυτή<sup>40</sup> και γενικά, να διαθέτουν πολιτικές που να διασφαλίζουν ότι τηρείται η σχετική νομοθεσία<sup>41</sup>. Τέλος, τα αρχικά μοντέλα θα πρέπει να παρέχουν όλες εκείνες τις απαραίτητες πληροφορίες ώστε οι μεταγενέστεροι πάροχοι να είναι σε θέση να συμμορφωθούν με τις υποχρεώσεις τους βάσει του Κανονισμού ΤΝ<sup>42</sup>. Η διαφάνεια και ενημέρωση ότι το αποτέλεσμα δημιουργήθηκε από σύστημα ΤΝ και όχι από τον

---

<sup>37</sup> Οι πάροχοι δωρεάν μοντέλων ανοικτού κώδικα (όπως ορίζονται στο άρθρο 3 του Κανονισμού ΤΝ) απαλλάσσονται από τις περισσότερες από τις επιβληθείσες υποχρεώσεις, όμως δεν καλύπτονται από την απαλλαγή αυτή οι πάροχοι μοντέλων ΤΝ γενικού σκοπού, ακόμα και είναι ανοικτού κώδικα, με συστημικούς κινδύνους. Ενώ δεν εφαρμόζονται σε δραστηριότητες έρευνας, ανάπτυξης (άρθρο 2 παρ. 6, και αιτιολογική σκέψη 104 του Κανονισμού ΤΝ σε συνδυασμό όμως με την αιτιολογική σκέψη 107, αφήνει μια ασάφεια για την περίπτωση που κάποιος πάροχος τροποποιήσει τον σκοπό ενός μοντέλου ΤΝ ή στηριχθεί σε μοντέλα που εκπαιδεύτηκαν από κάποιο επιστημονικό ινστιτούτο) και κατασκευής πρωτοτύπων που προηγούνται της διάθεσης στην αγορά, ούτε σε συστήματα ΤΝ που αφορούν στρατιωτικούς σκοπούς, αμυντικούς σκοπούς ή σκοπούς εθνικής ασφάλειας, ανεξάρτητα από το είδος της οντότητας που ασκεί τις εν λόγω δραστηριότητες.

<sup>38</sup> Οι πληροφορίες αυτές θα περιλαμβάνουν ακόμα και στοιχεία για τον σκοπό του, την υπολογιστική ισχύ που καταναλώνει και λεπτομέρειες σχετικά με τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται στην εκπαίδευση.

<sup>39</sup> Το Γραφείο ΤΝ οφείλει να παρέχει ένα πρότυπο, το οποίο θα πρέπει να είναι απλό, αποτελεσματικό και να επιτρέπει στον πάροχο να παρέχει την απαιτούμενη περίληψη σε περιγραφική μορφή.

<sup>40</sup> Με στόχο και το σεβασμό των επιφυλάξεων των δικαιωμάτων που εκφράζονται στην παρ. 3 του άρθρου 4 της Οδηγίας 2019/790, και αφορούν στους σκοπούς της εξόρυξης κειμένων και δεδομένων.

<sup>41</sup> Η υποχρέωση αυτή αναμένεται να επιφέρει αντιδράσεις από τους παρόχους, ωστόσο φαίνεται να λύνει το ζήτημα, καθώς είναι ήδη αρκετές οι υποθέσεις που έχουν πάρει τη δικαστική οδό με αντικείμενο την παραβίαση δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας λόγω εκπαίδευσης των συστημάτων ΤΝ με έργα που προστατεύονται από τις διατάξεις της και καθίσταται δυσχερής η αποδεικτική διαδικασία. Με την επιβληθείσα υποχρέωση διαφάνειας φαίνεται να διευκολύνεται και το έργο ενώπιον των δικαστικών αρχών.

<sup>42</sup> Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Ενημερωτικό («Briefing») «Artificial intelligence act», 03.2024, διαθέσιμο σε [www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/698792/EPRS\\_BRI\(2021\)698792\\_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/698792/EPRS_BRI(2021)698792_EN.pdf) σελ. 9

άνθρωπο, και η εκπαίδευση και σχεδίαση των μοντέλων με τέτοιο τρόπο ώστε να αποτρέπεται και η δημιουργία παράνομου περιεχομένου αποτελούν επιμέρους υποχρεώσεις των παρόχων (άρθρο 50)<sup>43</sup>. Σαφώς, το Γραφείο TN<sup>44</sup> και οι αρμόδιες εθνικές αρχές θα είναι υπεύθυνες για την τήρησή τους, και σε περίπτωση μη εκπλήρωσής τους θα επιβάλλονται κυρώσεις και πρόστιμα ανάλογα με το οικονομικό μέγεθος του εκάστοτε παρόχου.

Φαίνεται, βέβαια, ότι οι υποχρεώσεις σεβασμού και διαφύλαξης της προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων δεν είναι τίποτα άλλο, παρά μια υπενθύμιση στους παρόχους συστημάτων TN ότι οφείλουν να σέβονται τους σχετικούς νόμους και τα πνευματικά δικαιώματα και να εφαρμόζουν αποτελεσματικές τεχνολογίες για την επίτευξη της προστασίας αυτής. Ήδη από το 2019, η Οδηγία 2019/790<sup>45</sup> έθεσε μια βάση (στα άρθρα 3 και 4) επιτρέποντας την εξόρυξη κειμένων και δεδομένων ακόμα και για εμπορικούς σκοπούς, με κάποιους περιορισμούς. Με βάση τις διατυπώσεις του Κανονισμού TN<sup>46</sup> προκύπτει ότι η εκπαίδευση ενός συστήματος TN εμπίπτει στο προαναφερθέν άρθρο 4 της Οδηγίας 2019/790. Όμως, παρ' ότι η εξαίρεση του άρθρου 4 της Οδηγίας 2019/790 ισχύει για όλο το περιεχόμενο, ο δημιουργός/ δικαιούχος των πνευματικών δικαιωμάτων δύναται να επιλέξει να επιφυλαχθεί των δικαιωμάτων του με κατάλληλο τρόπο (δηλαδή να ασκήσει το λεγόμενο δικαίωμα «opt-out» και να επιλέξει να διατηρήσει τα δικαιώματά του επί των έργων του ή άλλου αντικειμένου). Στην περίπτωση αυτή, οι πάροχοι θα πρέπει να λάβουν σχετική άδεια, αν θέλουν να πραγματοποιήσουν εξόρυξη κειμένου και δεδομένων για άλλους σκοπούς. Χωρίς την προαναφερθείσα εξαίρεση, το ελεύθερα διαθέσιμο περιεχόμενο θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί, να αναπαραχθεί και να εξαχθεί (ως αποτέλεσμα συστήματος TN) για εμπορικούς σκοπούς

---

<sup>43</sup> Η υποχρέωση αυτή θα συμβάλλει και στην εξακρίβωση αν ένα αποτέλεσμα TN (που παράχθηκε αυτόματα από την τελευταία, χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση) αποτελεί «έργο», με βάση την εκάστοτε εφαρμοστέα εθνική νομοθεσία, λόγω απαιτήσεων συμβολής του ανθρώπινου παράγοντα - δημιουργού.

<sup>44</sup> Η Επιτροπή συνέστησε νέα Ευρωπαϊκή Υπηρεσία TN το Φεβρουάριο του 2024, εντός της Επιτροπής, η οποία θα εποπτεύει τα μοντέλα TN γενικού σκοπού, θα συνεργάζεται με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Τεχνητής Νοημοσύνης και θα υποστηρίζεται από επιστημονική ομάδα ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «European AI Office», διαθέσιμο σε <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/ai-office>.

<sup>45</sup> Οδηγία (ΕΕ) 2019/790 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενικά δικαιώματα στην ψηφιακή ενιαία αγορά και την τροποποίηση των οδηγιών 96/9/ΕΚ και 2001/29/ΕΚ, διαθέσιμο σε <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019L0790>

<sup>46</sup> Αιτιολογική Σκέψη 105 επ.

εξόρυξης κειμένων και δεδομένων, γεγονός που αποτελεί κίνδυνο για τους δημιουργούς/δικαιούχους των συναφών πνευματικών δικαιωμάτων που δεν ασκούν με κατάλληλο τρόπο – υπάρχει ασάφεια ως προς την έννοια αυτή - το σχετικό δικαίωμά τους, να διατηρήσουν δηλαδή τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα δικαιώματα βάσης δεδομένων τους, ιδίως για τη εκπαίδευση των παραγωγικών συστημάτων TN.

Είναι κρίσιμο εδώ να τονισθεί ότι όλες οι ως άνω υποχρεώσεις επιβάλλονται σε οποιοδήποτε πάροχο σκοπεύει να διαθέσει το σχετικό σύστημα εντός της ευρωπαϊκής αγοράς, ακόμα και αν η εκπαίδευση των συστημάτων έλαβε χώρα εκτός αυτής<sup>47</sup>. Η εξωεδαφική εμβέλεια του Κανονισμού TN αποτελεί χαρακτηριστικό στοιχείο το οποίο επί της ουσίας σημαίνει ότι οι εταιρίες, που είναι εγκατεστημένες εκτός ΕΕ και που αναπτύσσουν συστήματα TN, θα πρέπει, είτε να συμμορφωθούν με τον Κανονισμό TN, είτε να αποσύρουν πλήρως τα συστήματα και τις υπηρεσίες τους από την εδαφική επικράτεια της ΕΕ.

Ήδη από το 2020, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε σχετική έκθεση που δημοσίευσε με τίτλο «Δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας για την ανάπτυξη τεχνολογιών τεχνητής νοημοσύνης»<sup>48</sup>, είχε δώσει μια κατεύθυνση ή μάλλον είχε εκφράσει ανησυχίες ως προς την αντιμετώπιση των παραγωγικών αποτελεσμάτων TN. Μεταξύ άλλων σημείωνε ότι η αυτονόμηση της δημιουργικής διαδικασίας παραγωγής περιεχομένου καλλιτεχνικής φύσης μπορεί να εγείρει ζητήματα που σχετίζονται με την ιδιοκτησία των πνευματικών δικαιωμάτων, και ότι, εν προκειμένω, δεν θα ήταν σκόπιμο να επιδιωχθεί η παραχώρηση νομικής προσωπικότητας στις τεχνολογίες TN, καθώς θα είχε αρνητικό αντίκτυπο προς τους δημιουργούς. Επιπρόσθετα, επισήμανε τη διάκριση μεταξύ των αποτελεσμάτων που δημιουργούνται με τη βοήθεια TN και αυτών που δημιουργούνται αυτόνομα από την TN και τονίζει ότι όπου η TN χρησιμοποιείται μόνο ως εργαλείο-μέσο για να βοηθήσει το δημιουργό στη διαδικασία δημιουργίας του έργου, το υπάρχον νομικό πλαίσιο εξακολουθεί να εφαρμόζεται, ως ισχύει.

Παράλληλα, υποστηρίζει ότι έργα που παράγονται αυτόνομα από ρομπότ/συστήματα TN ενδέχεται να μην ικανά να προστατευθούν από το δίκαιο πνευματικής ιδιοκτησίας, προκειμένου να τηρηθεί η αρχή της πρωτοτυπίας, η οποία συνδέεται με ένα

---

<sup>47</sup> Clark A., Calow D. «Training AI models: Content, copyright and the EU and UK TDM exceptions», 05.02.2024, διαθέσιμο σε <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=5b89396a-8c55-4522-ad90-2cb10e2308b7>

<sup>48</sup> Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ό.π.

φυσικό πρόσωπο, δεδομένου ότι και η έννοια της «πνευματικής δημιουργίας» σχετίζεται την προσωπικότητα του δημιουργού. Στο πλαίσιο αυτό καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να υιοθετήσει μια οριζόντια, τεκμηριωμένη και τεχνολογικά ουδέτερη προσέγγιση για κοινές, ενιαίες διατάξεις περί πνευματικών δικαιωμάτων αναφορικά με τα έργα που παράγονται από ΤΝ στην ΕΕ, τονίζοντας, μεταξύ άλλων, ότι θα πρέπει να αποδίδεται η κυριότητα των δικαιωμάτων σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα, καθιστώντας αυτούς μόνο δικαιούχους.

Τέλος, κρίσιμο είναι να διευκρινιστεί η διαφορά μεταξύ των συστημάτων ΤΝ και των μοντέλων ΤΝ. Ο Κανονισμός ΤΝ ήδη στην αιτιολογική σκέψη 97 έχει προβεί στο διαχωρισμό, σημειώνοντας ότι *«μολονότι τα μοντέλα ΤΝ είναι βασικά κατασκευαστικά στοιχεία των συστημάτων ΤΝ, τα ίδια δεν αποτελούν συστήματα ΤΝ. Τα μοντέλα ΤΝ χρειάζονται την προσθήκη περαιτέρω κατασκευαστικών στοιχείων, όπως για παράδειγμα μια διεπαφή χρήστη, για να καταστούν συστήματα ΤΝ. Τα μοντέλα ΤΝ ενσωματώνονται συνήθως σε συστήματα ΤΝ και αποτελούν μέρος τους»*. Με απλά λόγια, το σύστημα ΤΝ είναι μια συλλογή συνδεδεμένων συστατικών (όπως αλγόριθμοι, δεδομένα, ακόμα και υλισμικό («hardware»)) που λειτουργούν μαζί για να επιτύχουν ένα συγκεκριμένο σκοπό, αποτελεί δηλαδή τη γενικότερη υποδομή που περιλαμβάνει το μοντέλο. Ενώ το μοντέλο, το οποίο επί της ουσίας δεν είναι άμεσα προσβάσιμο στον τελικό χρήστη, αποτελεί την «αρχιτεκτονική» που χρησιμοποιείται για να εκπαιδευτεί και να λειτουργήσει το σύστημα<sup>49</sup>.

### **1.3.2 Το παράδειγμα της Γαλλίας**

Ενδιαφέρον για την παρούσα εργασία, αλλά και σε επίπεδο ΕΕ, παρουσιάζει η περίπτωση της Γαλλίας. Μετά από περισσότερους από επτά μήνες αντιδράσεων, η Γαλλία αποφάσισε τελικά στις 02.02.2024, να επικυρώσει τον Κανονισμό ΤΝ<sup>50</sup>. Λίγες μέρες νωρίτερα, στις 18.01.2024, μια επιτροπή της γαλλικής Εθνοσυνέλευσης δημοσίευσε

---

<sup>49</sup> Για τους σκοπούς της παρούσας θα χρησιμοποιείται ο όρος «σύστημα», πλην των περιπτώσεων, όπου γίνεται ρητή αναφορά σε νομοθετικό κείμενο ή άλλη απόφαση, στα οποία γίνεται αναφορά ως «μοντέλο».

<sup>50</sup> Piquard A. «France agrees to ratify the EU Artificial Intelligence Act after seven months of resistance», 03.02.2024, διαθέσιμο σε [https://www.lemonde.fr/en/economy/article/2024/02/03/france-agrees-to-ratify-the-eu-artificial-intelligence-act-after-seven-months-of-opposition\\_6489701\\_19.html](https://www.lemonde.fr/en/economy/article/2024/02/03/france-agrees-to-ratify-the-eu-artificial-intelligence-act-after-seven-months-of-opposition_6489701_19.html)

γνωμοδότηση - η οποία μάλιστα αποτέλεσε και την πρώτη χρονικά τα τελευταία τέσσερα χρόνια - με την οποία προτείνεται η τροποποίηση της Οδηγίας 2019/790, η εκπόνηση μιας διεθνούς συνθήκης για την ΤΝ και η τακτική επανεξέταση του Κανονισμού ΤΝ. Με δεδομένο ότι η εν λόγω Οδηγία δημοσιεύθηκε στις 17.04.2019, λαμβάνοντας υπόψιν τα δεδομένα που ήταν διαθέσιμα έως τότε, δεν αναλύθηκαν ζητήματα που να αφορούν τα συστήματα ΤΝ παραγωγής περιεχομένου<sup>51</sup>, καθιστώντας την εν λόγω γνωμοδότηση μάλλον άκαιρη.

Ήδη από τις 12.09.2023<sup>52</sup>, μέλη από την Αναγέννηση («Renaissance») - το κόμμα του Ε. Μακρόν - εισήγαγαν την πρόταση νόμου υπ' αριθμ. 1630 με σκοπό τη διασφάλιση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας στην εποχή της ΤΝ, μέσω της τροποποίησης του Γαλλικού Κώδικα Πνευματικών Δικαιωμάτων («ΚΠΔ»), με απώτερο στόχο την «πλαisiώση» της ΤΝ μέσω του δικαίου πνευματικής ιδιοκτησίας. Κύριο μέλημα φαίνεται να είναι η παροχή επιτακτικής προστασίας στους δημιουργούς και τους καλλιτέχνες, σύμφωνα πάντα με την ανθρωποκεντρική προσέγγιση του ΚΠΔ, καθώς υπάρχει έντονη ανησυχία στο χώρο και ανάγκη αναχαίτησης της ΤΝ σε σχέση με τη δημιουργία. Επόμενο βήμα είναι η συζήτησή της ενώπιον του γαλλικού Κοινοβουλίου, καθώς το νομοσχέδιο έχει παραπεμφθεί στην Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων και Παιδείας, δίχως να υπάρχει κάποια εξέλιξη ως προς την ψήφισή της<sup>53</sup>.

Φαίνεται από την αιτιολογική έκθεση της πρότασης πως αφορμή για το νομοσχέδιο αυτό αποτέλεσε ο πίνακας με τίτλο «The Next Rembrandt» ως έργο παραγόμενο από ΤΝ<sup>54</sup>, γεγονός που προκαλεί εντύπωση, καθώς το συγκεκριμένο έργο χρονολογείται από το 2016, δηλαδή δημιουργήθηκε 7 ολόκληρα χρόνια πριν από το προτεινόμενο σχέδιο νόμου, ενώ στο μεσοδιάστημα πληθώρα έργων παραγόμενων από ΤΝ έχουν δημιουργηθεί και απασχολήσει την κοινή γνώμη.

---

<sup>51</sup> Hartmann T., «French MPs want to amend EU's copyright rules to cover generative AI», 20.01.2024, διαθέσιμο σε <https://www.euractiv.com/section/artificial-intelligence/news/french-mps-want-to-amend-eus-copyright-rules-to-cover-generative-ai/>

<sup>52</sup> Κείμενο πρότασης νόμου υπ' αριθμ. 1630/12.09.2023 διαθέσιμο σε [https://www.assemblee-nationale.fr/dyn/16/textes/l16b1630\\_proposition-loi](https://www.assemblee-nationale.fr/dyn/16/textes/l16b1630_proposition-loi)

<sup>53</sup> <https://www.whitecase.com/insight-our-thinking/ai-watch-global-regulatory-tracker-france>

<sup>54</sup> Δημιουργήθηκε από έναν υπολογιστή και έναν τρισδιάστατο εκτυπωτή, πολύ μετά το θάνατο του αρχικού καλλιτέχνη και συγκεκριμένα 450 χρόνια <https://www.npr.org/sections/alltechconsidered/2016/04/06/473265273/a-new-rembrandt-from-the-frontiers-of-ai-and-not-the-artists-atelier>

Επί της ουσίας, το νομοσχέδιο αναφέρει, αφενός, ότι η ενσωμάτωση έργων που προστατεύονται από το δίκαιο της πνευματικής ιδιοκτησίας σε ένα σύστημα ΤΝ, και, κατά συνέπεια, η χρήση τους υπόκεινται στις γενικές διατάξεις του ΚΠΔ και, ως εκ τούτου, απαιτείται άδεια από τον δημιουργό/ δικαιούχο των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας για να λάβει χώρα η ενσωμάτωση αυτή. Προβλέπεται ότι η άδεια πρέπει να λαμβάνεται πριν από τη χρήση οποιουδήποτε προστατευόμενου έργου (άρθρο 1, το οποίο τροποποιεί το υπ' αριθμ. L 131-3 άρθρο του ΚΠΔ). Το κρίσιμο εδώ είναι η πρακτική δυσχέρεια ιχνηλάτισης και ανεύρεσης του εκάστοτε δημιουργού, για την παραχώρηση της εν λόγω άδειας, γεγονός που θα δημιουργήσει ζητήματα, με τη συλλογική διαχείριση να διαφαίνεται ως μια πιο προσφιλή επιλογή προς τους παρόχους. Κατά συνέπεια, οι πάροχοι ΤΝ θα πρέπει να επαληθεύουν εάν το περιεχόμενο που χρησιμοποιούν για την εκπαίδευση των συστημάτων ΤΝ προστατεύεται από πνευματικά δικαιώματα και να λαμβάνουν εκ των προτέρων την απαραίτητη άδεια από τον δικαιούχο των δικαιωμάτων. Αποτελεί πάγια νομοθετική αρχή ότι οποιαδήποτε χρήση των έργων που προστατεύονται από πνευματικά δικαιώματα απαιτεί την άδεια του δημιουργού/ δικαιούχου των δικαιωμάτων, εκτός εάν αυτή η χρήση αποτελεί μέρος των εξαιρέσεων που προβλέπονται στον ΚΠΔ.

Δεδομένου ότι ο ΚΠΔ δεν περιέχει καμία διάταξη που θα καθιστά τα έργα που προστατεύονται από πνευματικά δικαιώματα προσβάσιμα σε παρόχους ΤΝ χωρίς σχετική αδειοδότηση από τους δημιουργούς, η τροποποίηση που επιδιώκεται να γίνει στην τρέχουσα διάταξη έχει μάλλον διευκρινιστικό χαρακτήρα, καθώς επιδιώκει να κωδικοποιήσει το αποκλειστικό αυτό δικαίωμα του δημιουργού. Ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι η πρόταση αυτή εντάχθηκε στο άρθρο της διάταξης που αφορά την εκχώρηση σε τρίτους πνευματικών δικαιωμάτων, με τη σχετική διαδικασία διαβούλευσης ενώπιον του γαλλικού Κοινοβουλίου να καθίσταται απαραίτητη για να κατανοηθεί πλήρως η διάταξη αυτή.

Περαιτέρω προβλέπονται επιπρόσθετες υποχρεώσεις διαφάνειας (άρθρο 3, το οποίο τροποποιεί το υπ' αριθμ. L 121-2 άρθρο του ΚΠΔ), όπως η προσθήκη της ένδειξης ότι το έργο δημιουργήθηκε από ΤΝ<sup>55</sup>, καθώς και του ονόματος του/-ων δημιουργού/-ων του έργου, στο οποίο βασίστηκε το παραγόμενο από ΤΝ αποτέλεσμα - υποδηλώνοντας μάλλον ότι τα παραγόμενα από ΤΝ αποτελέσματα αποτελούν έργα. Βέβαια,

---

<sup>55</sup> «œuvre générée par IA»/ «work generated by AI»



δημιουργείται ασάφεια ως προς τις συνέπειες της μη τήρησης των απαιτήσεων αυτής της αναφοράς της ένδειξης. Πάντως, οι ως άνω προτεινόμενες υποχρεώσεις σε μια πρώτη ανάγνωση θα μπορούσε να λεχθεί ότι βρίσκονται σε απόλυτη συνάφεια με τις υποχρεώσεις διαφάνειας που επιβάλλονται από τον Κανονισμό TN.

Επιπλέον, το άρθρο 2 του νομοσχεδίου (το οποίο τροποποιεί το υφιστάμενο άρθρο υπ' αριθμ. L 321-2 του ΚΠΔ<sup>56</sup> για τους οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης), συμπληρώνοντας εννέα παραγράφους στο σχετικό άρθρο, αποδίδει την πνευματική ιδιοκτησία επί των έργων που παράγονται από TN στους δημιουργούς ή στους δευτερογενείς δικαιούχους (στους οποίους είτε έχουν μεταβιβασθεί, ή αδειοδοτηθεί τα σχετικά δικαιώματα) του έργου που χρησιμοποιήθηκε για τη δημιουργία του νέου έργου από την TN, χωρίς όμως ανθρώπινη παρέμβαση (πρώτη παράγραφος). Οι επόμενες παράγραφοι αποσκοπούν στην καθιέρωση της συλλογικής διαχείρισης των δικαιωμάτων επί των έργων που παράγονται από TN, χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση, και στη διαχείριση της (εύλογης) αμοιβής που θα λαμβάνουν/ εισπράττουν οι οργανισμοί. Το άρθρο αυτό ίσως και να αποτελεί το πιο αμφιλεγόμενο άρθρο της πρότασης, καθώς οι επιπτώσεις του είναι πολύ πιο σημαντικές από αυτές που ανέμεναν οι νομοθέτες, δεδομένου ότι δεν φαίνεται να συμμορφώνεται με το υπ' αριθμ. L.111-1 άρθρο, παράγραφος 1 του ΚΠΔ, το οποίο ορίζει ότι: «ο δημιουργός ενός πνευματικού έργου απολαμβάνει πάνω σ' αυτό πνευματική ιδιοκτησία κατ' αποκλειστικότητα, από το γεγονός και μόνο της δημιουργίας του, το οποίο είναι εκτελεστό έναντι όλων». Με εξαίρεση τα σύνθετα έργα, ο δημιουργός ενός έργου μπορεί να είναι μόνο φυσικό πρόσωπο. Έτσι, η παραχώρηση πνευματικών δικαιωμάτων σε ένα έργο που δημιουργείται αυτόνομα από TN, χωρίς καμία ανθρώπινη παρέμβαση, μπορεί να θεωρηθεί ότι έρχεται σε αντίθεση με την ουμανιστική φιλοσοφία του γαλλικού δικαίου πνευματικής ιδιοκτησίας<sup>57</sup>.

Μάλλον σε μια βεβιασμένη προσπάθεια να αποδοθεί η ιδιοκτησία/ κυριότητα των αποτελεσμάτων που δημιουργούνται από TN, το άρθρο αυτό όχι μόνο αναγνωρίζει ότι τα αποτελέσματα της TN έχουν πνευματικά δικαιώματα και συνεπώς προστατεύονται από τον ΚΠΔ, χαρακτηρίζοντάς τα «έργα», αλλά αποδίδει επίσης την ιδιοκτησία/ κυριότητα

---

<sup>56</sup> Υπενθυμίζεται ότι η διάταξη αυτή αφορά στη δυνατότητα των οργανισμών συλλογικής διαχείρισης να αναλαμβάνουν νομικές ενέργειες και να συμμετέχουν σε ορισμένα όργανα.

<sup>57</sup> Proust O., Benazzouzz I. (2023) «French National Assembly Proposes New Law to Secure Copyright in AI», 05.10.2023, διαθέσιμο σε <https://www.fieldfisher.com/en/locations/belgium/insights/french-national-assembly-proposes-new-law-to-secure>

των αποτελεσμάτων της ΤΝ στους δημιουργούς ή δευτερογενείς δικαιούχους των οποίων τα έργα κατέστησαν δυνατή τη δημιουργία του εν λόγω έργου – εξ ου και η ανωτέρω υποχρέωση διαφάνειας. Επιπλέον, η φράση «χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση» μάλλον είναι ανακριβής στη βάση του ότι υπάρχει μια ελάχιστη ανθρώπινη παρέμβαση, ενδεικτικά εισάγονται συγκεκριμένες εντολές/ οδηγίες στο σύστημα ΤΝ για να παραχθεί ένα συγκεκριμένο αποτέλεσμα.

Η από κοινού δημιουργία αποτελεί γνωστή έννοια στο δίκαιο της πνευματικής ιδιοκτησίας εν γένει και οι δύο ή περισσότεροι δημιουργοί (φυσικά πρόσωπα) θεωρούνται συνδικαιούχοι των πνευματικών δικαιωμάτων (περιουσιακού και ηθικού) στο έργο αυτό. Τα ζητήματα που δημιουργούνται εν προκειμένω είναι αφενός ότι μάλλον κάθε αποτέλεσμα ΤΝ είναι ουσιαστικά παράγωγο όλων των διαφόρων εισροών/ δεδομένων/ έργων στα οποία βασίστηκε και αφετέρου ο τρόπος που θα προσδιορίζονται οι δημιουργοί ή οι δευτερογενείς δικαιούχοι των έργων που συνέβαλαν στη δημιουργία ενός ενιαίου έργου παραγόμενου από ΤΝ, όταν η τελευταία δεν εκπαιδεύεται σε ένα ενιαίο σύνολο δεδομένων που προέρχεται από έναν και μόνο δημιουργό/ δευτερογενή δικαιούχο. Η ανησυχία αυτή συνδέεται άρρηκτα και με το προαναφερθέν άρθρο 3 της πρότασης για την υποχρέωση αναγραφής των ονομάτων τους, η οποία καθίσταται για τον ίδιο λόγο αρκετά δυσχερής.

Αξίζει να σημειωθεί ότι τεχνικά, μέχρι σήμερα, δεν υπάρχει κάποιο εργαλείο που να επιτρέπει στον εκάστοτε χρήστη να εξάγει συγκεκριμένα σημεία από κάποιο έργο που παράγεται από ΤΝ και να εντοπίζει όλους τους δημιουργούς/ δικαιούχους των πνευματικών δικαιωμάτων που συνέβαλαν αυτοτελώς στη δημιουργία των σημείων αυτών που παράγονται από ΤΝ<sup>58</sup>.

Τέλος, η πρόταση (άρθρο 4, το οποίο συμπληρώνει το υπ' αριθμ. L 121-2 άρθρο του ΚΠΔ), πλέον των ανωτέρω υποχρεώσεων, επιβάλλει «φόρο», υπέρ ενός οργανισμού συλλογικής διαχείρισης, στους παρόχους/ φορείς εκμετάλλευσης συστημάτων ΤΝ, όταν το έργο που παράγεται από ΤΝ βασίζεται σε έργα των οποίων η ταυτοποίηση του δημιουργού/ δικαιούχου είναι αδύνατη, δίνοντας λύση στο προαναφερόμενο ζήτημα. Το σίγουρο αποτέλεσμα της υιοθέτησης ενός φορολογικού συστήματος που θα βασίζεται

---

<sup>58</sup> Chawla R., Mody A. (2023) «France: French Lawmakers Propose Copyright Law On Generative AI; One Step Forward Two Steps Backward?», 14.12.2023 διαθέσιμο σε <https://www.mondaq.com/france/copyright/1401882/french-lawmakers-propose-copyright-law-on-generative-ai-one-step-forward-two-steps-backward>



στη συλλογική διαχείριση, θα είναι η φορολόγηση των «κυρίαρχων» φορέων στο χώρο της ΤΝ όπως η Google, η Microsoft και η OpenAI, οι οποίοι θα καλούνται να πληρώσουν τους αντίστοιχους γαλλικούς οργανισμούς. Αυτή η διάταξη πιθανόν να επιφέρει επιπτώσεις στην οικονομία της χώρας, με τους τεχνολογικούς κολοσσούς να παύσουν να προσφέρουν τέτοιες υπηρεσίες στη Γαλλία.

Ενώ το υπό κρίση προτεινόμενο άρθρο φαίνεται να δίνει λύση στο ζήτημα της αδυναμίας ιχνηλατικής και ανεύρεσης των δημιουργών/ δικαιούχων δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, ωστόσο δεδομένου ότι το άρθρο αυτό (παραπέμποντας κυρίως στο άρθρο L 324-14 του ΚΠΔ) εφαρμόζεται μόνο σε έργα των οποίων η «προέλευση» δεν μπορεί να προσδιοριστεί, μάλλον δεν θα επιφέρει όσα οφέλη επιθυμούν οι εμπνευστές του, καθώς όσα έσοδα εισπραχθούν από τους φορείς/ παρόχους, μέσω της φορολόγησης, θα είναι δύσκολο να διανεμηθούν αναλογικά και ισότιμα από τους οργανισμούς συλλογικής διαχείρισης στους πραγματικούς δικαιούχους και σε κάθε περίπτωση, τα εισπραχθέντα ποσά αντιμετωπίζονται ως μη διανεμητέα κεφάλαια, η κατανομή των οποίων φαίνεται να καθοδηγείται από τις γενικές πολιτικές των εταιρειών συλλογικής διαχείρισης. Επομένως, η παράγραφος αυτή του προτεινόμενου άρθρου φαίνεται να θεσπίζει έναν φόρο από τον οποίο οι περισσότεροι δημιουργοί μάλλον δεν θα επωφεληθούν.

Συμπερασματικά, το νομοσχέδιο εμφανίζει δυσχέρειες στην επίτευξη του στόχου της ρύθμισης της ΤΝ στο πλαίσιο του ΚΠΔ. Έχει το πλεονέκτημα ότι αντιμετωπίζει μέρος του προβλήματος, δηλαδή την αμοιβή των δημιουργών των οποίων το έργο χρησιμοποιήθηκε από ΤΝ για τη δημιουργία ενός νέου έργου, με την εισαγωγή ενός συστήματος συλλογικής διαχείρισης. Παρ' όλα αυτά, το προτεινόμενο νομοσχέδιο μάλλον μοιάζει ελλιπές και περιέχει ακόμα και ασυνέπειες κωδικοποίησης, καθώς η νομοθέτηση αυτοτελών άρθρων μάλλον μοιάζει πιο συνεπής επιλογή, λόγω της ιδιαιτερότητας της ΤΝ.

Ερωτήματα εγείρονται στη σχέση του με τις εξαιρέσεις και περιορισμούς του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας, ιδίως αυτών για το απόσπασμα, την παρωδία κ.ά., καθώς δεν ορίζεται τι θα συμβεί αν η ΤΝ δημιουργήσει ένα έργο παρωδίας βασισμένο σε

ένα προστατευτόμενο από τον ΚΠΔ έργο και δημιουργείται η ανάγκη επαρκούς προσδιορισμού, ιδίως της αμοιβής των δημιουργών/ δικαιούχων<sup>59</sup>.

Αποψη της γράφουσας είναι ότι το προτεινόμενο νομοσχέδιο αν και κάνει βήματα προς τις αναγκαίες νομικές μεταρρυθμίσεις, αφήνει πολλά ερωτήματα αναπάντητα και θα απαιτηθούν περαιτέρω διαμορφώσεις και διευκρινίσεις για να επιφέρει πραγματικά αποτελέσματα προς τους δημιουργούς.

### **1.3.3 Η πρώτη δικαστηριακή απόφαση σε Ευρωπαϊκό επίπεδο**

Σε Ευρωπαϊκό επίπεδο η πρώτη απόφαση αναφορικά με το ζήτημα της προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων επί του αποτελέσματος που δημιουργήθηκε με τη βοήθεια της δημιουργικής ΤΝ είναι γεγονός. Με την υπόθεση υπ' αριθμ. 10 C 13/2023<sup>60</sup>, πρώτο το Δημοτικό Δικαστήριο της Πράγας ανέλαβε το δύσκολο ρόλο της ερμηνείας και κρίσης επί του ως άνω ζητήματος. Η υπόθεση αφορά στη δημιουργία μίας εικόνας - την οποία στη συνέχεια δημοσίευσε ο ενάγων στην ιστοσελίδα του - μέσω του συστήματος ΤΝ με τίτλο «DALL-E» στη βάση της παραμέτρου «*Δημιούργησε μια οπτική αναπαράσταση δύο προσώπων που υπογράφουν μια επιχειρηματική σύμβαση σε ένα εταιρικό περιβάλλον, όπως μια αίθουσα συνεδριάσεων ή ένα δικηγορικό γραφείο στην Πράγα. Δείξε μόνο τα χέρια.*».

Η συγκεκριμένη δικαστική διαμάχη ξεκίνησε, λόγω του ότι η εναγόμενη (δικηγορική εταιρία) χρησιμοποίησε την εν λόγω εικόνα και την (ανα)δημοσίευσε στη δική της ιστοσελίδα. Ο ενάγων, αφού σε μια πρώτη όχληση προς την εναγομένη δεν έλαβε απάντηση (στο αίτημα για άρση της προσβολής των δικαιωμάτων του επί του έργου του), άσκησε την επίμαχη αγωγή, επικαλούμενος ότι ήταν ο δημιουργός της εν λόγω εικόνας, και αιτήθηκε την παύση προσβολής και παράλειψή της στο μέλλον, εφόσον η εναγόμενη εξακολουθεί να μην λαμβάνει τη σχετική άδεια από τον ίδιο, σύμφωνα με το άρθρο 40 του σχετικού τσέχικου νόμου πνευματικής ιδιοκτησίας.

---

<sup>59</sup> Bercimuelle-Chamot K. (2023) «French Copyright framework for artificial intelligence: a half-hearted attempt», 16.10.2023, διαθέσιμο σε <https://ipkitten.blogspot.com/2023/10/french-copyright-framework-for.html>

<sup>60</sup> Hanžl P., Sochůrek A. (2023) «Městský soud v Praze o umělé inteligenci a autorském právu», 20.12.2023, διαθέσιμο σε <https://www.epravo.cz/top/clanky/mestsky-soud-v-praze-o-umele-inteligenci-a-autorskem-pravu-117318.html>

Κατά την επ' ακροτηρίω διαδικασία, ο ενάγων ισχυρίστηκε ότι η εν λόγω εικόνα δημιουργήθηκε από το σύστημα TN με βάση συγκεκριμένη εντολή που του έδωσε και, ως εκ τούτου, κατέληξε ότι η εικόνα δημιουργήθηκε από το συγκεκριμένο σύστημα TN. Εν ολίγοις, ο ενάγων απέτυχε να προσκομίσει περαιτέρω στοιχεία για να αποδείξει τον τρόπο δημιουργίας της εικόνας, με αποτέλεσμα η επίμαχη εικόνα να μην (μπορεί να αποδειχθεί ότι) αποτελεί έργο δημιουργίας του. Η εντολή του ενάγοντος, η οποία, όπως ισχυρίστηκε, αποτέλεσε τη βάση για τη δημιουργία της εικόνας, χαρακτηρίστηκε από το Δικαστήριο ως πρόταση/ θεματική ή ενδεχομένως μια ιδέα, έννοιες οι οποίες από μόνες τους δεν αποτελούν έργα και δεν μπορούν να τύχουν προστασίας από το δίκαιο πνευματικής ιδιοκτησίας της Τσεχίας. Συνεπώς, η επίμαχη εικόνα όχι μόνο δεν είναι έργο του ενάγοντος, καθώς σύμφωνα με το άρθρο 5 του επίμαχου νόμου, ο δημιουργός είναι το φυσικό πρόσωπο που δημιούργησε το έργο – το οποίο δεν αποδείχθηκε εν προκειμένω -, αλλά δεν αποτελεί γενικά έργο, που προστατεύεται με πνευματικά δικαιώματα κατά το άρθρο 2 του νόμου αυτού. Επομένως, το Δικαστήριο επεσήμανε ότι ένα έργο πνευματικής ιδιοκτησίας πρέπει να είναι αποτέλεσμα της δημιουργικής δραστηριότητας ενός φυσικού προσώπου και απέρριψε την αγωγή λόγω έλλειψης ενεργητικής νομιμοποίησης του ενάγοντος.

Το κρίσιμο σημείο της απόφασης είναι ότι το Δημοτικό Δικαστήριο της Πράγας επεσήμανε ότι μόνο ένα φυσικό πρόσωπο μπορεί να είναι ο δημιουργός ενός έργου που προστατεύεται με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας. Δεδομένου ότι η TN δεν είναι φυσικό πρόσωπο, δεν μπορεί να είναι και δημιουργός. Επιπρόσθετα, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο ενάγων δεν είχε κανένα δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας επί της παραγόμενης εικόνας και κανέναν έλεγχο επί της περαιτέρω χρήσης/ εκμετάλλευσης της. Ομοίως, κατέληξε ότι η εικόνα δεν μπορούσε να παραχωρηθεί με άδεια ή να αποτελέσει αντικείμενο περαιτέρω εκμετάλλευσης από τον ενάγοντα.

Ωστόσο η προσέγγισή του Δικαστηρίου εγείρει ερωτήματα σχετικά με το ποια μπορεί να αποτελούν επαρκή αποδεικτικά στοιχεία και σε τι βαθμό χρειάζεται να τεκμηριωθεί η ανθρώπινη καθοδήγηση/εμπλοκή για να χαρακτηριστεί/ προστατευθεί

ένα αποτέλεσμα ΤΝ ως έργο, σημειώνοντας ότι καταθέσεις του ίδιου του ενάγοντα κρίθηκαν ανεπαρκείς<sup>61</sup>.

Η απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση αυτή έχει πλέον καταστεί τελεσίδικη, καθώς δεν έχει ασκηθεί έφεση από τους διαδίκους<sup>62</sup>.

## 2. ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΤΝ

### 2.1 Νομοθεσία ΗΠΑ

Η νομοθεσία των Ηνωμένων Πολιτειών περί πνευματικών δικαιωμάτων εμπεριέχεται στα κεφάλαια 1 έως 8 και 10 έως 12 του τίτλου 17 του κώδικα των Ηνωμένων Πολιτειών. Ο νόμος περί πνευματικής ιδιοκτησίας του 1976 («Νόμος ΠΙ των ΗΠΑ»)<sup>63</sup>, ο οποίος αποτελεί το βασικό πλαίσιο για το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο περί πνευματικής ιδιοκτησίας, θεσπίστηκε στις 19.10.1976. Ο νόμος του 1976 αποτέλεσε μια συνολική αναθεώρηση του νόμου περί πνευματικής ιδιοκτησίας του τίτλου 17 και συμπεριέλαβε διατάξεις αναφορικά με την προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων, με έννοιες όπως του δημιουργού και του έργου, με καταγραφή των αποκλειστικών δικαιωμάτων (διανομής, δημιουργίας παράγωγου έργου κ.ά.) και της διάρκειας προστασίας αυτών, καθώς και του τρόπου προστασίας αυτών. Επιπλέον, εισήγαγε την εξαίρεση «fair use», όρος που προέρχεται από τις ΗΠΑ και αφορά στην περιορισμένη χρήση έργων που προστατεύονται από πνευματικά δικαιώματα χωρίς να απαιτείται πρώτα η απόκτηση άδειας από τον δικαιούχο των πνευματικών δικαιωμάτων, καθώς και την «Digital Millennium Copyright Act», η οποία αντιμετωπίζει θέματα πνευματικών δικαιωμάτων που σχετίζονται με το ψηφιακό περιεχόμενο, συμπεριλαμβανομένων διατάξεων αναφορικά με τους περιορισμούς της ευθύνης των παρόχων διαδικτυακών υπηρεσιών και

---

<sup>61</sup> Cerria A. (2024) «Czech court finds that AI tool DALL-E cannot be the author of a copyright work», 15.04.2024, διαθέσιμο σε <https://ipkitten.blogspot.com/2024/04/czech-court-finds-that-ai-tool-dall-e.html>

<sup>62</sup> ŠčerbaT., Fořt J. (2024) «The first Czech case on generative AI», 04.04.2024, διαθέσιμο σε <https://www.technologysleage.com/2024/04/the-first-czech-case-on-generative-ai/>

<sup>63</sup> Copyright Act 1976, όπως τροποποιήθηκε το Δεκέμβριο του 2022, διαθέσιμο σε <https://www.copyright.gov/title17/>

διαδικασιών για την αντιμετώπιση των διαδικτυακών παραβιάσεων πνευματικών δικαιωμάτων μέσω μηχανισμών ειδοποίησης και απόσυρσης. Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι και στις ΗΠΑ, η προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων υφίσταται με τη δημιουργία ενός έργου, όμως η καταχώρισή του στο μητρώο του Γραφείου Πνευματικών Δικαιωμάτων των ΗΠΑ («ΓΠΔΗ») ως πνευματικού δημιουργήματος παρέχει ορισμένα νομικά οφέλη στο δικαιούχο/ αιτούντα, όπως η καταγραφή του σε ένα δημόσιο αρχείο και κυρίως η δυνατότητα άσκησης αγωγής σε περίπτωση προσβολής των δικαιωμάτων επί αυτού.

### 2.1.1 Αντικείμενο προστασίας

Σύμφωνα με το άρθρο 102 του Νόμου ΠΙ των ΗΠΑ, για να προστατευθεί ένα δημιούργημα ως «έργο» πρέπει να πληροί τις παρακάτω βασικές απαιτήσεις<sup>64</sup>:

- i. Πρωτοτυπία («Originality»): Το έργο πρέπει να είναι πρωτότυπο και να ανταποκρίνεται στο κριτήριο της δημιουργικότητας, δηλαδή να αντιπροσωπεύει μια αρκετά πρωτότυπη έκφραση ή ένα πρωτότυπο συνδυασμό ιδεών, διαφορετικών από τις ήδη υπάρχουσες.
- ii. Αποτύπωση σε υλικό μέσο («Fixation»): Το έργο πρέπει να έχει αποτυπωθεί σε ένα υλικό μέσο/ φορέα, όπως ένα έντυπο κείμενο, ένα αρχείο ήχου, μια εικόνα, ή μια ηλεκτρονική εφαρμογή. Αυτό δείχνει ότι το έργο έχει καταγραφεί και δεν αποτελεί πλέον μόνο μία ιδέα, η οποία από μόνο της δεν προστατεύεται.
- iii. Δημιουργικότητα («Creativity»): Αν και η απαίτηση της δημιουργικότητας δεν απαιτεί ένα υψηλό επίπεδο δημιουργικότητας και πρωτοτυπίας, το έργο πρέπει να εκφράζει μια κάποια στάθμη δημιουργικότητας ή να αναπαράγει μια πρωτότυπη έκφραση. Αρκεί, λοιπόν, να πρόκειται για ένα έργο πνευματικής προσπάθειας και δημιουργίας, «work of authorship» και να μην αποδίδεται στην τυχειότητα. Στην κατηγορία αυτή εμπίπτει ένα ευρύ φάσμα δημιουργικών εκφράσεων, όπως αναφέρονται στο άρθρο 102 παρ. 2 του σχετικού νόμου, συμπεριλαμβανομένων

---

<sup>64</sup> Yanisky-Ravid S. (2017) «Generating Rembrandt: Artificial Intelligence, Copyright, and Accountability in the 3A Era--The Human-like Authors are Already Here- A New Model», 2017, διαθέσιμο σε [https://ir.lawnet.fordham.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1955&context=faculty\\_scholarship](https://ir.lawnet.fordham.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1955&context=faculty_scholarship) σελ. 720

λογοτεχνικών έργων, στα οποία εμπίπτουν και τα προγράμματα υπολογιστή, μουσικής, έργων τέχνης και εικαστικών έργων<sup>65</sup>, αρχιτεκτονικών έργων, οπτικοακουστικών έργων κ.ά. Η βασική πτυχή όλων είναι ότι το έργο πρέπει να προέρχεται από έναν άνθρωπο δημιουργό<sup>66</sup>.

Σύμφωνα με το άρθρο 102 στοιχ. β του Νόμου ΠΙ των ΗΠΑ, η προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων δεν εκτείνεται σε διαδικασίες, συστήματα, μεθόδους λειτουργίας, έννοιες, αρχές ή ανακαλύψεις. Επιπλέον, ενώ το άρθρο 102 στοιχ. β προστατεύει την ατομική έκφραση ενός δημιουργού, δεν προστατεύει την υποκείμενη πραγματική ιδέα. Αυτό συνήθως αναφέρεται ως η διχοτόμηση «ιδέας» και «έκφρασης».

Πολύ πριν κάνει δυναμικά την εμφάνισή της η ΤΝ, ήδη το 2017, ο περιφερειακός δικαστής των ΗΠΑ, William Orrick, έκρινε ότι ο Νόμος ΠΙ των ΗΠΑ δεν δύναται να εφαρμοστεί σε ζώα<sup>67</sup>, ήτοι σε όντα που δεν είναι ανθρώπινα. Η απόφαση αυτή αφορούσε την πολύ γνωστή υπόθεση «Monkey Selfie Case», όταν ο πίθηκος Naruto έβγαλε μια φωτογραφία τον εαυτό του. Στην υπόθεση αυτή, η Wikimedia Commons προσπάθησε να δημοσιεύσει τη φωτογραφία αυτή και να τη διανείμει στο διαδικτυακό αποθετήριο δωρεάν εικόνων που διατηρεί<sup>68</sup>. Ο Slater (ο φωτογράφος του οποίου χρησιμοποίησε την κάμερα ο πίθηκος) διεκδίκησε την κυριότητα της φωτογραφίας και ισχυρίστηκε ότι ήταν δικαιούχος των σχετικών δικαιωμάτων. Το γεγονός αυτό οδήγησε σε δικαστική διαμάχη μεταξύ του αμερικανικού μη κερδοσκοπικού οργανισμού για τα δικαιώματα των ζώων «PETA», του Slater και της Wikimedia, κατά την οποία ο PETA υποστήριξε ότι ο πίθηκος Naruto ήταν ο νόμιμος δικαιούχος των σχετικών πνευματικών δικαιωμάτων<sup>69</sup>. Την ερμηνεία του δικαστή επικύρωσε και το ΓΠΔΗ, δηλώνοντας ότι η φωτογραφία του πιθήκου δεν ήταν επιλέξιμη

---

<sup>65</sup> Έχει ενδιαφέρον να αναφερθεί ότι το ΓΠΔΗ, στη σχετική επιτομή που έχει εκδώσει και θα αναφερθεί κατωτέρω, περιλαμβάνει παραδείγματα στην κατηγορία αυτή, όπως έργα τέχνης με τη βοήθεια υπολογιστή, ψηφιακή απεικόνιση, κ.ά. δίνοντας από νωρίς την κατεύθυνση που είχε ακολουθήσει το Γραφείο ως προς την καταχώριση έργων ως πνευματικών δημιουργημάτων.

<sup>66</sup> Shalom B. (2023), «The Interpretation of Personhood: AI and Its Inability to Copyright Works of 'Original' Character», 14.09.2023, διαθέσιμο σε [https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract\\_id=4565695](https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4565695), σελ 8 επ.

<sup>67</sup> Υπόθεση Naruto v. Slater, υπ' αριθμ. 16-15469 (9th Cir. 2018), διαθέσιμο σε <https://law.justia.com/cases/federal/appellate-courts/ca9/16-15469/16-15469-2018-04-23.html>

<sup>68</sup>

<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?search=monkey+selfie&title=Special:MediaSearch&go=Go&type=image>

<sup>69</sup> Craig K., McFarlane R. and Stroud A. (2023) «AI, Copyright Law and the Requirement of Human Authorship», 26.06.2023, διαθέσιμο σε <https://aibusiness.com/nlp/ai-and-copyrights-the-challenging-requirement-of-human-authorship>

για καταχώριση πνευματικών δικαιωμάτων και ότι μόνο τα έργα που δημιουργούνται από ανθρώπους θα μπορούσαν να προστατευθούν. Το αποτέλεσμα αυτών των αποφάσεων είναι ότι επικυρώνεται η γενική προσέγγιση ότι τα έργα που δεν δημιουργούνται με τη δημιουργική συμβολή του ανθρώπινου «παράγοντα» δεν μπορούν να κατοχυρωθούν με πνευματικά δικαιώματα και, ως εκ τούτου, μπορούν να χρησιμοποιηθούν ελεύθερα από οποιονδήποτε, εκτός αν προστατεύονται από άλλες διατάξεις.

Βέβαια, οι υποστηρικτές της χορήγησης προστασίας πνευματικών δικαιωμάτων σε περιπτώσεις δημιουργίας έργου από μη ανθρώπινο παράγοντα (βλ. TN) μπορούν να επικαλεστούν την υπόθεση «Urantia Foundation v. Maaherra»<sup>70</sup>, στην οποία το Περιφερειακό Δικαστήριο αναφέρει ότι ο Νόμος ΠΙ των ΗΠΑ δεν απαιτεί ρητά ανθρώπινη δημιουργία, θέτοντας αμφιβολίες ως προς το ζήτημα αυτό. Η υπόθεση αφορά στα πνευματικά δικαιώματα ενός βιβλίου με τίτλο «Urantia Book», το οποίο υποτίθεται ότι δημιουργήθηκε από «ουράνια» όντα («non-human spiritual beings»), αλλά η σύνταξη και η συλλογή των πληροφοριών έγινε από «θνητούς» ανθρώπους. Ωστόσο, η συλλογιστική του Δικαστηρίου είναι ότι «οι νόμοι πνευματικών δικαιωμάτων δεν είχαν σκοπό να προστατεύουν δημιουργίες θεϊκών οντοτήτων». Επιπλέον, επισημαίνει για το επίμαχο βιβλίο ότι θα πρέπει να υφίσταται κάποιο στοιχείο ανθρώπινης δημιουργικότητας για να τύχει προστασίας πνευματικών δικαιωμάτων και σε αυτή την περίπτωση, καθόρισε ότι το απαιτούμενο επίπεδο ανθρώπινης δημιουργικότητας ήταν η συλλογή των διαφορετικών αποκαλύψεων των οντοτήτων σε έναν μόνο τόμο.

Επομένως, για να απαντηθεί το ερώτημα «τι αποτελεί πνευματικό έργο», πρέπει να εφαρμοστούν οι κανόνες που καθορίζονται στο Νόμο ΠΙ των ΗΠΑ. Μια αντίστοιχη προσέγγιση θα πρέπει να ακολουθηθεί και στην περίπτωση των αποτελεσμάτων που δημιουργείται από TN, ώστε να κριθεί αν πληρούν τις βασικές απαιτήσεις που απαιτούνται για να λάβουν τη σχετική προστασία. Αν ένα έργο δεν πληροί όλες αυτές τις απαιτήσεις - πρωτότυπο έργο δημιουργίας, που έχει αποτυπωθεί σε υλικό μέσο/ φορέα, και διαθέτει έναν ελάχιστο βαθμό δημιουργικότητας -, τότε δεν αποτελεί αντικείμενο που μπορεί να προστατευθεί με πνευματικά δικαιώματα.

---

<sup>70</sup>Urantia Foundation v. Maaherra (1997), υπ' αριθμ. 95-17093, διαθέσιμο σε <https://caselaw.findlaw.com/court/us-9th-circuit/1433972.html>

### 2.1.2 Δικαιούχος

Πέραν των ως άνω, θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι τα πνευματικά δικαιώματα σε ένα έργο ανήκουν αρχικά στον δημιουργό ή στους συν-δημιουργούς του, εκτός εάν και έως ότου ο δημιουργός εκχωρήσει τα πνευματικά δικαιώματα σε άλλο τρίτο φυσικό ή νομικό πρόσωπο με σχετική έγγραφη συμφωνία ή εκτός αν ο νόμος ορίζει άλλως, σύμφωνα με τα άρθρα 201 και 204 του Νόμου ΠΙ των ΗΠΑ.

Με την επιφύλαξη ορισμένων περιορισμών, ο δικαιούχος των πνευματικών δικαιωμάτων έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να εξουσιοδοτήσει την αναπαραγωγή του έργου, τη δημιουργία ενός παράγωγου έργου, τη διανομή αντιγράφων του έργου ή τη δημόσια εκτέλεση ή παρουσίαση του έργου με κάθε τρόπο στο κοινό, τα οποία αναγνωρίζονται ως αποκλειστικά δικαιώματα, κατ' άρθρα 106, 113–115, 120 του Νόμου ΠΙ των ΗΠΑ. Το αποκλειστικό δικαίωμα δημιουργίας παράγωγων έργων αποκλείει άλλους από τη χρήση έργου που προστατεύεται από πνευματικά δικαιώματα ή τμήματα αυτού για τη δημιουργία νέων έργων. Το αποκλειστικό δικαίωμα δημόσια εκτέλεσης ισχύει για λογοτεχνικά, μουσικά, δραματικά και χορογραφικά έργα, κινηματογραφικές ταινίες και άλλα οπτικοακουστικά έργα, ενώ το αποκλειστικό δικαίωμα παρουσίασης του έργου στο κοινό ισχύει για πίνακες, γλυπτά και παρόμοια έργα. Τα προγράμματα λογισμικού καθώς και τα λογοτεχνικά έργα απολαμβάνουν επίσης τα σχετικά αποκλειστικά δικαιώματα.

Ενδιαφέρον στην υποενοότητα αυτή εμφανίζει η περίπτωση του «work made for hire», όπως ορίζεται στο σχετικό αμερικάνικο νόμο (άρθρο 201 στοιχ. β του Νόμου ΠΙ των ΗΠΑ), η πιο σωστή απόδοση του όρου μάλλον είναι «έργα μισθωτών», σύμφωνα με το οποίο, ο εργοδότης ή η εταιρεία/ πελάτης που ανέθεσε τη δημιουργία/ εκτέλεση του έργου στον εργαζόμενο, στο πλαίσιο της εργασιακής σχέσης τους, ή/ και σε ελεύθερο επαγγελματία<sup>71</sup>, θεωρείται ο δημιουργός και δικαιούχος των σχετικών πνευματικών

---

<sup>71</sup> Όταν ο δημιουργός είναι ανεξάρτητος συνεργάτης (και όχι εργαζόμενος), το έργο που δημιουργείται πρέπει να τεθεί στην αποκλειστική χρήση του πελάτη για να εφαρμοστεί το δόγμα του «work made for hire». Ωστόσο, αυτό περιορίζεται μόνο σε ορισμένους τύπους έργων. Το δόγμα αυτό εφαρμόζεται στις περιπτώσεις που το έργο ενός ανεξάρτητου συνεργάτη ανατέθηκε ειδικά από έναν πελάτη/ εταιρεία για χρήση ως: α) συμβολή σε συλλογικό έργο, β) συμπληρωματικό έργο (για παράδειγμα, εικονογραφήσεις που θα συνοδεύουν το βιβλίο άλλου συγγραφέα), γ) μέρος μιας ταινίας ή άλλου οπτικοακουστικού έργου, δ) μετάφραση, ε) συλλογή, στ) εκπαιδευτικό κείμενο, ζ) τεστ ή ένα υλικό απάντησης για ένα τεστ, η) άτλας. Επιπλέον, ο ανεξάρτητος συνεργάτης και ο



δικαιωμάτων επί του έργου<sup>72</sup>, εκτός αν έχει συμφωνηθεί το αντίθετο μεταξύ των μερών. Επομένως, ένα νομικό πρόσωπο - κεφαλαιουχικές εταιρείες, προσωπικές εταιρείες και μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί - μπορεί να θεωρηθεί ως μια οντότητα που δεν είναι άνθρωπος, αλλά έχει ορισμένα ίδια νομικά δικαιώματα και υποχρεώσεις με ένα φυσικό πρόσωπο<sup>73</sup>.

Το Ανώτατο Δικαστήριο των ΗΠΑ παρέθεσε παράγοντες που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τον προσδιορισμό της ύπαρξης σχέσης εργαζομένου-εργοδότη. Στην υπόθεση «Community for Creative Non-Violence v. Reid»<sup>74</sup>, το Δικαστήριο δήλωσε ότι οι αρχές του κοινού δικαίου της αντιπροσώπευσης θα πρέπει να εφαρμόζονται για να καθοριστεί αν ο δημιουργός ενός έργου είναι εργαζόμενος για τους σκοπούς του δόγματος «work made for hire». Το Δικαστήριο δήλωσε ότι ο δημιουργός είναι εργαζόμενος όταν ο εργοδότης έχει τον έλεγχο τόσο του έργου όσο και του εργαζόμενου και ο δημιουργός κατέχει την ιδιότητα αυτή με σχετική σύμβαση. Η ιδιότητα του δημιουργού ως εργαζόμενου μπορεί να αποδειχθεί όταν ο εργοδότης αποδίδει παροχές στον εργαζόμενο και παρακρατεί φόρους από το μισθό του, με βάση τη σχετική πρακτική στις ΗΠΑ.

Αφού οι ΗΠΑ υπέγραψαν τη Σύμβαση της Βέρνης το 1989, το Κογκρέσο ενέκρινε τον Νόμο για τα Δικαιώματα των Εικαστικών Καλλιτεχνών του 1990 («Visual Artists Rights Act»), ο οποίος κωδικοποιήθηκε στο άρθρο 106Α του Νόμου ΠΙ των ΗΠΑ, σύμφωνα με το οποίο αποδίδονται στο δημιουργό εικαστικών έργων και ηθικά δικαιώματα. Όμως, από τον ορισμό των εικαστικών έργων εξαιρούνται ρητά τα «έργα μισθωτών», όπως αναλύθηκαν, εξαίρεση η οποία ουσιαστικά θα αποκλείσει τους περισσότερους

---

πελάτης/ εταιρεία θα πρέπει να συμβληθούν με σχετική σύμβαση στην οποία θα ορίζεται ρητά ότι το έργο θα θεωρηθεί ως «work made for hire».

<sup>72</sup> Η «ιδέα» πίσω από το «work made for hire» είναι ότι το έργο υπόκειται σε ουσιαστικό έλεγχο από το άτομο/ εταιρεία που αναθέτει τη δημιουργία του.

<sup>73</sup> Kumar N. «Differences between Natural Person and Legal Person || Jurisprudence ||», 14.05.2019, διαθέσιμο σε <https://www.lawnotes4u.in/differences-between-natural-person-and-legal-person-jurisprudence/>

<sup>74</sup> COMMUNITY FOR CREATIVE NON-VIOLENCE, et al., Petitioners, v. James Earl REID υπ' αριθμ. 88-923, διαθέσιμο σε <https://www.law.cornell.edu/supremecourt/text/490/730>

επαγγελματίες από να επιδιώξουν την προστασία της εργασίας τους<sup>75,76</sup>. Όπως θα παρατηρηθεί και στις υποθέσεις που θα αναλυθούν κατωτέρω, τα επιμέρους Δικαστήρια δεν φαίνεται να απασχολούνται για το ζήτημα των ηθικών δικαιωμάτων σε έργα που δημιουργούνται από ΤΝ.

## 2.2. Κατευθυντήριες Οδηγίες του Γραφείου Πνευματικών Δικαιωμάτων των ΗΠΑ

Το ΓΠΔΗ<sup>77</sup> αποτελεί μέρος της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου («Library of Congress») από το 1870 και αναγνωρισμένο ξεχωριστό τμήμα αυτού από το 1897, με αντικείμενο την καταχώριση στο μητρώο έργων προστατευόμενων από πνευματική ιδιοκτησία, την παροχή πληροφοριών σχετικά με την ιδιοκτησία πνευματικών δικαιωμάτων, την καταγραφή και διαχείριση αξιώσεων («claims») και εν γένει επιτελεί συμβουλευτικό ρόλο προς τους πολίτες και το Κογκρέσο και άλλα όργανα της Κυβέρνησης.

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, εκδίδει και δημοσιεύει την «Επιτομή των Πρακτικών για τα Πνευματικά Δικαιώματα» («The Compendium of Copyright Practices»)<sup>78</sup>, στην οποία έχοντας ίσως υπερβεί το κείμενο του νόμου, απαιτεί ρητά ο δημιουργός ενός έργου να είναι άνθρωπος («human being») για να είναι επιλέξιμο προς προστασία και καταχώριση. Παρόλο που πρόκειται για ένα εσωτερικό έγγραφο, χωρίς ισχύ νόμου, αποτυπώνει τις απόψεις του ΓΠΔΗ και θέτει ένα σημαντικό εμπόδιο για τους ανθρώπους που επιδιώκουν την προστασία σύμφωνα με το δίκαιο πνευματικών δικαιωμάτων έργων που δεν έχουν δημιουργηθεί «άμεσα» από αυτούς<sup>79</sup>. Από την εδραιωμένη πρακτική του ΓΠΔΗ διαφαίνεται ήδη ότι το μεγαλύτερο εμπόδιο για την καταχώριση ενώπιόν του ενός έργου που δημιουργείται από ένα σύστημα ΤΝ είναι η ύπαρξη της ανθρώπινης δημιουργίας.

---

<sup>75</sup> Fielkow Creamer C., (1997) «Clashing Rights Under United States Copyright Law: Harmonizing an Employer's Economic Right with the Artist-Employee's Moral Rights in a Work Made for Hire», DePaul Journal of Art, Technology & Intellectual Property Law & Intellectual Property Law, διαθέσιμο σε <https://via.library.depaul.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=&httpsredir=1&article=1352&context=jatip> σελ. 4 επ.

<sup>76</sup> <https://www.copyright.gov/policy/moralrights/>

<sup>77</sup> U.S. Copyright Office («USCO»), σχετικές πληροφορίες διαθέσιμες σε <https://www.copyright.gov/about/>

<sup>78</sup> Compendium of U.S. Copyright Office Practices, 3η Έκδοση της 28.01.2021, διαθέσιμο σε <https://www.copyright.gov/comp3/> παρ. 306 επ.

<sup>79</sup> <https://www.uspto.gov/ip-policy/copyright-policy/copyright-basics>

Προσφάτως, το ΓΠΔΗ δημοσίευσε για πρώτη φορά έναν οδηγό καταχώρησης έργων που δημιουργήθηκαν, εν όλω ή εν μέρει, με χρήση ΤΝ («Copyright Registration Guidance: Works Containing Material Generated by Artificial Intelligence»)<sup>80</sup>. Έχοντας ήδη δημιουργήσει ως βασική προϋπόθεση την ανθρώπινη συμβολή για τη δημιουργία ενός έργου, δηλώνει ότι θα δέχεται προς καταχώριση μόνο έργα ανθρώπινης δημιουργίας. Επιπλέον, πρακτικά, στις σχετικές οδηγίες για την κατάθεση νέας αίτησης καταχώρισης ενός έργου, διευκρινίζεται ότι οι αιτούντες θα πρέπει να δηλώνουν αν υπήρξε ανθρώπινη συμβολή στο προς καταχώριση έργο και να εξαιρούν ρητώς από την καταχώριση τα έργα ή τμήματα αυτών που δημιουργήθηκαν από μηχανή, ενώ παρέχει κατευθύνσεις ως προς τις ήδη υποβληθείσες αιτήσεις και την ανάγκη για διόρθωση αιτήσεων ήδη καταχωρισμένων πνευματικών δημιουργημάτων. Τέλος επισημαίνει ότι ένα σύστημα ΤΝ ή ο πάροχός του δεν δύνανται να καταχωρίζονται ως «δημιουργοί»/ «συν-δημιουργοί» του προς καταχώριση έργου στη λογική του ότι ο χρήστης απλώς χρησιμοποίησε το σύστημα αυτό κατά τη δημιουργία του<sup>81</sup>.

Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης μιας αίτησης των έργων που δημιουργούνται από ΤΝ, θα λαμβάνεται υπόψιν για τη δυνατότητα καταχώρισης το κατά πόσον η ΤΝ διαδραμάτισε ένα βοηθητικό ρόλο ή κατά πόσον τα «παραδοσιακά» στοιχεία του έργου (λογοτεχνική, καλλιτεχνική ή μουσική έκφραση κ.λπ.) είναι πράγματι ανθρώπινη δημιουργία. Επί της ουσίας, το ΓΠΔΗ αποκλείει ρητά από την προστασία πνευματικών δικαιωμάτων το περιεχόμενο που δημιουργείται με ΤΝ, χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση ή συμμετοχή, εκτός από μερικές εξαιρέσεις που αφορούν έργα που μετασχηματίζουν το περιεχόμενο που δημιουργείται με ΤΝ με επαρκή δημιουργική έκφραση. Σε αυτές τις περιπτώσεις, μόνο τα μέρη του έργου που έχουν δημιουργηθεί από τον άνθρωπο μπορούν να προστατεύονται από πνευματικά δικαιώματα. Επισημαίνεται επιπλέον ότι η αξιολόγηση θα γίνεται ανά περίπτωση και συγκεκριμένα αν οι «συνεισφορές» της ΤΝ είναι αποτέλεσμα μηχανικής αναπαραγωγής, αντί για πρωτότυπη πνευματική σύλληψη και δημιουργία ανθρώπου-δημιουργού. Κρίσιμο, λοιπόν, στοιχείο αξιολόγησης είναι ο τρόπος λειτουργίας του συστήματος ΤΝ καθώς και ο τρόπος με τον οποίο χρησιμοποιήθηκε για τη δημιουργία του προς καταχώριση έργου.

---

<sup>80</sup> Copyright Registration Guidance: Works Containing Material Generated by Artificial Intelligence της 16.03.2023 διαθέσιμο σε <https://www.federalregister.gov/documents/2023/03/16/2023-05321/copyright-registration-guidance-works-containing-material-generated-by-artificial-intelligence>

<sup>81</sup> Χίου Θ. (2023) «Επικαιρότητα - Πνευματική Ιδιοκτησία», ΤΝΠ QUALEX, ΔιΜΕΕ, 4/2023, σελ. 467

Το ΓΠΔΗ λαμβάνει και εξετάζει ήδη αιτήσεις καταχώρισης που διεκδικούν δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας σε περιεχόμενο που παράγεται από ΤΝ - μερικές εκ των οποίων θα αναλυθούν κατωτέρω - παρ' ότι η νομική ρύθμιση γύρω από τη παραγωγική ΤΝ δεν έχει ακόμη αναπτυχθεί και οι νομοθέτες και οι νομικοί δεν έχουν ακόμη κατανοήσει πλήρως πώς λειτουργεί αυτή η τεχνολογία και ποιες είναι οι δυνατότητες και τα όριά της. Ως εκ τούτου, τόσο η διαδικασία καταχώρισης, όσο και οι πιθανές νομικές αξιώσεις που σχετίζονται με προσβολές δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας θα αποτελέσουν πρόκληση και θα απαιτήσουν βαθιά γνώση της τεχνολογίας και του εθνικού νομικού πλαισίου<sup>82</sup>. Η πρωτοβουλία αυτή του Γραφείου για τον καθορισμό των κριτηρίων αξιολόγησης και την παροχή οδηγιών προς του αιτούντες καταχώριση του έργου τους αποτελεί άμεση απάντηση στις πρόσφατες εξελίξεις στις τεχνολογίες δημιουργικής ΤΝ και στην ταχέως αυξανόμενη χρήση της.

Στο πλαίσιο των δράσεών του, εξέδωσε μια ανακοίνωση έρευνας «Notice of Inquiry» (NOI) σχετικά με τα πνευματικά δικαιώματα και την ΤΝ. Η NOI έχει ως στόχο να μελετήσει το δίκαιο πνευματικών δικαιωμάτων και τα ζητήματα πολιτικής που σχετίζονται με την παραγωγική ΤΝ, αξιολογώντας κατά πόσον απαιτούνται νομοθετικά ή ρυθμιστικά μέτρα, η οποία έλαβε πάνω από 10.000 σχόλια μέχρι την προθεσμία του Δεκεμβρίου 2023<sup>83</sup>. Το ΓΠΔΗ αναζητά πληροφορίες σχετικά με θέματα πνευματικών δικαιωμάτων που εγείρονται από την ΤΝ, όπως η χρήση έργων που προστατεύονται από πνευματικά δικαιώματα για την εκπαίδευση της ΤΝ, η διαφάνεια, το νομικό καθεστώς των αποτελεσμάτων που παράγονται από την ΤΝ και η αντιμετώπιση των αποτελεσμάτων που παράγονται από την ΤΝ π.χ. αν θα πρέπει να προστατεύονται από το δίκαιο πνευματικής ιδιοκτησίας ή θα πρέπει να αποτελούν ένα «sui generis δικαίωμα», ποιες οι περιπτώσεις που ο άνθρωπος θα αποτελεί το δημιουργό του συστήματος ΤΝ κ.ά..

Η NOI αποτελεί μέρος της πρωτοβουλίας του Γραφείου για την ΤΝ που ξεκίνησε στις αρχές του 2023<sup>84</sup>. Το 2024, το Γραφείο σχεδιάζει να εκδώσει μια ακόμα έκθεση

---

<sup>82</sup> European Union Agency for Criminal Justice Cooperation «Generative Artificial Intelligence - The impact on intellectual property crimes», 30.11.2023, διαθέσιμο σε <https://www.eurojust.europa.eu/publication/generative-artificial-intelligence-impact-intellectual-property-crimes>, σελ. 3

<sup>83</sup> <https://www.regulations.gov/docket/COLC-2023-0006/comments>

<sup>84</sup> U.S. Copyright Office, Library of Congress «Notice of inquiry and request for comments», Federal Register/Vol. 88, No. 167, 30.08.2023, διαθέσιμο σε [www.govinfo.gov/content/pkg/FR-2023-08-30/pdf/2023-18624.pdf](https://www.govinfo.gov/content/pkg/FR-2023-08-30/pdf/2023-18624.pdf)

διαρθρωμένη σε διάφορες ενότητες που θα αναλύει τα ανωτέρω ζητήματα και θα συνεχίσει τις δράσεις του και την ενεργό συμμετοχή του και στο πλαίσιο δημοσίων συναντήσεων με ειδήμονες του χώρου, δικηγόρους, καλλιτέχνες, εταιρείες-παρόχους, προγραμματιστές κλπ.. με σκοπό τη συζήτηση ζητημάτων που άπτονται της δημιουργικής ΤΝ και του αντίκτυπου της χρήσης της στους δημιουργικούς τομείς<sup>85</sup>.

Σε σχέση με τους ως άνω προσβληματισμούς, ο Daniel Gervais, καθηγητής στη Νομική Σχολή του Vanderbilt, προσπάθησε να αντιμετωπίσει το ζήτημα επισημαίνοντας ότι στην περίπτωση που μια μηχανή και ένας άνθρωπος «εργάζονται» μαζί για τη δημιουργία ενός έργου, και είναι δυνατός ο διαχωρισμός των επιμέρους συμβολών, τότε τα πνευματικά δικαιώματα θα πρέπει να αποδοθούν στο μέρος του έργου που δημιουργήθηκε από τον άνθρωπο, ενώ στην περίπτωση που η συμβολή του ανθρώπου και της μηχανής είναι αλληλένδετη, η επιλεξιμότητα ενός έργου για προστασία με πνευματικά δικαιώματα θα εξαρτάται από τον έλεγχο ή/ και την επιρροή που είχε ο άνθρωπος - δημιουργός στα αποτελέσματα που παρήγαγε η μηχανή<sup>86</sup>.

## 2.3 Νομολογία ΗΠΑ

### 2.3.1 Υπόθεση Thaler v. Perlmutter («A recent entrance to paradise»)

Στις 18.08.2023, το Αμερικανικό Ομοσπονδιακό Δικαστήριο για την Περιφέρεια της Κολούμπια, υπό τον δικαστή Beryl Howell, εξέδωσε απόφαση στην υπόθεση του Stephen Thaler εναντίον του ΓΠΑΗ και της Shira Perlmutter, καταχωρήτριας στο σχετικό μητρώο και διευθύντριας αυτού, επικυρώνοντας την απόφαση του τελευταίου. Συγκεκριμένα, ο Stephen Thaler άσκησε την υπ' αριθμ. 22-1564 (BAH) έφεση – καθώς σε αιτήματα για περίληψη κρίσης, όπως εν προκειμένω, το εν λόγω Δικαστήριο ενεργεί ως εφετειακό δικαστήριο - κατά της αρνητικής απόφασης του ΓΠΑΗ <sup>87</sup> να αποδώσει πνευματικά δικαιώματα σε ένα οπτικό έργο που δημιουργήθηκε από ΤΝ με τίτλο «A recent entrance to paradise».

---

<sup>85</sup> <https://www.copyright.gov/ai/>

<sup>86</sup> Glover E. (2024) «AI-Generated Content and Copyright Law: What We Know», 28.02.2024, διαθέσιμο σε <https://builtin.com/artificial-intelligence/ai-copyright>

<sup>87</sup> Απόφαση του Συμβουλίου Εξέτασης Πνευματικών Δικαιωμάτων του ΓΠΑΗ της 14.02.2022 [www.copyright.gov/rulings-filings/review-board/docs/a-recent-entrance-to-paradise.pdf](http://www.copyright.gov/rulings-filings/review-board/docs/a-recent-entrance-to-paradise.pdf)

Σύμφωνα με τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, ο Thaler ανέπτυξε ένα πρόγραμμα ηλεκτρονικού υπολογιστή, γνωστό ως «Creativity Machine», το οποίο μέσω TN έχει την ικανότητα να δημιουργεί έργα εικόνων, εφάμιλλα ανθρώπινης δημιουργίας. Το εν λόγω πρόγραμμα, όπως υποστήριξε και ο ίδιος, δημιούργησε αυτόνομα το ως άνω επίμαχο έργο.

Η υπόθεση ανέκυψε, τέσσερα χρόνια πριν την έκδοση της απόφασης του Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου, τον Αύγουστο του 2019 όταν το ΓΠΑΔΗ απέρριψε την αίτηση του Thaler για καταχώριση του ως άνω έργου, επισημαίνοντας την απουσία ανθρώπινης παρέμβασης/ δημιουργίας - μια απόφαση που επικυρώθηκε από το Γραφείο, έπειτα από προσφυγές/ αιτήματα για επανεξέταση που ασκούσε ο Thaler και απαντητικές επιστολές που ελάμβανε από το Γραφείο. Στη σχετική αίτησή του, ο Thaler όρισε τον αλγόριθμο TN στη βάση του οποίου λειτουργούσε το «Creativity Machine» ως τον πραγματικό δημιουργό του έργου, επισημαίνοντας, όμως, τον ίδιο ως δικαιούχο των πνευματικών δικαιωμάτων με βάση το γεγονός ότι είναι ο δημιουργός/ κύριος του σχετικού προγράμματος «Creativity Machine», στη λογική του «work-for-hire», που αναλύθηκε ανωτέρω. Κατά της απορριπτικής απόφασης του ΓΠΑΔΗ, ο Thaler κατέθεσε την ανωτέρω αγωγή χαρακτηρίζοντας την απόφαση και τις ενέργειες του ΓΠΑΔΗ, μεταξύ άλλων, ως αυθαίρετες και μη σύμφωνες με το νόμο.

Με το ΓΠΑΔΗ να απορρίπτει συνεχώς τα αιτήματα προς καταχώριση του επίμαχου έργου στο μητρώο, λόγω έλλειψης της απαιτούμενης ανθρώπινης δημιουργικής παρέμβασης, ο Thaler επεδίωκε να παρουσιάσει αποδεικτικά στοιχεία της δικής του, ανθρώπινης, συμμετοχής στη δημιουργική διαδικασία του έργου, ισχυρισμός που αντιφάσκει με την προηγούμενη δήλωσή του για την αυτόνομη δημιουργία του έργου από το σύστημα TN.

Επί της ουσίας, το κεντρικό ζήτημα αφορούσε το εάν ένα έργο που δημιουργήθηκε αυτόνομα από ένα σύστημα TN θα μπορούσε να θεωρηθεί ως αντικείμενο που δικαιούται προστασίας από το Νόμο ΠΙ των ΗΠΑ. Στη βάση αυτή, το εφετειακό δικαστήριο έπρεπε να αποφασίσει αν θα επικυρώσει την αρνητική απόφαση του ΓΠΑΔΗ λόγω της απουσίας ανθρώπινης παρέμβασης, λαμβάνοντας υπόψη συνταγματικές διατάξεις, ιστορικό νομοθετικών διατάξεων και σχετική νομολογία.

Η ανάλυση του Δικαστηρίου εμβάθυνε στον ορισμό των δημιουργών με βάση το Νόμο ΠΙ των ΗΠΑ, διαπιστώνοντας ότι ο όρος δεν προσδιορίζεται ρητά στο νόμο.

Βασιζόμενο σε ορισμούς των λεξικών και στο νομοθετικό σκοπό της παροχής κινήτρων για την ανθρώπινη δημιουργικότητα, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων επιφυλάσσεται για έργα ανθρώπινης δημιουργίας.

Ανατρέχοντας στο Νόμο ΠΙ των ΗΠΑ, το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι μόνο ένα «πρόσωπο» («person») μπορεί να εξασφαλίσει πνευματικά δικαιώματα για το έργο του. Προς επίρρωση αυτού, επικαλέστηκε την υπόθεση «*Burrow-Giles Lithographic v. Sarony*»<sup>88</sup> για να υπογραμμίσει την ιστορική αναγνώριση της ανθρώπινης δημιουργικότητας ως θεμελιώδους σημασίας για τη δυνατότητα απόδοσης πνευματικής ιδιοκτησίας σε κάποιο έργο.

Το Δικαστήριο αρνήθηκε να εξετάσει τις διάφορες θεωρίες και ισχυρισμούς του εφεσιβάλλοντος καθώς προσκομίζονταν για πρώτη φορά ενώπιόν του και τόνισε ότι η εικόνα που δημιουργήθηκε από ΤΝ δεν θα ήταν ποτέ «επιλέξιμη» για προστασία υπό το Νόμο ΠΙ των ΗΠΑ. Αναγνώρισε, παράλληλα, τα πολύπλοκα ερωτήματα που θέτει το ζήτημα της παραγωγικής ΤΝ, αλλά υποστήριξε ότι η συγκεκριμένη υπόθεση δεν ήταν τόσο περίπλοκη. Το Δικαστήριο αναφέρθηκε επίσης σε προηγούμενες παρόμοιες υποθέσεις που αφορούσαν δημιουργούς, οι οποίοι δεν ήταν άνθρωποι, όπως η προαναφερθείσα υπόθεση *Naruto v. Slater*, λόγω της έλλειψης δικαστικής αναγνώρισης πνευματικών δικαιωμάτων σε παρόμοια περίπτωση, ήτοι σε έργο που προέρχεται από μη ανθρώπινη οντότητα.

Περαιτέρω, το Δικαστήριο αναγνώρισε τις προκλήσεις που θέτει η ΤΝ όσον αφορά τον προσδιορισμό της ανθρώπινης συμμετοχής στη δημιουργική διαδικασία και την αξιολόγηση της πρωτοτυπίας των έργων που παράγονται από αυτή. Ο δικαστής Howell επεσήμανε ότι η πρόοδος της δημιουργικής ΤΝ θα εγείρει πολύπλοκα ερωτήματα, όπως το επίπεδο της ανθρώπινης συμμετοχής που απαιτείται για να οριστεί ένας χρήστης ενός συστήματος ΤΝ ως «δημιουργός» ενός έργου, η έκταση της προστασίας που παρέχεται στο παραγόμενο έργο, οι μέθοδοι αξιολόγησης της πρωτοτυπίας των έργων που δημιουργούνται με/ από ΤΝ και εκπαιδεύονται σε περιεχόμενο/ δεδομένα, τα οποία δεν είναι γνωστά, αλλά και η ενθάρρυνση της δημιουργικότητας που περιλαμβάνει την ΤΝ και άλλα συναφή ζητήματα, καταλήγοντας ότι η παρούσα υπόθεση δεν απαιτεί μια διαφοροποιημένη διερεύνηση των ζητημάτων αυτών.

---

<sup>88</sup> Υπόθεση *Burrow-Giles Lithographic Company v. Sarony* της 17.03.1884, διαθέσιμο σε <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/111/53/>



Τέλος, για σκοπούς πληροφόρησης, καθώς δεν ενδιαφέρει την παρούσα εργασία, αλλά βρίσκεται στην ίδια λογική περί ανθρώπινης δημιουργίας, αξίζει να αναφερθεί ότι ο Stephen Thaler έχει δημιουργήσει και το σύστημα TN «DABUS»<sup>89,90</sup>, που σημαίνει «συσκευή για την αυτόνομη εκκίνηση της ενοποιημένης αίσθησης». Την ίδια περίοδο, το «DABUS», έμελλε να αποτελέσει μια υπόθεση ορόσημο, καθώς στις 29.07.2019, ο Thaler κατέθεσε ενώπιον του Γραφείου Ευρεσιτεχνιών και Εμπορικών Σημάτων των Ηνωμένων Πολιτειών, αίτησης χορήγησης διπλώματος ευρεσιτεχνίας και συγκεκριμένα για ένα «δοχείο τροφίμων βασισμένο στη γεωμετρία φράκταλ», το οποίο είχε παραχθεί αποκλειστικά και εξ ολοκλήρου από το «DABUS», δηλώνοντας ως εφευρέτη το ίδιο το σύστημα TN, με το επιχείρημα ότι η εφευρετικότητα δεν θα πρέπει να περιορίζεται στον άνθρωπο, αφού το «DABUS» ήταν αυτό που δημιούργησε την εφεύρεση. Στα τέλη του 2021, το Περιφερειακό Δικαστήριο των ΗΠΑ για την Ανατολική Περιφέρεια της Βιρτζίνια επικύρωσε την απόφαση του Γραφείου περί μη χορήγησης διπλώματος ευρεσιτεχνίας, μη αποδεχόμενο την προσπάθεια του Thaler να την ανατρέψει, μέσω αίτησης για συνοπτική κρίση/ απόφαση –όπως και ανωτέρω -, στη βάση του ότι εφευρέτης μπορεί να είναι μόνον άνθρωπος, σύμφωνα με τον ισχύοντα νόμο περί ευρεσιτεχνιών.

Στον αντίποδα, χορηγήθηκε δίπλωμα ευρεσιτεχνίας στη Νότια Αφρική, σηματοδοτώντας την πρώτη περίπτωση που η TN αναγνωρίζεται ως εφευρέτης. Αν και το «DABUS» δεν αναγνωρίστηκε με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και το Ηνωμένο Βασίλειο, τα έτη 2021 και 2020 αντίστοιχα, ωστόσο δεν συνέβη το ίδιο και στην Αυστραλία. Από την άλλη, το Γραφείο<sup>91</sup>, όπως αναλύθηκε, φαίνεται να ακολούθησε την προσέγγιση του ευρωπαϊκού και βρετανικού γραφείου και την μέχρι τώρα προσέγγιση περί απαίτησης για ανθρώπινη δημιουργικότητα και εφευρετικότητα<sup>92</sup>.

---

<sup>89</sup> <https://en.wikipedia.org/wiki/DABUS>

<sup>90</sup> Κόττας Β. (2018) «Τεχνητή Νοημοσύνη και διανοητική ιδιοκτησία: Υπόθεση DABUS», ΔΙΤΕ 4/2018, σελ. 212 «σύστημα TN που αποτελείται από τεχνητά νευρωνικά δίκτυα, τα οποία είναι εμπλουτισμένα με πληροφορίες από διάφορες πηγές, το οποίο εξάγει νέες ιδέες αναδιαμορφώνοντας το εσωτερικό τεχνικό δίκτυό του».

<sup>91</sup> Απόφαση του USPTO επί της υπ' αριθμ. 16/524,350 απόφασης, διαθέσιμο σε [www.uspto.gov/sites/default/files/documents/16524350\\_22apr2020.pdf](http://www.uspto.gov/sites/default/files/documents/16524350_22apr2020.pdf)

<sup>92</sup> Abbott R., (2019) «The Artificial Inventor Project», WIPO Magazine, 12.2019, διαθέσιμο σε [https://www.wipo.int/wipo\\_magazine/en/2019/06/article\\_0002.html](https://www.wipo.int/wipo_magazine/en/2019/06/article_0002.html)



### 2.3.2 Υπόθεση Kashtanova («Zarya of the Dawn»)

Στην παρούσα υπόθεση, το ΓΠΔΗ<sup>93</sup> χορήγησε περιορισμένη προστασία πνευματικών δικαιωμάτων στο μυθιστόρημα κόμικ «Zarya of the Dawn»<sup>94</sup> (με αριθμό καταχώρισης VAu001480196/2023), αποτελώντας ακόμα μια απόφαση ορόσημο στον τομέα των δημιουργικών προσπαθειών που υποστηρίζονται από ΤΝ. Επί της ουσίας, το Γραφείο απέδωσε την προστασία πνευματικών δικαιωμάτων για το περιεχόμενο των κειμένων καθώς και για την επιλογή, διάταξη των κειμένων και των εικόνων του ως άνω έργου, αλλά αρνήθηκε την προστασία για τις μεμονωμένες εικόνες του μυθιστορήματος<sup>95</sup>.

Σύμφωνα με το ιστορικό της υπόθεσης, η αιτούσα χρησιμοποίησε το πρόγραμμα παραγωγικής ΤΝ «MidJourney»<sup>96</sup> για τη δημιουργία μιας σειράς εικόνων για το εν λόγω κόμικ, πλαισιώνοντας την πλοκή (κείμενα) που εκείνη δημιούργησε. Αρχικά, στην από 15.09.2022 αίτηση της Kashtanova, το ΓΠΔΗ απάντησε θετικά και χορήγησε προστασία στο έργο συνολικά, όμως η πρώτη παρέλειψε να ενημερώσει το Γραφείο ότι χρησιμοποίησε το προαναφερθέν πρόγραμμα ΤΝ για τη δημιουργία των εικόνων. Επομένως, κατόπιν σχετικής πληροφόρησης του Γραφείου - μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης - προχώρησε σε επαναξιολόγηση του έργου. Το ζήτημα που απασχόλησε το ΓΠΔΗ ήταν εάν οι αλληλεπιδράσεις της Kashtanova με το «MidJourney» ήταν επαρκείς ώστε να αποτελέσουν ένα ανεξάρτητο, δημιουργικό έργο από την ίδια, δεκτικό προς καταχώριση.

Σε σχετική επιστολή του προς το δικηγόρο της Kashtanova, ένα μήνα αργότερα στις 28.10.2022, το Γραφείο αναφέρει ως λόγος επανεξέτασης της αίτησης «ανεπαρκείς πληροφορίες» στην αρχική αίτηση προς καταχώριση - καθώς έκρινε ανεπαρκή την πληροφόρηση ότι υπήρχε η ένδειξη «MidJourney» στο εξώφυλλο του βιβλίου - και ότι

---

<sup>93</sup> Επικοινωνίες μεταξύ των μερών, διαθέσιμο σε [www.copyright.gov/docs/zarya-of-the-dawn.pdf](http://www.copyright.gov/docs/zarya-of-the-dawn.pdf)

<sup>94</sup> Το βιβλίο αποτελείται από 18 σελίδες - κείμενο και εικόνες - και από το εξώφυλλο - εικόνα- στο οποίο αποτυπώνεται μια νεαρή γυναίκα και ο τίτλος του έργου, καθώς και το ονοματεπώνυμο της αιτούσας και το όνομα του συστήματος ΤΝ.

<sup>95</sup> Αξίζει να αναφερθεί ότι ο δικηγόρος που εκπροσωπεί την αιτούσα, Kristina Kashtanova, ερμήνευσε αυτήν την απόφαση ως μερική επιτυχία για τον πελάτη του και επεσήμανε ότι σκοπεύει να προωθήσει περαιτέρω προσπάθειες υπέρ της διεύρυνσης της προστασίας πνευματικών δικαιωμάτων για δημιουργικά έργα που υλοποιούνται με ΤΝ.

<sup>96</sup> Αποτελεί ένα παράδειγμα παραγωγικής ΤΝ που μπορεί να μετατρέψει κείμενο φυσικής γλώσσας σε εικόνες, <https://el.wikipedia.org/wiki/Midjourney>

προτίθεται να ακυρώσει την αρχική καταχώριση και να εκδώσει μία νέα, η οποία θα εξαιρεί την προστασία των εικόνων που δημιουργήθηκαν από TN.

Στην επανεξέταση του επίμαχου έργου, το Γραφείο αναγνώρισε ότι υπήρχε «υπερβολική απόσταση» μεταξύ της Kashtanova και του αποτελέσματος/ εικόνας της TN, καθώς δεν μπορούσε να προβλεφθεί από την ίδια το τελικό αποτέλεσμα που εξήχθη, για να είναι δυνατή η προστασία του έργου συνολικά ενώπιον του Γραφείου. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι παρομοίωσε τη χρήση του συστήματος TN με το να προσλαμβάνει κάποιος ένα καλλιτέχνη για να δημιουργήσει ένα έργο, για το οποίο ο αναθέτων δεν θα μπορούσε να ισχυριστεί ότι είναι δικό του. Βέβαια αυτή η τοποθέτηση του ΓΠΔΗ ενέχει μια αντίθεση, καθώς στην περίπτωση αυτή πρόκειται για έργο προστατευόμενο από το εφαρμοστέο δίκαιο, ενώ εν προκειμένω κάτι τέτοιο δεν ισχύει.

Επιπρόσθετα, η ίδια η Kashtanova -στη σχετική απαντητική επιστολή της το Νοέμβριο 2022- στην προσπάθεια επεξήγησης της χρήσης της TN, επεσήμανε ότι το σύστημα TN ομοιάζει με δημιουργικό/ βοηθητικό εργαλείο κατά τη χρήση του οποίου υπήρξε δημιουργική προσπάθεια από πλευράς της ως προς το παραγόμενο αποτέλεσμα και ότι η ίδια δημιούργησε κάθε πτυχή του έργου, και του οποίου ο χρήστης (η ίδια) είναι δικαιούχος προστασίας πνευματικών δικαιωμάτων, ενώ επισημαίνει ότι οι δημιουργικές επιλογές είναι όμοιες με αυτές ενός φωτογράφου. Βέβαια στο επιχείρημα αυτό, οι φωτογραφίες είναι επιλέξιμες προστασίας, αν και ο φωτογράφος χρησιμοποίησε μια φωτογραφική μηχανή (ως μηχανικό μέσο αποτύπωσης)<sup>97</sup>.

Συμπεραίνουμε ότι η Kashtanova είναι η δημιουργός μόνο των κειμένων του βιβλίου, καθώς και η επιλογή, ο συντονισμός και η διάταξη των στοιχείων αυτών είναι αποτέλεσμα δημιουργικής προσπάθειας της ίδιας που προστατεύεται από πνευματικά δικαιώματα. Ωστόσο, όπως αναλύθηκε ανωτέρω, οι εικόνες που δημιουργήθηκαν από TN δεν είναι αποτέλεσμα ανθρώπινης δημιουργίας και δεν προστατεύονται.

Η χορήγηση μερικής προστασίας πνευματικών δικαιωμάτων στο «Zarya of the Dawn» δεν σηματοδοτεί το τέλος της ιστορίας ή των διαφωνιών σχετικά με τη δημιουργική TN γενικότερα. Οι δικηγόροι της Kashtanova υποστηρίζουν ότι η απόφαση του Γραφείου εστίασε υπερβολικά στο αποτέλεσμα της TN και πολύ λίγο σε αυτό που αναγνωρίζουν

---

<sup>97</sup> Stein A.- M. (2023) «Generative Artificial Intelligence: US Copyright Office denies registration», 16.03.2023, διαθέσιμο σε <https://ipkitten.blogspot.com/2023/03/generative-artificial-intelligence-us.html>

ως τη δημιουργική είσοδο («input») ενός χρήστη/ ανθρώπου. Ως επόμενο στάδιο, υπάρχει η δυνατότητα η πλευρά της αιτούσας να ζητήσει αναθεώρηση από το Γραφείο, και σε περίπτωση που λάβει δύο απορριπτικές αποφάσεις, να προχωρήσει ενώπιον του Ομοσπονδιακού Δικαστήριου.

Η ως άνω υπόθεση απασχόλησε και την ίδια την εταιρία/ πάροχο του «MidJourney». Ο γενικός σύμβουλος της εταιρίας, Max Sills, χαρακτήρισε την (αρχική) απόφαση του ως «μια μεγάλη νίκη», σημειώνοντας ότι αποδεικνύει μια τάση να «ανταμειφθούν» οι προσπάθειες όσων χρησιμοποιούν ΤΝ στη διαδικασία της δημιουργίας έργων. Συνεχίζει τονίζοντας ότι πέρα από τη «MidJourney», το αποτέλεσμα της αίτησης θα επηρεάσει άλλα παραγωγικά συστήματα ΤΝ, συμπεριλαμβανομένων των «ChatGPT» και «DALL-E», οι χρήστες των οποίων μπορούν να περιμένουν παρόμοια μεταχείριση όσον αφορά τη δημιουργία περιεχομένου που υποβοηθείται από την ΤΝ<sup>98</sup>.

Τέλος, δεν είναι η πρώτη φορά που η τεχνολογία διαταράσσει τον τομέα της προστασίας πνευματικών δικαιωμάτων. Με αφορμή το συσχετισμό της ΤΝ με φωτογραφική μηχανή, αξίζει να σημειωθεί ότι το 1884, το Ανώτατο Δικαστήριο ασχολήθηκε με το νέο πεδίο της φωτογραφίας και καθόρισε ότι μια φωτογραφία αντιπροσωπεύει ένα αρχικό, δημιουργικό έργο του φωτογράφου αντί για μια απλή αναπαραγωγή της φύσης. Αντίστοιχα, φαίνεται πως και οι προσεγγίσεις του ΓΠΔΗ και των Αμερικάνικων Δικαστηρίων αναζητούν ένα ελάχιστο ύψος δημιουργικότητας από ανθρώπινο παράγοντα πριν χορηγήσουν ένα πνευματικό δικαίωμα<sup>99</sup>.

### **2.3.3 Υπόθεση *Theatre D'opera Spatial***

Η Επιτροπή Αναθεώρησης του ΓΠΔΗ, στην επίμαχη υπόθεση - απόφαση που αφορούσε αίτηση για επαναξιολόγηση-, απέρριψε ένα αίτημα για εγγραφή έργου που δημιουργήθηκε εν μέρει από ΤΝ στο μητρώο, στη βάση του ότι έργο δημιουργήθηκε κυρίως από ΤΝ και όχι από τον αιτούντα. Ο τελευταίος μάλιστα δεν ήταν διατεθειμένος να διαχωρίσει το αποτέλεσμα που δημιουργήθηκε από την ΤΝ<sup>100</sup>.

---

<sup>98</sup> Analla T. (2023) «Zarya of the Dawn: How AI is Changing the Landscape of Copyright Protection», 06.03.2023, διαθέσιμο σε <https://jolt.law.harvard.edu/digest/zarya-of-the-dawn-how-ai-is-changing-the-landscape-of-copyright-protection>

<sup>99</sup> Analla T., ό.π.

<sup>100</sup> Επικοινωνίες μεταξύ των μερών, διαθέσιμο σε [www.copyright.gov/rulings-filings/review-board/docs/Theatre-Opera-Spatial.pdf](http://www.copyright.gov/rulings-filings/review-board/docs/Theatre-Opera-Spatial.pdf)

Στις 22.09.2022 (λίγες μέρες αργότερα από την προαναφερθείσα αίτηση της Kashtanova), ο Jason Allen υπέβαλε αίτηση για εγγραφή στο μητρώο πνευματικών δικαιωμάτων για ένα δισδιάστατο έργο τέχνης με τίτλο «Théâtre D'opéra Spatial». Αξίζει να σημειωθεί ότι μέσα στο ίδιο έτος, το έργο προκάλεσε παγκόσμιο ενδιαφέρον, καθώς ήταν η πρώτη εικόνα που δημιουργήθηκε από ΤΝ και κέρδισε τον ετήσιο διαγωνισμό καλών τεχνών της Πολιτείας του Κολοράντο. Λόγω της αναγνωρισιμότητας της υπόθεσης, και παρ' ότι ο αιτών δεν είχε συμπληρώσει στην αίτηση σχετικές πληροφορίες αναφορικά με τον τρόπο δημιουργίας του έργου και τη χρήση του «Midjourney», ο εξεταστής ζήτησε λεπτομέρειες σχετικά με τη χρήση της ΤΝ.

Σε απάντησή του στο σχετικό αίτημα πληροφοριών, ο Allen εξήγησε ότι πραγματοποίησε πλήθος αναθεωρήσεων και κειμένων (τουλάχιστον 624 φορές) για να φτάσει στην αρχική έκδοση της εικόνας. Αφού η ΤΝ δημιούργησε την αρχική έκδοση του έργου, ο Allen χρησιμοποίησε το πρόγραμμα «Adobe Photoshop»<sup>101</sup> για να διορθώσει ελαττώματα και να προσθέσει νέο οπτικό περιεχόμενο, ενώ χρησιμοποίησε το πρόγραμμα «Gigapixel AI»<sup>102</sup> για να αυξήσει την ανάλυση και το μέγεθος της εικόνας. Ως αποτέλεσμα αυτού ήταν ο εξεταστής να ζητήσει τα μέρη του έργου που δημιουργήθηκαν από ΤΝ (τόσο από το «Midjourney», όσο και από το «Gigapixel AI») να εξαιρεθούν από την αίτηση, όμως ο Allen αρνήθηκε. Επομένως, το Γραφείο αρνήθηκε την καταχώριση της αίτησης, καθώς το έργο αποτελούνταν από «αναπόσπαστες» συνεισφορές τόσο του αιτούντα, όσο και της ΤΝ. Ο Allen, εν συνεχεία, αιτήθηκε εκ νέου (στις 24.01.2023) να επανεξεταστεί η απορριπτική απόφαση στη βάση του ότι ο εξεταστής είχε εφαρμόσει εσφαλμένα την προϋπόθεση της ανθρώπινης δημιουργίας, όμως και η δεύτερη εκδοθείσα απόφαση επικύρωσε την πρώτη.

Κατά την εξέταση της αίτησης, το Γραφείο -στηριζόμενο πλέον τόσο στις ήδη εκδοθείσες αποφάσεις, όσο και στις προαναφερθείσες Κατευθυντήριες Οδηγίες που είχε δημοσιεύσει στο μεσοδιάστημα- ανέλυσε τις συνθήκες της δημιουργίας του έργου, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης του εν λόγω εργαλείου ΤΝ. Ο Allen υποστήριξε ότι κατά τη χρήση του «Midjourney», εισήγαγε μια σειρά εντολών, ήτοι προσάρμοζε το

---

<sup>101</sup> Αποτελεί πρόγραμμα επεξεργασίας γραφικών ράστερ [ψηφιακών εικόνων τύπου bitmap], [https://en.wikipedia.org/wiki/Adobe\\_Photoshop](https://en.wikipedia.org/wiki/Adobe_Photoshop)

<sup>102</sup> Αποτελεί πρόγραμμα επεξεργασίας εικόνων με δυνατότητα λήψης που χρησιμοποιεί τεχνητή νοημοσύνη και αλγορίθμους «deep learning», με το οποίο βελτιώνεται αυτόματα η ανάλυση και η συνολική ποιότητα της εικόνας, ενώ μπορεί να μεγεθύνει τις εικόνες έως και 600% χωρίς αξιοσημείωτη απώλεια ποιότητας, <https://www.topazlabs.com/gigapixel>

σκηνικό, επέλεγε τμήματα για εστίαση και καθόριζε τα χρώματα της εικόνας, μια διαδικασία που αποτελεί δημιουργική συμβολή από μεριάς του. Το Γραφείο διαφώνησε κατηγορηματικά με την εν λόγω προσέγγιση του αιτούντα, καθώς επεσήμανε ότι οι ενέργειες αυτές δεν καθιστούν τον Allen δημιουργό της εικόνας, επειδή η μοναδική του συνεισφορά ήταν η εισαγωγή της λεκτικής εντολής στο σύστημα TN, το οποίο τελικώς δημιούργησε την εικόνα.

Επί της ουσίας, διαπίστωσε ότι τα βήματα για τη δημιουργία της εικόνας εξαρτώνται τελικά από τον τρόπο με τον οποίο το σύστημα TN επεξεργάστηκε τις εντολές του Allen, καθώς το πρώτο δεν ερμηνεύει τις εντολές ως συγκεκριμένες οδηγίες για τη δημιουργία ενός συγκεκριμένου αποτελέσματος, διότι, όπως έχει αναλυθεί και στην παρούσα, ένα σύστημα TN δεν κατανοεί γραμματική, δομή προτάσεων ή λέξεις όπως οι άνθρωποι. Με δεδομένο ότι το «Midjourney» δεν αντιμετωπίζει τις λεκτικές εντολές ως άμεσες οδηγίες, είναι εύλογο οι χρήστες να χρειαστεί να προβούν σε πολλές επαναλήψεις -όπως συνέβη και στην επίμαχη περίπτωση- πριν καταλήξουν σε μια εικόνα που θεωρούν ικανοποιητική. Τέλος, επικαλούμενο χωρία από τις Κατευθυντήριες Οδηγίες καταχώρισης έργων παραγόμενων από TN, εξηγεί ότι όταν ένα σύστημα TN λαμβάνει μόνον μια εντολή από τον άνθρωπο και παράγει πολύπλοκα γραπτά, οπτικά ή μουσικά έργα, τα «παραδοσιακά στοιχεία δημιουργίας» καθορίζονται και εκτελούνται από την TN και όχι από τον άνθρωπο/ χρήστη. Επομένως, κατέληξε ότι ελλείπει η απαιτούμενη εκ του Νόμου ΠΙ των ΗΠΑ προϋπόθεση της ανθρώπινης δημιουργίας, καθώς η αρχική εικόνα δημιουργήθηκε από την TN και όχι από τον Allen.

#### **2.3.4 Υπόθεση *Suryast***

Στο πνεύμα των ως άνω αποφάσεων, η πιο πρόσφατη απόφαση της Επιτροπής Αναθεώρησης Πνευματικών Δικαιωμάτων του ΓΠΔΗ, η οποία εκδόθηκε στις 11.12.2023, επικύρωσε την αρχική απόρριψη της αίτησης κατοχύρωσης πνευματικών δικαιωμάτων, η οποία είχε κατατεθεί δύο χρόνια νωρίτερα (01.12.2021) και αφορούσε ένα δισδιάστατο έργο τέχνης με τίτλο «SURYAST», που δημιουργήθηκε με χρήση TN<sup>103</sup>.

---

<sup>103</sup> Επικοινωνίες μεταξύ των μερών, διαθέσιμο σε <https://www.copyright.gov/rulings-filings/review-board/docs/SURYAST.pdf>

Αφετηρία του έργου αυτού αποτέλεσε μια αρχική φωτογραφία που είχε τραβήξει ο ίδιος ο αιτών, Ankit Sahni, καλλιτέχνης και δικηγόρος στην ιδιότητα. Ο Sahni εισάγοντας την ψηφιακή πλέον φωτογραφία του στην εφαρμογή ζωγραφικής TN «RAGHAV» («Robust Artificially Intelligent Graphics and Art Visualizer»), επέλεξε να εφαρμόσει στη φωτογραφία του ως στυλ αναφοράς ένα αντίγραφο του έργου «Έναστρο Νύχτα» του Ολλανδού ζωγράφου Vincent Van Gogh, και κατόπιν ο ίδιος επέλεξε/ρύθμισε με ακρίβεια, όπως δήλωσε, την «ένταση/ βαθμό μεταφοράς στυλ» που θα εφαρμοστεί. Αξίζει να σημειωθεί ότι στην εν λόγω αίτηση, ο Sahni είχε δηλώσει ως συν-δημιουργούς του έργου τον ίδιο και το σύστημα TN «RAGHAV», στη βάση του ότι η συμβολή της TN είναι διακριτή και ανεξάρτητη από τη συνεισφορά του ίδιου στο έργο, ενώ ως δικαιούχος/ αιτών των δικαιωμάτων δηλώθηκε μόνο ο ίδιος. Ωστόσο, η αίτησή του απορρίφθηκε από το Γραφείο, αρχικά, στις 29.06.2022, καθώς το έργο δεν πληρούσε την προϋπόθεση της ανθρώπινης δημιουργίας.

Στις 10.07.2023, ο Sahni υπέβαλε αίτηση για επανεξέταση, αναφέροντας ότι εκείνος ήταν υπεύθυνος για τις βασικές δημιουργικές αποφάσεις σχετικά με το έργο, περιλαμβανομένων της επιλογής της αρχικής φωτογραφίας, της χρήσης του έργου «Έναστρο Νύχτα» ως στυλ, καθώς και της προσαρμογής της βαθμού μεταφοράς του στυλ. Ο Sahni υποστήριξε επίσης ότι το έργο δεν ήταν απλώς μια παράγωγη δημιουργία, καθώς η αρχική φωτογραφία αποτελούσε «ένα πρώιμο στάδιο» του τελικού έργου και τόνισε το βοηθητικό χαρακτήρα που είχε η TN στην όλη διαδικασία υλοποίησης του έργου.

Στη συνέχεια, μετά από επανεξέταση, το Γραφείο επεσήμανε ότι η τελική εκδοχή της φωτογραφίας του Sahni από το «RAGHAV» ήταν αποτέλεσμα της εκπαίδευσης του μοντέλου TN και όχι συγκεκριμένων συνεισφορών, οδηγιών ή εκφραστικών στοιχείων της εικαστικής δημιουργίας του πρώτου. Διαπίστωσε επίσης ότι η πρωτότυπη φωτογραφία του Sahni αποτελούσε ξεχωριστό έργο, καθώς είχε δημιουργηθεί ανεξάρτητα από το έργο «SURYAST», ενώ η συνεισφορά του Sahni στο προς καταχώριση έργο, η οποία περιλάμβανε την επιλογή της αρχικής εικόνας, του στυλ και του επιπέδου μεταφοράς του στο τελικό έργο, αποτελούσε τη μη προστατεύσιμη ιδέα πίσω από το έργο, ήτοι μια «τροποποιημένη» εκδοχή της φωτογραφίας του στο στυλ του έργου «Έναστρο Νύχτα».

Επομένως το Γραφείο επικύρωσε την πρώτη του απόφαση, απορρίπτοντας την αίτηση του Sahni, βασιζόμενη στο γεγονός ότι το έργο ήταν μια παράγωγη δημιουργία, δηλαδή μια ψηφιακή προσαρμογή της φωτογραφίας, και ότι επί της ουσίας, τα νέα

στοιχεία του έργου δημιουργήθηκαν από την ΤΝ, η οποία ήταν η μόνη υπεύθυνη για την τοποθέτηση και τη διάταξη συγκεκριμένων στοιχείων στο έργο, καθώς και για την επιλογή των χρωμάτων που εφαρμόστηκαν, καθιστώντας τα ως μη δεκτικά ανθρώπινης δημιουργικότητας.

Συμπεραίνει κανείς, ότι η πιο πρόσφατη απόφαση της Επιτροπής Αναθεώρησης του Γραφείου - σχετικά με το έργο «SURYAST» - είναι συνεπής με τις προηγουμένως εκδοθείσες αποφάσεις του ΓΠΔΗ, οι οποίες απέρριψαν εξίσου την απόδοση πνευματικών δικαιωμάτων σε έργα που δημιουργήθηκαν από ΤΝ και την καταχώρισή τους στο μητρώο. Αξίζει να σημειωθεί ότι το Γραφείο σε σχετική υποσημείωση (υπ' αριθμ. 3) στην επίμαχη αλληλογραφία της υπόθεσης αναφέρει ότι «από το 2023 έως σήμερα, το Γραφείο έχει εγκρίνει περίπου 100 αιτήσεις για καταχώρηση έργων που περιέχουν υλικό που δημιουργήθηκε από ΤΝ, όπου οι συνεισφορές που προέκυψαν από την τεχνητή νοημοσύνη απορρίπτονται», ενώ τονίζει την ανάγκη της κατά περίπτωση εξέτασης της κάθε αίτησης («case-by-case analysis»), καθώς ότι η κρίση για το αν το παραγόμενο αποτέλεσμα αποτελεί έργο θα εξαρτηθεί από τις εκάστοτε περιστάσεις, ιδιαίτερα από τον τρόπο λειτουργίας και χρήσης της ΤΝ για τη δημιουργία του.

## 2.4 Νομοθεσία Κίνας

Στην Κίνα, η προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων έχει λάβει λιγότερη προσοχή σε σχέση με την προστασία των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και των εμπορικών σημάτων, πιθανόν επειδή έχει κριθεί ότι η καλλιτεχνική δημιουργία και ιδιοκτησία συμβάλλουν περισσότερο στη βραχυπρόθεσμη οικονομική ανάπτυξη συγκριτικά με τη βιομηχανική ιδιοκτησία<sup>104</sup>. Ωστόσο, με την τελευταία σημαντική τροποποίηση του έτους 2020, το καθεστώς προστασίας πνευματικών δικαιωμάτων στην Κίνα αναμορφώθηκε πλήρως σε κάποια σημεία.

Η θεμελίωση του τρόπου προσέγγισης της προστασίας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας δύναται να συμβάλει στην αιτιολόγηση της απόδοσης πνευματικής ιδιοκτησίας στα αποτελέσματα που παράγονται από την ΤΝ. Γενικά, οι λεγόμενες αστικού δικαίου («civil law») χώρες υιοθετούν την θεμελίωση του φυσικού

---

<sup>104</sup> Hutukka P. (2023) «Copyright Law in the European Union, the United States and China», 12.07.2023 διαθέσιμο σε <https://link.springer.com/article/10.1007/s40319-023-01357-0>, σελ. 1060



δικαιώματος, ενώ οι κοινού δικαίου («common law») χώρες υιοθετούν την θεμελίωση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας με βάση τον ωφελιμισμό. Ωστόσο, το σύστημα του δικαίου πνευματικής ιδιοκτησίας στην Κίνα φαίνεται να υιοθετεί μια μικτή προσέγγιση. Σε κάποιο βαθμό, το δικαίο πνευματικής ιδιοκτησίας στην Κίνα ακολουθεί την προσέγγιση του δικαιώματος του δημιουργού («droit d'auteur»)<sup>105</sup>.

Πιο συγκεκριμένα, οι ορολογίες, ο διαχωρισμός μεταξύ περιουσιακών και ηθικών δικαιωμάτων και ο εξαντλητικός κατάλογος εξαιρέσεων και περιορισμών αντανακλούν την επιρροή από τις «civil law» χώρες. Από την άλλη πλευρά, ο νόμος περί πνευματικής ιδιοκτησίας της Κίνας υιοθετεί τη θεωρία του ωφελιμισμού. Το άρθρο 1 του Δικαίου Πνευματικής Ιδιοκτησίας της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας («Κινέζικο Δίκαιο ΠΙ»)<sup>106</sup> αναφέρει ρητά ότι ένας από τους σκοπούς του είναι η ενθάρρυνση της δημιουργίας και διάδοσης έργων που θα συμβάλουν στην οικοδόμηση του σοσιαλιστικού πνευματικού και υλικού πολιτισμού και η προώθηση της ανάπτυξης και της άνθησης του σοσιαλιστικού πολιτισμού και των επιστημών. Λόγω της ευρείας αυτής διατύπωσης περί ενθάρρυνσης της δημιουργίας, η προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων για τα αποτελέσματα που παράγονται από ΤΝ στο πλαίσιο του Κινέζικου Δικαίου ΠΙ είναι αμφιλεγόμενη μεν, αλλά μάλλον πιο ευέλικτη σε σχέση με όσα προαναφέρθηκαν παραπάνω, όπως θα αναλυθεί με βάση και τη σχετική νομολογία.

Στην Κίνα, ο δημιουργός ενός έργου, που πληροί τις προϋποθέσεις του νόμου, απολαμβάνει αυτομάτως από τη δημιουργία του προστασία πνευματικών δικαιωμάτων, χωρίς να απαιτείται οποιαδήποτε διατύπωση, ενώ η καταχώριση των σχετικών δικαιωμάτων ενώπιον της Εθνικής Υπηρεσίας Πνευματικών Δικαιωμάτων της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας<sup>107</sup> εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια του δημιουργού για πρόσθετα νομικά και πρακτικά οφέλη, όπως ως η *prima facie* απόδειξη κυριότητας/ιδιοκτησίας («proof of ownership»).

---

<sup>105</sup> Wan Y. (2021) «Copyright protection for AI-generated outputs: The experience from China», 09.2021, διαθέσιμο σε <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0267364921000546?via%3Dihub>

<sup>106</sup> «Copyright Law of the People's Republic of China», διαθέσιμο σε <https://en.ncac.gov.cn/copyright/contents/10365/329083.shtml>

<sup>107</sup> National Copyright Administration of the People's Republic of China («NCAC»), σχετικές πληροφορίες διαθέσιμες σε <https://en.ncac.gov.cn/copyright/contents/10356/332359.shtml>



### 2.4.1 Αντικείμενο προστασίας

Σύμφωνα με το άρθρο 3 του Κινέζικου Δικαίου ΠΙ, «τα έργα που αναφέρονται στον παρόντα νόμο αναφέρονται σε πνευματικά επιτεύγματα που είναι πρωτότυπα και μπορούν να εκφραστούν με ορισμένη μορφή και αφορούν στους τομείς της λογοτεχνίας, της τέχνης και της επιστήμης». Για να τύχει λοιπόν προστασίας πνευματικών δικαιωμάτων, ένα έργο πρέπει να πληροί τις εξής τρεις προϋποθέσεις:

- i. Έργο δημιουργίας. Ο νόμος ορίζει ότι το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας είναι εγγενές σε ορισμένα έργα, ακόμη και αν αυτά τα έργα δεν έχουν δημοσιευθεί.
- ii. Πρωτοτυπία. Η πρωτοτυπία μπορεί να διαχωριστεί περαιτέρω σε «ανεξάρτητη δημιουργία», η οποία συνεπάγεται ότι το έργο δημιουργήθηκε ανεξάρτητα, χωρίς να αντιγράψει στοιχεία από άλλο έργο και «δημιουργικότητα», η οποία συνεπάγεται ότι το έργο καταδεικνύει πνευματική εργασία και πνευματική κρίση εκ μέρους του/των δημιουργού/ών του. Η πρωτοτυπία, λοιπόν, για τους σκοπούς της προστασίας του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας σημαίνει ότι το έργο επιλέγεται, διαμορφώνεται, σχεδιάζεται και δημιουργείται από τον δημιουργό (συμπεριλαμβανομένου ενός ή περισσότερων συνεργαζόμενων δημιουργών) και δεν αναπαράγεται ή μιμείται ένα έτερο έργο.
- iii. Αποτύπωση σε υλικό μέσο/ φορέα. Αυτό το κριτήριο της «σταθερής φύσης» («fixed nature») συνεπάγεται ότι το έργο πρέπει να αποτυπωθεί σε μια ορισμένη ουσιαστική μορφή. Από αυτή την προϋπόθεση προκύπτει ότι το έργο μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τρίτους, αν και η απαίτηση αυτή δεν πρέπει να λαμβάνεται πολύ αυστηρά, καθώς ορισμένα έργα που παραδίδονται προφορικά, όπως ομιλίες ή διαλέξεις, μπορούν επίσης να θεωρηθούν ότι τυγχάνουν προστασίας από το δίκαιο πνευματικής ιδιοκτησίας και συνεπώς να αποτελέσουν εξαιρέσεις από τη βασική απαίτηση της σταθερής φύσης.

Περαιτέρω, το Κινέζικο Δίκαιο ΠΙ απαριθμεί τύπους έργων που χαίρουν προστασίας, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται γραπτά, μουσικά, φωτογραφικά έργα, προγράμματα υπολογιστή, παράγωγα έργα κ.ά. Με την τελευταία τροποποίηση στην

κατηγορία των έργων που προστατεύονται με δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας, δόθηκε μια ευρύτερη διατύπωση στην κατηγορία «άλλα έργα όπως προβλέπονται σε νόμους και διοικητικούς κανονισμούς», η οποία τροποποιήθηκε σε «άλλα πνευματικά επιτεύγματα που πληρούν τα χαρακτηριστικά ενός έργου». Το αναθεωρημένο Κινέζικο Δίκαιο ΠΙ φαίνεται να καλύπτει πλέον καταλληλότερα τις τεχνολογικές αλλαγές, ίσως και αυτές που προέρχονται από ΤΝ, καθιστώντας δυνατή την ένταξη έργων που παράγονται από ΤΝ στην εν λόγω κατηγορία.

#### **2.4.2 Δικαιούχος**

Το άρθρο 11 του Κινέζικου Δικαίου ΠΙ ορίζει ότι τα πνευματικά δικαιώματα σε ένα έργο ανήκουν στον δημιουργό του, εκτός αν ο εφαρμοστέος νόμος ορίζει διαφορετικά. Εν συνεχεία στο ίδιο άρθρο ορίζεται ότι έργα που δημιουργούνται για λογαριασμό και κατόπιν της βούλησης μίας εταιρίας ή οργάνωσης χωρίς νομική προσωπικότητα και για τα οποία η εταιρία ή η οργάνωση αναλαμβάνει την ευθύνη, οι τελευταίες καθίστανται δημιουργοί αντιστοίχως.

Σύμφωνα με το άρθρο 18 του ίδιου νόμου, ένα έργο που δημιουργείται από ένα φυσικό πρόσωπο στο πλαίσιο των επαγγελματικών του καθηκόντων, το οποίο του ανατέθηκε από μια νομική οντότητα ή μια οργάνωση, χωρίς νομική προσωπικότητα, θεωρείται ότι παρήχθη κατά τη διάρκεια της απασχόλησής του. Το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας για ένα τέτοιο έργο ανήκει στον δημιουργό, πλην των κατωτέρω εξαιρέσεων, και παράλληλα, η νομική οντότητα διατηρεί προτεραιότητα στο δικαίωμα εκμετάλλευσης του έργου εντός του επαγγελματικού πλαισίου της, δικαίωμα που αποκλείει το δημιουργό από την περαιτέρω παραχώρηση του δικαιώματος εκμετάλλευσης του έργου σε τρίτο, με τον ίδιο τρόπο που το εκμεταλλεύεται η νομική οντότητα, για μια περίοδο δύο ετών μετά την ολοκλήρωση του έργου.

Σε συγκεκριμένες περιπτώσεις όπου α) το έργο αποτελεί έργο μηχανικών σχεδίων, σχεδίων προϊόντων, χαρτογραφικών αναπαραστάσεων, σκίτσων, λογισμικού υπολογιστών και παρόμοιων έργων, και η υλοποίησή του εξαρτάται κυρίως από τους υλικούς και τεχνικούς πόρους που παρέχει η νομική οντότητα ή η οργάνωση, και υλοποιείται υπό την ευθύνη της, β) τα έργα δημιουργούνται στο πλαίσιο απασχόλησης σε εταιρίες όπως εφημερίδες, περιοδικά, πρακτορεία ειδήσεων, ραδιοφωνικούς ή

τηλεοπτικούς σταθμούς, και γ) το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας ανήκει στην νομική οντότητα σύμφωνα με το νόμο, τους κανονισμούς ή τις συμβατικές συμφωνίες, ο δημιουργός διατηρεί το δικαίωμα στην απόδοση της δημιουργίας του (αναγνώριση πατρότητας), ενώ η νομική οντότητα απολαμβάνει τα υπόλοιπα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και έχει το δικαίωμα να ανταμείψει το δημιουργό ανάλογα. Επιπλέον, σε περίπτωση που το έργο πρόκειται να υλοποιηθεί στο πλαίσιο ανάθεσης, η κυριότητα των πνευματικών δικαιωμάτων θα καθοριστεί στο πλαίσιο σύμβασης και ελλείψει αυτής, τα πνευματικά δικαιώματα σε ένα τέτοιο έργο ανήκουν σε αυτόν που ανατέθηκε το έργο<sup>108</sup>.

Ήδη το Μάιο του 2017, τα πρώτα αποτελέσματα της δημιουργικής ΤΝ εμφανίστηκαν στην Κίνα, με την ποιητική συλλογή με τίτλο «The Sunlight that Lost the Glass Window» που δημιουργήθηκε από το λογισμικό «Xiaoice» της Microsoft. Για να ολοκληρωθεί αυτό το βιβλίο, το «Xiaoice» «μελέτησε» - μέσω μηχανικής μάθησης - σύγχρονα ποιήματα 519 ποιητών. Στην πραγματικότητα, το πρόγραμμα έγραψε περισσότερα από 10.000 ποιήματα, από τα οποία μόνο ένα πολύ μικρό μέρος επιλέχθηκε τελικά για αυτό το βιβλίο. Αξίζει να σημειωθεί ότι το βιβλίο είναι πολύ δημοφιλές στο κινεζικό κοινό και η έντυπη έκδοσή του έχει εξαντληθεί<sup>109</sup>.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ήδη από τον Απρίλιο του 2018, το Ανώτατο Λαϊκό Δικαστήριο του Πεκίνο εξέδωσε «Κατευθυντήριες γραμμές για την εκδίκαση υποθέσεων παραβίασης δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας», στις οποίες μεταξύ άλλων ορίζεται σαφώς η «δημιουργία από φυσικά πρόσωπα» ως προϋπόθεση για τον προσδιορισμό των έργων ως πνευματικών δημιουργημάτων που προστατεύονται από το Κινέζικο Δίκαιο ΠΙ<sup>110</sup>. Ενδιαφέρον παρουσιάζει η τοποθέτηση της δικαστή Qi Lei, η οποία συμμετείχε στη σύνταξη των ως άνω κατευθυντήριων γραμμών και επεσήμανε ότι το αποτέλεσμα που παράγεται από την ΤΝ δεν μπορεί να αποτελέσει έργο που προστατεύεται από το Κινέζικο Δίκαιο ΠΙ. Όπως εξήγησε, υπάρχουν δύο λόγοι για το συμπέρασμα αυτό. Η δημιουργία είναι η δραστηριότητα που δίνει μορφή σε σκέψεις και συναισθήματα, η οποία

---

<sup>108</sup> Peng Z. (2022) «Chapter IV Copyright Protection of AI», 14.04.2022, διαθέσιμο σε <https://www.liu-shen.com/Content-3169.html>

<sup>109</sup> Dai Z. (2023) «The copyright protection of AI-generated works under Chinese law», Juridical Tribune, 02.06.2023, διαθέσιμο σε [www.tribunajuridica.eu/archiva/An13v2/5.%20Dai%20Zhe%20and%20JIN%20Banggui.pdf](http://www.tribunajuridica.eu/archiva/An13v2/5.%20Dai%20Zhe%20and%20JIN%20Banggui.pdf) σελ. 241

<sup>110</sup> Beijing High People's Court Guidelines for the Trial of Copyright Infringement Cases της 20.04.2028, διαθέσιμο σε <https://www.lawinfochina.com/display.aspx?id=33877&lib=law>

περιλαμβάνει ένα πολύ σύνθετο ψυχολογικό και πρακτικό επίπεδο συμπεριφοράς. Συνεπώς, τα αποτελέσματα που δεν δημιουργούνται από ανθρώπους δεν ανήκουν στην κατηγορία των έργων με την έννοια που επιδιώκει το Κινέζικο Δίκαιο ΠΙ, ούτε εμπίπτουν στο πεδίο προστασίας του. Επιπλέον, ο κύριος σκοπός του νόμου αυτού είναι η ενθάρρυνση της δημιουργίας έργων και μόνο οι άνθρωποι θα μπορούν να ενθαρρυνθούν για μια τέτοια δημιουργία. Επομένως, ούτε τα ζώα, ούτε οι μηχανές είναι πιθανό να ενθαρρυνθούν να δημιουργήσουν, ώστε να χαίρουν και της προστασίας του Κινέζικου Δικαίου ΠΙ<sup>111</sup>.

Αναφορικά με την δημιουργική ΤΝ, ο Zhou Bo, ανώτερος δικαστής του τμήματος Διανοητικής Ιδιοκτησίας του Ανώτατου Λαϊκού Δικαστηρίου της Κίνας, με αφορμή σχετικό σχολιασμό του επί της υπόθεσης «Tencent» που θα αναλυθεί κατωτέρω, δηλώνει ότι «η τεχνητή νοημοσύνη δεν έχει ακόμη αναπτυχθεί σε επίπεδο που να είναι πραγματικά απαλλαγμένη από την ανθρώπινη παρέμβαση στη δημιουργία σχετικών αποτελεσμάτων», με αποτέλεσμα το ισχύον δίκαιο να μπορεί να προσαρμοστεί στις ανάγκες προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων για αυτά τα αποτελέσματα που δημιουργούνται από ΤΝ. Ωστόσο, όσον αφορά την προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων για τα αυτόνομα - χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση - παραγόμενα από ΤΝ αποτελέσματα, επισημαίνει ότι θα πρέπει να παρακολουθούμε την πρόοδο της τεχνολογίας, καθώς είναι νωρίς ακόμα για να εξάγουμε σχετικά συμπεράσματα<sup>112</sup>.

## 2.5 Νομολογία Κίνας

### 2.5.1 Υπόθεση *Feilin v. Baidu*

Στις 25.04.2019, στην υπόθεση *Feilin κατά Baidu*<sup>113</sup>, το Δικαστήριο Διαδικτύου του Πεκίνο («ΔΔΠ») εξέδωσε την πρώτη στο είδος της απόφαση στην Κίνα σχετικά με την

---

<sup>111</sup> Lei Q, Interpretation Series of "Guideline for the Trial of Copyright Infringement Cases", διαθέσιμο σε <https://www.zhichanli.com/p/560259034>

<sup>112</sup> Zhou B., «Artificial Intelligence and Copyright Protection --Judicial Practice in Chinese Courts», διαθέσιμο σε [www.wipo.int/about-ip/en/artificial\\_intelligence/conversation\\_ip\\_ai/pdf/ms\\_china\\_1\\_en.pdf](http://www.wipo.int/about-ip/en/artificial_intelligence/conversation_ip_ai/pdf/ms_china_1_en.pdf)

<sup>113</sup> Beijing Internet Court Civil Judgment (2018) Jing 0491 Min Chu No. 239, διαθέσιμο σε [www.chinadaily.com.cn/specials/BeijingInternetCourtCivilJudgment\(2018\)Jing0491MinChuNo.239.pdf](http://www.chinadaily.com.cn/specials/BeijingInternetCourtCivilJudgment(2018)Jing0491MinChuNo.239.pdf)

δυνατότητα απόδοσης πνευματικών δικαιωμάτων στο αποτέλεσμα που παρήχθη αυτόματα από λογισμικό ΤΝ. Το επίμαχο έργο/ έκθεση ανάλυσης αποτελείται από λέξεις, γραφικά και εισαγόμενα δεδομένα σχετικά με δικαστικές αποφάσεις στον κλάδο της ψυχαγωγίας στο Πεκίνο. Το βασικό ζήτημα σε αυτή την υπόθεση ήταν αν η υπό κρίση έκθεση αποτελούσε έργο προστατευμένο από το Κινέζικο Δίκαιο ΠΙ.

Συνοπτικά, το ΔΔΠ έκρινε ότι τα έργα που μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο πνευματικής ιδιοκτησίας δημιουργούνται μόνο από φυσικά πρόσωπα και, ως εκ τούτου, αρνήθηκε την προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας σε εκθέσεις που δημιουργήθηκαν αυτόνομα από βάση δεδομένων, παρόλο που έκρινε ότι είχαν κάποιο βαθμό πρωτοτυπίας, ενώ επεσήμανε ότι με την ανάπτυξη της επιστήμης και της τεχνολογίας, τα έργα που παράγονται από λογισμικό ομοιάζουν με αυτά που δημιουργούν τα φυσικά πρόσωπα από άποψη περιεχομένου, μορφής, ακόμη και έκφρασης. Τόνισε, όμως, ότι η ολοκλήρωση της δημιουργίας από φυσικό πρόσωπο θα πρέπει να εξακολουθεί να αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για να μπορεί ένα έργο να τύχει της προστασίας του Κινέζικου Δικαίου ΠΙ.

Πιο αναλυτικά, η ενάγουσα, ήτοι η δικηγορική εταιρεία «Beijing Feilin Law Firm» άσκησε αγωγή κατά της εταιρείας «Beijing Baidu Netcom Science & Technology Co. Ltd.», στην οποία ισχυρίστηκε την προσβολή του δικαιώματος πατρότητας, ακεραιότητας και παρουσίασης του έργου στο κοινό στα πληροφορικά δίκτυα εκ μέρους της εναγομένης, και αιτήθηκε από το Δικαστήριο, μεταξύ άλλων, την παύση της προσβολής, και συγκεκριμένα τη διαγραφή από την πλατφόρμα «Baijiahao»<sup>114</sup> της έκθεσης ανάλυσης με τίτλο «Analysis Report on Judicial Big Data of the Entertainment Industry: Film Industry in Beijing»<sup>115</sup>, η οποία δημοσιεύθηκε από το χρήστη με όνομα Dianjinss, καθώς και χρηματική ικανοποίηση.

Ως προς τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, η ενάγουσα, όπως υποστηρίζει, δημοσίευσε το εν λόγω άρθρο στον επίσημο λογαριασμό WeChat – που τηρεί

---

<sup>114</sup> Η πλατφόρμα βρίσκεται υπό τη διαχείριση της εναγομένης.

<sup>115</sup> Περιείχε ενδεικτικά τον αριθμό των υποθέσεων της κινηματογραφικής βιομηχανίας του Πεκίνο σε όλους τους βαθμούς δικαιοδοσίας, πληροφορίες για την ταυτότητα των διαδίκων, της κατανομής του αριθμού αυτών των υποθέσεων με διαφορετικές νομικές βάσεις, των χαρακτηριστικών των υποθέσεων (διαφορές από αδικοπραξία, σύμβαση κ.ά.) και των σχετικών συμπερασμάτων, ήτοι αναφορικά με τους κινδύνους που υπάρχουν στον κύκλο ζωής μίας ταινία από την παραγωγή της ως την διαφήμιση και το λανσάρισμα, της παραβίασης του δικαιώματος παρουσίασης στο κοινό, ιδιαίτερα για την περίπτωση του διαδικτύου κ.ά.

η δικηγορική εταιρεία - στις 09.09.2018, ως δικαιούχος πνευματικών δικαιωμάτων επί αυτού. Μια μέρα μετά, στις 10.09.2018, ο χρήστης με όνομα Dianjinss δημοσίευσε χωρίς την άδεια της ενάγουσας το εν λόγω άρθρο στην πλατφόρμα «Baijiahao», προσβάλλοντας έτσι το δικαίωμα παρουσίασης του έργου στο κοινό στα πληροφορικά δίκτυα. Επιπρόσθετα, όπως ισχυρίζεται, η διαχειρίστρια εταιρεία της πλατφόρμας (εναγόμενη) διέγραψε τον πρόλογο, την επισκόπηση, το διάγραμμα ετήσιας τάσης του αριθμού των υποθέσεων της κινηματογραφικής βιομηχανίας και το μέρος «σημείωση» στο τέλος του άρθρου, προσβάλλοντας το δικαίωμα ακεραιότητας της ενάγουσας επί του έργου. Τέλος, διέγραψε την υπογραφή, προσβάλλοντας το δικαίωμα πατρότητας της ενάγουσας επί του έργου, επιφέροντας ταυτόχρονα και οικονομική ζημία στην ενάγουσα.

Το ως άνω άρθρο περιλάμβανε τόσο λεκτικά όσο και γραφικά έργα και αποτυπώσεις. Κατά τους ισχυρισμούς της ενάγουσας, τα σχέδια δημιουργήθηκαν αρχικά από το λογισμικό και στη συνέχεια τροποποιήθηκαν και χρωματίστηκαν χειροκίνητα. Ως προς τα κείμενα, δημιουργήθηκαν από την ίδια, ως εξής: πρώτον, χρησιμοποίησε το λογισμικό για να αναζητήσει τις αποφάσεις/ κρίσεις σύμφωνα με τα κριτήρια που όρισε η ίδια και στη συνέχεια, εξέτασε τα αποτελέσματα αναζήτησης και αφαίρεσε τις μη σχετικές δικαστικές αποφάσεις. Με αποτέλεσμα, να δημιουργήσει την έκθεση, η οποία ανέλυε τα στατιστικά στοιχεία.

Κατά την διαδικασία ενώπιον του δικαστηρίου, η ενάγουσα, μεταξύ άλλων, παραιτήθηκε από την πρώτη αξίωσή της, και μείωσε το ποσό της διεκδικούμενης αποζημίωσης, ενώ ισχυρίστηκε ότι η ανάρτηση του άρθρου έγινε τελικώς από την εναγομένη (και όχι από το χρήστη «Dianjinss»), υπό την ιδιότητα του παρόχου περιεχομένου («content provider»), - ισχυρισμό για τον οποίο φέρει και το βάρος απόδειξης<sup>116</sup> - καθώς αποδεικνύεται ότι έχει λάβει την άδεια εκμετάλλευσης και χρήσης από τους χρήστες της πλατφόρμας επί των αναρτήσεών/ έργων τους, που προστατεύονται από πνευματικά δικαιώματα.

Στον αντίποδα, η εναγομένη, σε αντίκρουση των ως άνω, υποστήριξε ότι το εν λόγω άρθρο δεν είναι πρωτότυπο έργο, δεν δημιουργήθηκε από την ενάγουσα και συνεπώς δεν προστατεύεται από το Κινέζικο Δίκαιο ΠΙ. Επιπρόσθετα, ισχυρίστηκε ότι πρόκειται για έκθεση που δημιουργήθηκε με τη χρήση λογισμικού ανάλυσης νομικών

---

<sup>116</sup> Προς το σκοπό αυτό, προσκόμισε ενώπιον του δικαστηρίου αποτύπωση οθόνης από την επίμαχη πλατφόρμα, από την οποία διακρινόταν η ανάρτηση του άρθρου.

στατιστικών δεδομένων (το «Wolters Kluwer China Law & Reference»)<sup>117</sup>. Δηλαδή, ούτε τα δεδομένα αποκτήθηκαν από την ενάγουσα μέσω έρευνας, αναζήτησης ή συλλογής, αλλά ούτε και τα γραφήματα συντάχθηκαν από την ίδια, παρά δημιουργήθηκαν αυτόματα από την ως άνω βάση δεδομένων. Αναφέρει ακόμα ότι ένα νομικό πρόσωπο δεν μπορεί να είναι δημιουργός ενός έργου, παρά μόνο θα μπορούσε να δημιουργηθεί κατόπιν εντολής, ευθύνης και υποστηρίξις του, με τη χρήση υλικών, μέσων ή πληροφοριών της επιχείρησης. Στη βάση αυτού, κατέληξε ότι η ενάγουσα δεν απέδειξε ότι το άρθρο δημιουργήθηκε υπό την ευθύνη της ή από μέλος του προσωπικό της, ή σε κάθε περίπτωση ότι η δημιουργία, η σύλληψη και το ύφος του άρθρου αντανakλούσαν την βούλησή της με αποτέλεσμα να μην πληρούνται οι όροι του Κινέζικου Δικαίου ΠΙ και η αγωγή, όπως θα λέγαμε με όρους Πολιτικής Δικονομίας, πάσχει ενεργητικής νομιμοποίησης.

Πλέον των ως άνω, ισχυρίστηκε ότι τα προσκομισθέντα αποδεικτικά δεν ήταν ικανά (καθώς δεν τηρήθηκε η διαδικασία που απαιτείται εκ του νόμου ενώπιον συμβολαιογράφου για την επικύρωσή τους) να αποδείξουν ότι η πλατφόρμα «Baijiahaohao» δημοσίευσε το άρθρο, ενώ τόνισε ότι ο πρόλογος (και τα άλλα σημεία που αφαιρέθηκαν) δεν αποτελούν το κύριο περιεχόμενο του άρθρου, ακόμη και αν διαγραφούν, δεν παραποιούν το άρθρο ώστε να τεθεί ζήτημα διαστρέβλωσης του περιεχομένου του, καθώς η ίδια δεν προέβη σε επεξεργασία ή διαγραφή περιεχομένου του άρθρου, ώστε να τεθεί ζήτημα προσβολής του δικαιώματος ακεραιότητας της ενάγουσας. Εξάλλου, η πλατφόρμα παρέχει μόνο υπηρεσίες αποθήκευσης πληροφοριών, και δεν προβαίνει σε επισκόπηση ή επεξεργασία του περιεχομένου που αναρτούν οι χρήστες, επομένως η ίδια δεν δύναται να παραβίασε οποιοδήποτε δικαίωμα της ενάγουσας.

Λαμβάνοντας υπόψιν τους ισχυρισμούς και τα προσκομισθέντα αποδεικτικά των αντιδίκων, το Δικαστήριο για να προσδιορίσει εάν τα γραφήματα και το κείμενο της έκθεσης είχαν επαρκή πρωτοτυπία για να αναγνωριστούν ως έργα και εάν τελικώς είχαν δημιουργηθεί αυτόματα από την βάση δεδομένων ή από την ενάγουσα, εισήγαγε συγκεκριμένες λέξεις κλειδιά χρησιμοποιώντας τη συγκεκριμένη βάση δεδομένων και συνέταξε δύο εκθέσεις (1 και 2) και στη συνέχεια, τις συνέκρινε με την επίμαχη έκθεση. Κατέληξε λοιπόν στα εξής:

---

<sup>117</sup> Καλύπτει ένα ευρύ φάσμα περιεχομένων, συμπεριλαμβανομένης δίγλωσσης νομοθεσίας, δικαστικών υποθέσεων, νομικών εγγράφων που χρησιμοποιούνται συνήθως και σχετικών σχολίων.

α) τα γραφήματα της επίμαχης έκθεσης δεν συνιστούν έργα γραφικών τεχνών κατά το Κινέζικο Δίκαιο ΠΙ, καθώς βάση τους αποτέλεσαν προϋπάρχοντα - συλλεγμένα δεδομένα, τα οποία δεν πληρούν την έννοια της πρωτοτυπίας των γραφικών έργων, στη λογική του ότι οποιοσδήποτε χρήστης θα μπορούσε να τα εξάγει με τη χρήση λογισμικού, καθιστώντας αβάσιμο το σχετικό ισχυρισμό της ενάγουσας για το αντίθετο,

β) ως προς τα κείμενα των εκθέσεων (1 και 2) που παρήχθησαν αυτόματα από τη βάση δεδομένων με την επιλογή των αντίστοιχων λέξεων-κλειδιών και τη χρήση της λειτουργίας οπτικοποίησης («visualization») παρ' ότι αντανακλούν ορισμένη πρωτοτυπία, ωστόσο, η πρωτοτυπία δεν αποτελεί επαρκή προϋπόθεση για την προστασία των γραπτών έργων με πνευματικά δικαιώματα, καθώς, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, θα πρέπει να δημιουργούνται από φυσικά πρόσωπα. Εν προκειμένω προκύπτει ότι κατά τη διάρκεια ολόκληρης της διαδικασίας δημιουργίας των εκθέσεων, σε δύο στάδια συμμετείχαν φυσικά πρόσωπα: στο στάδιο της ανάπτυξης λογισμικού και στο στάδιο της χρήσης λογισμικού<sup>118</sup>. Επομένως, καταλήγει ότι η βάση δεδομένων «Wolters Kluwer» διαμόρφωσε την έκθεση ανάλυσης, όμως τονίζει ότι δεν μπορεί να αναγνωριστεί ως δημιουργός και να απολαμβάνει τα σχετικά δικαιώματα που προβλέπονται στο Κινέζικο Δίκαιο ΠΙ, καθώς δεν αποτελεί φυσικό πρόσωπο<sup>119</sup>. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο έκρινε ότι η επίμαχη έκθεση, ως προς το περιεχόμενο, ήταν εντελώς διαφορετική από τις εκθέσεις που δημιουργήθηκαν αυτόματα από τη βάση δεδομένων και κατέληξε ότι αποτελούσε γραπτό έργο που προστατεύεται από το Κινέζικο Δίκαιο ΠΙ,

γ) έπειτα, κάνει επίκληση στις διατάξεις του Κινέζικου Δικαίου ΠΙ, οι οποίες ορίζουν ότι το φυσικό πρόσωπο που δημιουργεί ένα έργο είναι ο δημιουργός αυτού. Όταν ένα έργο δημιουργείται σύμφωνα με τη βούληση και υπό την καθοδήγηση και την ευθύνη ενός νομικού προσώπου ή άλλου οργανισμού, το εν λόγω νομικό πρόσωπο ή οργανισμός θεωρείται ο δημιουργός του έργου. Ως εκ τούτου, ελλείψει αποδείξεων περί του αντιθέτου,

---

<sup>118</sup> Βέβαια, από την μία, ο προγραμματιστής του λογισμικού δεν εισήγαγε λέξεις-κλειδιά, ούτε παρενέβη κατά το στάδιο διαμόρφωσης της έκθεσης ανάλυσης, και από την άλλη ο χρήστης εισήγαγε μόνο λέξεις-κλειδιά για αναζήτηση.

<sup>119</sup> Όσον αφορά όμως την υπογραφή της έκθεσης ανάλυσης, μόνον ο δημιουργός του έργου μπορεί να το υπογράψει. Αντ' αυτού, αφού εν προκειμένω δεν υφίσταται δημιουργός κατά την έννοια του δικαίου πνευματικής ιδιοκτησίας, προκειμένου να προστατευτεί το δικαίωμα ενημέρωσης του κοινού, και στο πλαίσιο της καλής πίστης, το Δικαστήριο κρίνει ως ορθή πρακτική να αποτυπωθεί το λογότυπο του λογισμικού για να υποδηλώνει ότι η έκθεση παράγεται αυτόματα από αυτό.



το Δικαστήριο αποφασίζει ότι το άρθρο/ έκθεση αποτελεί έργο που δημιουργήθηκε από την ενάγουσα, η οποία, έχει το δικαίωμα να ασκήσει την υπό κρίση αγωγή,

δ) αφού δέχθηκε ότι τα προσκομισθέντα από την ενάγουσα αποδεικτικά μέσα είναι επαρκή για να αποδείξουν ότι όντως το άρθρο αναρτήθηκε στην πλατφόρμα και δεδομένου ότι η εναγομένη δεν προσκόμισε στοιχεία σχετικά με την μεταφόρτωση του άρθρου και το πρόσωπο που το ανήρτησε, το Δικαστήριο δεν έκανε δεκτό το επιχείρημά της εναγομένης ότι παρείχε μόνο υπηρεσίες αποθήκευσης πληροφοριών. Επομένως, καταλήγει ότι υπήρξε προσβολής των δικαιωμάτων της ενάγουσας επί του έργου.

Η ενάγουσα άσκησε έφεση ενώπιον του Δικαστηρίου Πνευματικής Ιδιοκτησίας του Πεκίνο, ισχυριζόμενη ότι το ΔΔΠ έσφαλε ως προς την κρίση του ότι τα γραφήματα δεν αποτελούν γραφικά έργα. Ωστόσο, το Δικαστήριο Πνευματικής Ιδιοκτησίας του Πεκίνο επιβεβαίωσε την απόφαση του ΔΔΠ. Η διαφορά μεταξύ των αποφάσεων του ΔΔΠ και του εφετειακού Δικαστηρίου σε αυτήν την υπόθεση ήταν ότι το πρώτο αναγνώρισε μόνο την παραβίαση των δικαιωμάτων πατρότητας και παρουσίας του έργου στο κοινό μέσω πληροφοριακών δικτύων, ενώ το δεύτερο αναγνώρισε επίσης την παραβίαση του δικαιώματος της ακεραιότητας.

Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, εκφράστηκε η άποψη ότι το ΔΔΠ προσδιόρισε την πρωτοτυπία με βάση ένα αντικειμενικό πρότυπο, καθώς έκρινε ότι, μολονότι οι εκθέσεις 1 και 2 ήταν πρωτότυπες, δεν μπορούσαν να αναγνωριστούν ως έργα που προστατεύονται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, επειδή δεν είχαν δημιουργηθεί από φυσικά πρόσωπα, αλλά από ΤΝ. Στον αντίποδα, το ΔΔΠ έκρινε ότι η επίμαχη έκθεση δημιουργήθηκε από τους υπαλλήλους της εταιρίας -δηλαδή από φυσικά πρόσωπα - όπως ισχυρίστηκε και η ενάγουσα. Η προσέγγιση αυτή βασίστηκε τόσο στα αποδεικτικά που προσκόμισε η ενάγουσα, αλλά και στο γεγονός ότι το κείμενο της έκθεσης ήταν διαφορετικό από εκείνο των εκθέσεων 1 και 2. Υπάρχει επίσης η άποψη ότι το ΔΔΠ υιοθέτησε ένα υποκειμενικό πρότυπο για τον προσδιορισμό της πρωτοτυπίας, εστιάζοντας στο γεγονός ότι το Δικαστήριο, κατά την εκδίκαση της υπόθεσης, διερεύνησε και τη διαδικασία δημιουργίας της ΤΝ, όχι μόνο το τελικό αποτέλεσμα<sup>120</sup>.

---

<sup>120</sup> Lee Yoen Ju (2021) « Artificial Intelligence Cases in China: Feilin v. Baidu and Tencent Shenzhen v. Shanghai Yingxin», 15.02.2021, διαθέσιμο σε <https://www.semanticscholar.org/reader/b1c99e1995b886487a6973741293c2c2af15bd9d>, σελ. 214

### 2.5.2 Υπόθεση *Shenzhen Tencent v. Shanghai Yingxun*

Στον αντίποδα όσων αναλύθηκαν ανωτέρω, η παρούσα υπόθεση αφορά τη διαφορά μεταξύ της Shenzhen Tencent Computer System Co., Ltd. (ενάγουσα) και Shanghai Yingxun Technology Co., Ltd. (εναγόμενη), η οποία εκδικάστηκε από το Επαρχιακό Δικαστήριο Nanshan (της επαρχίας Guangdong της Κίνας) στις 24.12.2019<sup>121</sup>. Το βασικό ζήτημα που απασχόλησε και πάλι το παρόν Δικαστήριο ήταν αν το παραγόμενο από TN περιεχόμενο προστατεύεται από το Κινέζικο Δίκαιο ΠΙ.

Ός προς τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, η εταιρεία Tencent Technology (Beijing) Co., Ltd. έχει αναπτύξει το λογισμικό TN «Dreamwriter»<sup>122</sup>, το οποίο είναι ένα ευφυές σύστημα βοήθειας γραφής που βασίζεται σε αλγορίθμους και σύνολα δεδομένων, με σκοπό να συνδράμει τις επιχειρήσεις. Η ενάγουσα είχε λάβει σχετική άδεια χρήσης του εν λόγω λογισμικού. Στις 20.08.2018, [η ενάγουσα]<sup>123</sup> δημοσίευσε για πρώτη φορά ένα άρθρο οικονομικού ενδιαφέροντος με τίτλο « «Noon Review: Shanghai Stock Index rose slightly by 0.11% to 2671.93 points, led by telecommunication operations and oil extraction» στον ιστότοπο της με τίτλο «Tencent Securities» και με την ένδειξη στο τέλος «Αυτό το άρθρο δημιουργήθηκε αυτόματα από το ρομπότ «Dreamwriter» της Tencent». Την ίδια ημέρα, η εναγόμενη στην παρούσα υπόθεση, χωρίς να λάβει σχετική άδεια, αναδημοσίευσε το άρθρο στον ιστότοπο που διαχειρίζεται με τίτλο «Internet Loan House». Η ενάγουσα, υπό την ιδιότητα του δημιουργού του εν λόγω άρθρου, προσέφυγε εναντίον της ενώπιον του ανωτέρω Δικαστηρίου, στη βάση της παραβίασης των πνευματικών δικαιωμάτων της επί του άρθρου, και του αθέμιτου ανταγωνισμού.

Συνοπτικά, το Δικαστήριο έκρινε ότι το εν λόγω άρθρο που δημιουργήθηκε από το «Dreamwriter» πληρούσε την έννοια του γραπτού έργου και ως εκ τούτου, προστατεύεται από το Κινέζικο Δίκαιο ΠΙ και συνακόλουθα, η ενάγουσα είναι η δικαιούχος των σχετικών πνευματικών δικαιωμάτων. Το Δικαστήριο κατέληξε ότι η εναγομένη παρουσίασε το επίμαχο άρθρο στο κοινό μέσω του ιστοτόπου της χωρίς να λάβει άδεια, προσβάλλοντας το σχετικό δικαίωμα της ενάγουσας, ήτοι να διαδίδει τις πληροφορίες στο διαδίκτυο. Ός

---

<sup>121</sup> Shenzhen Nanshan District People's Court (2019) Yue 0305 Min Chu 14010 ((2019)粵0305民初14010号), διαθέσιμο σε <https://www.chinajusticeobserver.com/law/x/2019-yue-0305-min-chu-14010>

<sup>122</sup> Περισσότερες πληροφορίες διαθέσιμες σε <https://dreamwriter.ai/>

<sup>123</sup> Αξίζει να σημειωθεί ότι οι εργαζόμενοι της από το 2015 δημιουργούσαν μέσω του «Dreamwriter» 300.000 έργα το χρόνο.

εκ τούτου, το Δικαστήριο διέταξε την εναγομένη να αποζημιώσει σχετικά την ενάγουσα για την οικονομική ζημία που της προξένησε λόγω της αναδημοσίευσης αυτής. Αξίζει να σημειωθεί ότι κανένα μέρος δεν άσκησε έφεση κατά της πρωτόδικης απόφασης, με αποτέλεσμα να καταστεί τελεσίδικη («final»).

Τα ζητήματα που απασχόλησαν το Δικαστήριο στην παρούσα υπόθεση σχετικά με την TN και τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας είναι αφενός εάν ένα έργο που παράγεται από TN μπορεί να θεωρηθεί έργο που προστατεύεται από το Κινέζικο Δίκαιο ΠΙ και αφετέρου ποιος είναι ο δικαιούχος των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας επ' αυτού.

Όπως ήδη προαναφέρθηκε ένα έργο για να προστατεύεται από το Κινέζικο Δίκαιο ΠΙ πρέπει να προέρχεται από την εργασία του δημιουργού, ήτοι πρέπει να είναι αποτέλεσμα πνευματικής δημιουργίας, η οποία παράλληλα να αντανακλά την προσωπική κρίση και επιλογή του δημιουργού. Στην παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο έκρινε ότι το περιεχόμενο που παράγεται από το λογισμικό «Dreamwriter» συνιστά γραπτό έργο, χωρίς να φαίνεται ότι «παραβιάζει» τον γενικό κανόνα περί πνευματικής δημιουργίας του δημιουργού/ φυσικού προσώπου. Προκειμένου να υποστηρίξει ότι το αποτέλεσμα που παρήγαγε η TN αποτελούσε έργο, τόνισε συγκεκριμένα ότι το εν λόγω άρθρο δημιουργήθηκε από τη δημιουργική ομάδα της ενάγουσας χρησιμοποιώντας το συγκεκριμένο λογισμικό. Η επιλογή της δημιουργικής ομάδας όσον αφορά την εισαγωγή δεδομένων, τον καθορισμό της συνθήκης ενεργοποίησης, την επιλογή προτύπου και στυλ είναι πνευματικές δραστηριότητες που έχουν άμεση σχέση με την δημιουργία και έκφραση του συγκεκριμένου άρθρου.

Πιο συγκεκριμένα, η δημιουργία του άρθρου, τεσσάρων σταδίων, υπαγορεύτηκε από τις εξατομικευμένες ρυθμίσεις και επιλογές της δημιουργική ομάδας/ υπαλλήλους της ενάγουσας, και ως εκ τούτου το εν λόγω έργο εμπεριέχει έναν περιορισμένο βαθμό πρωτοτυπίας κατατάσσοντάς το στα γραπτά έργα που προστατεύονται από το Κινέζικο Δίκαιο ΠΙ. Επί της ουσίας κρίθηκε ότι δεν δημιουργήθηκε αποκλειστικά από την TN, - παρ' ότι η διαδικασία συγγραφής του άρθρου διέφερε από τον παραδοσιακό τρόπο - καθώς το κείμενο ήταν αποτέλεσμα μιας ανθρώπινης πνευματικής δραστηριότητας που υποβοηθήθηκε από την TN. Επί της ουσίας, το Δικαστήριο θεώρησε τη δημιουργία από φυσικό πρόσωπο ως μία από τις προϋποθέσεις για την αναγνώριση/ καθορισμό της πρωτοτυπίας ενός έργου και επικεντρώθηκε στο κατά πόσον υπήρχαν δημιουργικές

συμβολές από τους υπαλλήλους της Tencent κατά τη δημιουργική διαδικασία. Από την άποψη αυτή, μπορεί να ειπωθεί ότι το Δικαστήριο εφάρμοσε το υποκειμενικό κριτήριο για τον προσδιορισμό της πρωτοτυπίας.

Υπό αυτή την προσέγγιση του Δικαστηρίου, καταλήγει κανείς στο συμπέρασμα ότι τα αποτελέσματα που διαμορφώνονται με τη συμμετοχή/ συμβολή της TN προστατεύονται από το Κινέζικο Δίκαιο ΠΙ. Φαίνεται, λοιπόν, ότι η προσέγγιση του Δικαστηρίου συνάδει με τη βασική διάκριση που πρέπει να γίνει εδώ είναι μεταξύ του όρου «AI-generated», δηλαδή του αυτόνομα παραγόμενου από TN, και του «AI-assisted», δηλαδή του υποβοηθούμενου από TN<sup>124</sup>, ώστε τελικώς να καταλήξει ότι το παραγόμενο έργο μπορεί να αποτελέσει έργο που προστατεύεται από το Κινέζικο Δίκαιο ΠΙ.

Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 11 του Κινέζικου Δικαίου ΠΙ, ένα έργο ανήκει στον δημιουργό του, εκτός αν ο νόμος ορίζει άλλως. Όπως αναλύθηκε, όταν ένα έργο δημιουργείται σύμφωνα με τη βούληση και υπό την ευθύνη νομικού προσώπου ή οντότητας χωρίς νομική προσωπικότητα, το εν λόγω νομικό πρόσωπο ή οντότητα θεωρείται ότι είναι ο δημιουργός του έργου. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο θεώρησε ότι το εν λόγω άρθρο ήταν ένα έργο που δημιουργήθηκε από τη συμβολή της δημιουργικής ομάδας υπό την επίβλεψη και της ενάγουσας, με την τελευταία να φέρει τη σχετική ευθύνη επί του τελικού αποτελέσματος. Με βάση τους ισχυρισμούς και τα προσκομισθέντα αποδεικτικά, το Δικαστήριο αναγνώρισε ότι οι υπάλληλοι της Tencent υλοποίησαν δημιουργικές ενέργειες. Το κρίσιμο εδώ είναι ότι η εναγόμενη δεν αμφισβήτησε κανέναν από τους υποβληθέντες ισχυρισμούς της ενάγουσας και το Δικαστήριο δεν προχώρησε σε ανάλυση της διαδικασίας δημιουργίας του άρθρου χρησιμοποιώντας το «Dreamwriter» - ώστε να αποδειχθεί ο βαθμός συμβολής του στη δημιουργία του άρθρου. Ως εκ τούτου, το εν λόγω άρθρο θεωρείται έργο που δημιουργήθηκε από την ενάγουσα, η οποία, κατά συνέπεια, είναι και δικαιούχος των πνευματικών δικαιωμάτων.

Υποστηρίχθηκε ότι η προσέγγιση του Δικαστηρίου στην παρούσα υπόθεση μάλλον βρίσκεται σε συμμόρφωση με τους γενικούς κανόνες της δικαστικής πρακτικής για τα πνευματικά δικαιώματα στην Κίνα. Φαίνεται, λοιπόν, ότι το Δικαστήριο «έλυσε»

---

<sup>124</sup> WIPO CONVERSATION ON INTELLECTUAL PROPERTY (IP) AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE (AI), Second Session, 21.05.2020, διαθέσιμο σε [www.wipo.int/edocs/mdocs/mdocs/en/wipo\\_ip\\_ai\\_2\\_ge\\_20/wipo\\_ip\\_ai\\_2\\_ge\\_20\\_1\\_rev.pdf](http://www.wipo.int/edocs/mdocs/mdocs/en/wipo_ip_ai_2_ge_20/wipo_ip_ai_2_ge_20_1_rev.pdf) παρ. 12

τα νέα προβλήματα που έφερε η ΤΝ, καθώς προσέγγισε την υπόθεση δίνοντας έμφαση στους παράγοντες της ανθρώπινης παρέμβασης, ήτοι της επιλογής και της κρίσης σε σχέση με το παραγόμενο αποτέλεσμα, επικεντρώθηκε στην ανθρώπινη συμβολή και τη δημιουργική πρόθεση, και κατένειμε τα σχετικά δικαιώμα πνευματικής ιδιοκτησίας επί του έργου σύμφωνα με τους ισχύοντες νομικούς κανόνες για τις περιπτώσεις που φυσικά και νομικά πρόσωπα είναι συμβαλλόμενοι<sup>125</sup>.

### 2.5.3 Υπόθεση *Li v. Liu*

Στην ίδια λογική με όσα αναφέρθηκαν ανωτέρω, το ΔΔΠ, σε σχετική απόφασή του, εκδοθείσα στις 27.11.2023, αναγνώρισε δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας σε εικόνα που δημιουργήθηκε από σύστημα ΤΝ<sup>126</sup>. Στην προκείμενη περίπτωση, στα τέλη Φεβρουαρίου 2023, ο Li (ενάγων) χρησιμοποίησε ένα σύστημα ΤΝ με τίτλο «Stable Diffusion»<sup>127</sup>, εισάγοντας συγκεκριμένες λέξεις/ παραμέτρους σε αυτό, για να δημιουργήσει την επίμαχη εικόνα με τίτλο «Spring Breeze Brings Tenderness», η οποία αναπαριστά μια γυναίκα. Στη συνέχεια δημοσίευσε την εικόνα αυτή στο λογαριασμό που τηρεί στην πλατφόρμα κοινωνικής δικτύωσης «Little Red Book» («Xiaohongshu»). Ο εναγόμενος, «blogger»/ «ιστολόγος» στην ιδιότητα, χρησιμοποίησε και δημοσίευσε ένα μήνα αργότερα (Μάρτιο 2023) χωρίς την άδεια του Li την ανωτέρω εικόνα σε μια ανάρτηση που περιείχε ένα ποίημα με τίτλο «Love in March, in the Peach Blossoms», στο σχετικό λογαριασμό που τηρεί στην πλατφόρμα «Baidu Baijiahao»<sup>128</sup>, αφού αφαίρεσε το αναγνωριστικό χρήστη του ενάγοντος και το σχετικό υδατογράφημα-υπογραφή, δημιουργώντας την εντύπωση στους χρήστες ότι η εν λόγω εικόνα αποτελεί δικό του δημιούργημα<sup>129</sup>. Ο Li, στη συνέχεια, κατέθεσε αγωγή για προσβολή των πνευματικών δικαιωμάτων του, διεκδικώντας μεταξύ άλλων και χρηματική ικανοποίηση, την οποία μάλιστα κέρδισε.

---

<sup>125</sup> Lee Yoen Ju ό.π., σελ. 220

<sup>126</sup> Beijing Internet Court A Civil Judgment (2023) Jing 0491 Min Chu No. 11279 (2023) διαθέσιμο σε <https://english.bjinternetcourt.gov.cn/pdf/BeijingInternetCourtCivilJudgment112792023.pdf>

<sup>127</sup> Πρόκειται για ένα λογισμικό ανοιχτού κώδικα, το οποίο εκπαιδεύεται με βάση το μοντέλο «deep learning» περισσότερες πληροφορίες διαθέσιμες σε [https://en.wikipedia.org/wiki/Stable\\_Diffusion](https://en.wikipedia.org/wiki/Stable_Diffusion)

<sup>128</sup> Αποτελεί μια πλατφόρμα δημιουργίας περιεχομένου στην Κίνα που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για σκοπούς μάρκετινγκ.

<sup>129</sup> Στο κάτω μέρος του άρθρου υπάρχει η ένδειξη: «Πρωτότυπη ποίηση από ...», «οι εικόνες επιμελήθηκαν από .....».

Στο πλαίσιο της αγωγής, ο εναγόμενος ισχυρίστηκε, μεταξύ άλλων, ότι χρησιμοποίησε την επίμαχη εικόνα σε συνδυασμό με άλλες τέσσερις ως εικονογράφηση για το πρωτότυπο ποίημα, που δημιούργησε ο ίδιος. Ισχυρίστηκε ότι την επίμαχη εικόνα την οποία απέκτησε κατόπιν έρευνας στο διαδίκτυο, χωρίς όμως να είναι σε θέση να προσδιορίσει την πηγή ανάκτησης, και ότι το αναρτημένο περιεχόμενο αφορά κυρίως το πρωτότυπο ποίημα και όχι την εν λόγω εικόνα, την οποία δεν είχε σκοπό να εκμεταλλευτεί εμπορικά. Επιπλέον υποστήριξε ότι το ποσό της αποζημίωσης που ζητά ο ενάγοντας είναι ιδιαίτερο υψηλό σε σχέση με την αντίστοιχη αγοραία τιμή των εικόνων που παράγονται από ΤΝ.

Ο ενάγων, από την άλλη, μέσα από λεπτομερή ανάλυση εξήγησε ενώπιον του Δικαστηρίου πως δημιούργησε την επίμαχη εικόνα, καταλήγοντας ότι αποτελεί έργο τέχνης, και σε περίπτωση που το Δικαστήριο κρίνει ότι δεν πρόκειται για τέτοιο, θα επρόκειτο για ένα «πνευματικό επίτευγμα που πληροί τα χαρακτηριστικά ενός έργου». Πιο συγκεκριμένα, τα επιχειρήματά του δομήθηκαν ως ακολούθως: Υποστήριξε ότι υπάρχουν στο Διαδίκτυο δεκάδες χιλιάδες δωρεάν μοντέλα ΤΝ που βασίζονται σε αλγόριθμο ανοικτού κώδικα, προσβάσιμα σε όλους. Τονίζει ότι το μοντέλο ΤΝ που χρησιμοποιείται για τη δημιουργία επιλέγεται από τον ίδιο τον χρήστη και κάθε χρήστης επιλέγει ένα μοντέλο με βάση το δικό του γούστο, ενώ σημαντικό ρόλο στη δημιουργία διαδραματίζουν και οι λέξεις που χρησιμοποιήθηκαν («prompt and negative prompt words»), οι οποίες εν προκειμένω επιλέχθηκαν και εισήχθησαν από τον ενάγοντα σύμφωνα με τις ανάγκες της συγκεκριμένης δημιουργίας, αντικατοπτρίζοντας την επιλογή, τη διάταξη και την αισθητική του τόσο ως προς τη μορφή της εικονιζόμενης, όσο και ως προς το γενικότερο στυλ της εικόνας. Ένα τρίτο στοιχείο που ισχυρίζεται ο ενάγοντας ότι είναι σημαντικός είναι οι παράμετροι που εισάγονται, καθώς διαφορετικές ρυθμίσεις παραμέτρων ενδέχεται να παράγουν διαφορετικά αποτελέσματα.

Επομένως, καταλήγει ότι τα ως άνω συνδέονται με το αποτέλεσμα της πνευματικής εργασίας του και αντανakλούν την πρωτοτυπία του έργου – ενώ τονίζει την απήχηση που είχε το εν λόγω έργο, συνδέοντάς το με το ότι οι χρήστες της πλατφόρμας θα το θεώρησαν ως έργο με πρωτοτυπία. Τέλος, όσον αφορά στο ύψος της αποζημίωσης, ο ενάγων δήλωσε ότι διεκδίκησε οικονομικές ζημιές βάσει της νόμιμης αποζημίωσης, η οποία καθορίζεται λαμβάνοντας υπόψη παράγοντες όπως τα κόστη χρήσης του

λογισμικού, η πνευματική επένδυση του ίδιου, η αισθητική της σχετικής εικόνας, ο αριθμός των ακολούθων («followers») του εναγομένου και οι συνθήκες της προσβολής.

Με βάση τους ως άνω ισχυρισμούς, τα ζητήματα, που απασχόλησαν το Δικαστήριο και τα οποία κλήθηκε να κρίνει είναι κατά πόσον α) η επίμαχη εικόνα αποτελεί έργο και τι είδους έργο αποτελεί, β) ο ενάγων είναι δικαιούχος των πνευματικών δικαιωμάτων επί της εν λόγω εικόνας και γ) η συμπεριφορά (ανάρτηση της επίμαχης εικόνας άνευ αδείας) του εναγομένου συνιστά προσβολή και αν ο τελευταίος φέρει ευθύνη γι' αυτήν.

Το Δικαστήριο έκρινε τελικώς ότι η εικόνα που παρήχθη από TN πληροί τις απαιτήσεις της «πρωτοτυπίας» και αντανakλά την αρχική διάνοια ενός ανθρώπου και συνακόλουθα, πρέπει να αναγνωριστεί ως έργο και να προστατευθεί από το Κινέζικο Δίκαιο ΠΙ. Για να το διαπιστώσει, το ΔΔΠ εφάρμοσε το τεστ των τεσσάρων στοιχείων («four-element test»), δηλαδή έκρινε εάν το επίμαχο έργο: 1) ανήκει στους τομείς της λογοτεχνίας, της τέχνης ή της επιστήμης, 2) διαθέτει πρωτοτυπία, 3) έχει μορφή έκφρασης και 4) αποτελεί «πνευματικό επίτευγμα». Όπως θα αναλυθεί, το Δικαστήριο έδωσε ιδιαίτερη προσοχή στις έννοιες «πνευματικό επίτευγμα» και «πρωτοτυπία».

Πιο συγκεκριμένα, έκρινε ότι η επίμαχη εικόνα δεν διαφέρει από τις συνήθεις φωτογραφίες και πίνακες ζωγραφικής με αποτέλεσμα να εμπίπτει στην κατηγορία της τέχνης, να εκφράζεται με ορισμένη μορφή, και να πληρούται η έννοια της πρωτοτυπίας καθιστώντας τη ένα έργο που αντανakλά την ανθρώπινη παρέμβαση και δημιουργία, ήτοι ένα πνευματικό επίτευγμα/ δημιουργήμα. Επί της ουσίας, το ΔΔΠ παραλλήλισε το σύστημα TN με ένα άνθρωπο ως προς τον τρόπο λειτουργίας του, καθώς, μέσω της μηχανικής μάθησης, αποκτά κάποιες ικανότητες και δεξιότητες, και μπορεί να δημιουργήσει μια εικόνα με βάση τις περιγραφές που εισάγονται από τους ανθρώπους - παρουσιάζοντας με αυτό τρόπο τις δημιουργικές ιδέες ενός ανθρώπου.

Περαιτέρω, το Δικαστήριο ρητά εξαιρεί από την έννοια «έργο» τα μηχανικά πνευματικά επιτεύγματα και επισημαίνει ότι για να ενταχθεί ένα δημιουργήμα στην κατηγορία του έργου θα πρέπει να είναι πρωτότυπο, δηλαδή απαιτεί το έργο να έχει ολοκληρωθεί ανεξάρτητα («independently») από τον δημιουργό και να αντανakλά την προσωπική έκφρασή του. Στην προκειμένη περίπτωση, το Δικαστήριο έκρινε ότι ο ενάγων, από την αρχή έως το τέλος της διαδικασίας, χρησιμοποίησε λέξεις για να δημιουργήσει τα επιμέρους στοιχεία της εικόνας, όπως ο χαρακτήρας και ο τρόπος παρουσιάσής της, και όρισε και στη συνέχεια τροποποίησε τις παραμέτρους για να

διαμορφωθεί η τελική εικόνα, η οποία σαφώς αντικατοπτρίζει την ιδέα, την επιλογή και την προσωπική έκφρασή του, ως δημιουργού. Ενώ έκανε δεκτό ότι η TN είναι αυτή που σχεδίασε τις γραμμές και τα χρώματα για την εικόνα, διαδικασία που διαφέρει πολύ από τον συμβατικό τρόπο με τον οποίο σχεδιάζουν οι άνθρωποι αντίστοιχα έργα. Επομένως, καταλήγει η εν λόγω εικόνα πληροί το στοιχείο της «πρωτοτυπίας» και του «πνευματικού επιτεύγματος», ενώ δεν αποτελεί μηχανική αποτύπωση, καθώς κάθε χρήστης έχει τη δυνατότητα να μπορεί με την κατάλληλη επιλογή των λέξεων και παραμέτρων να εξάγει και διαφορετικό αποτέλεσμα.

Η προσέγγιση του Δικαστηρίου λοιπόν για να αιτιολογήσει την ως άνω απόφαση και συλλογιστική επικεντρώνεται στο γεγονός ότι τα συστήματα TN δεν είναι τίποτα άλλο παρά η εξέλιξη της τεχνολογίας, η οποία δίνει στους πιθανούς δημιουργούς νέους τρόπους δημιουργίας, ενώ τα παραλληλίζει με φωτογραφικές μηχανές, οι οποίες αποτέλεσαν εξίσου το μέσο για δημιουργία μιας φωτογραφίας, ή με τους ίδιους τους ζωγράφους, στους οποίους κάποιος τρίτος ανέθεσε τη δημιουργία ενός πίνακα. Σπεύδει βέβαια να διευκρινίσει ότι τα συστήματα TN δεν έχουν τη δική τους νομική προσωπικότητα, ενώ δεν μπορούν από μόνα τους να δημιουργήσουν οποιαδήποτε εικόνα [τουλάχιστον προς το παρόν], μην αφήνοντας αμφιβολία για το ποιος καθίσταται ο δημιουργός, αντιθέτως αποτελούν μέσα για την ενθάρρυνση της ανθρώπινης δημιουργίας, όπως και ο εφαρμοστέος κινεζικός νόμος απαιτεί. Σε αυτό το πλαίσιο, εφόσον οι εικόνες που δημιουργούνται από την TN μπορούν να αντανakλούν την αρχική πνευματική επένδυση των ανθρώπων, θα πρέπει να αναγνωρίζονται ως έργα και να προστατεύονται από το δίκαιο πνευματικής ιδιοκτησίας. Ως προς το είδος του πνευματικού έργου, το Δικαστήριο, αναλύοντας τα επιμέρους χαρακτηριστικά του, κατέληξε ότι αποτελεί έργο γραφικής τέχνης που αποτελείται από γραμμές και χρώματα και έχει αισθητική σημασία, άρα πρόκειται για έργο εικαστικής τέχνης<sup>130</sup>.

Εν συνεχεία, ως προς το ποιος είναι ο δικαιούχος των πνευματικών δικαιωμάτων επί του έργου, κάνοντας επίκληση στο άρθρο 11 του Κινέζικου Δικαίου ΠΙ, δημιουργός μπορεί να είναι μόνο φυσικό πρόσωπο, εταιρεία ή οργανισμός και ως εκ τούτου, ένα μοντέλο TN δεν μπορεί να θεωρηθεί δημιουργός, αν και η εν λόγω εικόνα «σχεδιάστηκε»

---

<sup>130</sup> Wang Y., Zhang J. (2024) «Beijing Internet Court Grants Copyright to AI-Generated Image for the First Time», 02.02.2024, διαθέσιμο σε <https://copyrightblog.kluweriplaw.com/2024/02/02/beijing-internet-court-grants-copyright-to-ai-generated-image-for-the-first-time/>



από το σύστημα TN. Επιπρόσθετα, διευκρινίζει ότι ο δημιουργός του εν λόγω συστήματος TN [προγραμματιστής], δηλαδή του μέσου για να δημιουργηθεί η εικόνα, δεν πληροί την έννοια του δημιουργού, στη λογική του ότι δεν είχε πρόθεση να δημιουργήσει την επίμαχη εικόνα και δεν θα μπορούσε να συμμετάσχει σε οποιοδήποτε στάδιο δημιουργίας της, ενώ στους όρους χρήσης του επίμαχου συστήματος TN αναφέρεται ρητά ότι δεν θα διεκδικήσει οποιαδήποτε αξίωση σε σχέση με το παραγόμενο αποτέλεσμα. Επομένως, ο ενάγων ως εμπνευστής και το πρόσωπο που υλοποίησε την εικόνα, λόγω της προσωπικής του πνευματικής επένδυσης, αποτελεί το δημιουργό και το δικαιούχο των σχετικών πνευματικών δικαιωμάτων. Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι το Δικαστήριο κρίνει ως ορθή πρακτική την ένδειξη («hashtag») «AI illustration», που χρησιμοποίησε ο ενάγων, ώστε να μπορούν να διακρίνουν οι χρήστες του διαδικτύου ότι πρόκειται για αποτέλεσμα παραγόμενο από TN.

Εν κατακλείδι, έκρινε ότι στην προκειμένη περίπτωση, ο εναγόμενος χρησιμοποίησε – ανήρτησε στον δικό του λογαριασμό, χωρίς άδεια, την εν λόγω εικόνα ως εικονογράφηση και έδωσε τη δυνατότητα στο κοινό να αποκτήσει πρόσβαση σε αυτή σε χρόνο και τόπο της επιλογής του, γεγονός που προσέβαλε το δικαίωμα του ενάγοντος να διαδίδει την εν λόγω εικόνα στο δίκτυο πληροφοριών. Επιπλέον, το γεγονός ότι αφαιρέθηκε (από τον ίδιο τον εναγόμενο – καθώς δεν προσκόμισε ο τελευταίος αποδεικτικά στοιχεία για το αντίθετο) από τη φωτογραφία το υδατογράφημα/ αναγνωριστικό χρήστη<sup>131</sup>, το οποίο ισούται με την υπογραφή του ενάγοντος, η πράξη αυτή προσέβαλε το δικαίωμα της πατρότητας πάνω στο έργο. Συμπερασματικά, ο εναγόμενος παραβίασε το δικαίωμα του ενάγοντος για πατρότητα στο έργο και της διάδοσης στο δίκτυο πληροφοριών και έχει υποχρέωση προς αποζημίωση του δεύτερου με την ταυτόχρονη υποχρέωση να ζητήσει δημοσίως συγγνώμη με σχετική ανάρτηση στο λογαριασμό του στην πλατφόρμα «Baijiaha».

### **3. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ**

Όπως αναλύθηκε, η χρήση παραγωγικής TN σε δημιουργικές διαδικασίες έχει οδηγήσει σε μια πολύπλοκη συζήτηση στο σύγχρονο κλάδο της πνευματικής ιδιοκτησίας

---

<sup>131</sup> Τεχνικά, αποδίδεται κατευθείαν από την πλατφόρμα της TN το αναγνωριστικό χρήστη.

ανά τον κόσμο. Οι ανωτέρω αναλυθείσες αποφάσεις των επιμέρους Δικαστηρίων είχαν (και έχουν) σημαντική διεθνή επιρροή στην προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων για τα αποτελέσματα που παράγονται από ΤΝ.

Η πρώτη χρονικά απόφαση του ΔΔΠ (υπόθεση Feilin) αποτέλεσε και την πρώτη υπόθεση κατά την οποία κρίθηκε ένα αποτέλεσμα ΤΝ (συγκεκριμένα οι προαναφερθείσες εκθέσεις 1 και 2), για το οποίο, όμως, αρνήθηκε να αναγνωρίσει πνευματικά δικαιώματα, λόγω έλλειψης πρωτοτυπίας, ενώ στον αντίποδα η απόφαση του Λαϊκού Δικαστηρίου της περιφέρειας Shenzhen Nanshan (υπόθεση Tencent) ήταν η πρώτη που αναγνώρισε πνευματικά δικαιώματα σε ένα έργο που δημιουργήθηκε από ΤΝ. Ωστόσο, αν πρέπει να επιλέξουμε το Δικαστήριο που τελικώς είχε την ευνοϊκότερη αντιμετώπιση μάλλον θα ήταν το ΔΔΠ, με την πιο πρόσφατη απόφασή του (υπόθεση Li v. Liu) να γέρνει και πάλι την ισορροπία προς την κατεύθυνση της αναγνώρισης του δικαιώματος δημιουργίας στην ΤΝ.

Η δικαστική εμπειρία της Κίνας υποδηλώνει ότι τα παραγόμενα από ΤΝ αποτελέσματα μπορούν να προστατεύονται με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας χωρίς να χρειάζεται απαραίτητα να μεταρρυθμιστεί η υφιστάμενη νομοθεσία. Το κινεζικό σύστημα δικαίου περί πνευματικής ιδιοκτησίας ακολουθεί μια μικτή προσέγγιση, με ορισμένα να ακολουθούν την παράδοση του «droit d'auteur» ως προς την ορολογία, το διαχωρισμό περιουσιακού και ηθικού δικαιώματος και άλλα να υιοθετούν τη θεωρία της χρησιμότητας, με το άρθρο 1 του σχετικού νόμου να «ενθαρρύνει τη δημιουργία και διάδοση έργων» με απώτερο σκοπό τη διάδοση και ανάπτυξη του πολιτισμού και των επιστημών. Αυτός ο συνδυασμός καθιστά την προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας για τα αποτελέσματα που παράγονται από ΤΝ αμφιλεγόμενη μεν, αλλά «ευέλικτη» δε, με τη μέχρι τώρα προσέγγιση των κινεζικών δικαστηρίων να τείνει στην πλήρη υιοθέτηση της ενθάρρυνσης της δημιουργίας και μετέπειτα προστασίας των αποτελεσμάτων της ΤΝ ως πνευματικών έργων<sup>132</sup>.

Καταλήγει κανείς στο συμπέρασμα ότι αντί τα κινεζικά Δικαστήρια να θεωρούν το περιεχόμενο που παράγεται από την ΤΝ ως μηχανικό αποτέλεσμα, το αντιπαραβάλουν με περιεχόμενο που παράγεται από τον άνθρωπο, εφόσον υπάρχει

---

<sup>132</sup> Zhuk A. (2023) «Navigating the legal landscape of AI copyright: a comparative analysis of EU, US, and Chinese approaches», 30.03.2023, διαθέσιμο σε <https://link.springer.com/article/10.1007/s43681-023-00299-0> σελ. 4

«επαρκές επίπεδο» πνευματικής επένδυσης για τη δημιουργία τέτοιων αποτελεσμάτων, όπως η προτροπή της TN με τις σωστές οδηγίες και η επιλογή και διάταξη των παραγόμενων αποτελεσμάτων, τα οποία κρίθηκαν ότι αντικατοπτρίζουν την προσωπική συμβολή και την πρωτοτυπία του ανθρώπου-δημιουργού. Φαίνεται λοιπόν ότι το Κινέζικο Δίκαιο ΠΙ παρέχει κάποια προστασία για έργα που παράγονται από συστήματα TN, αλλά εξακολουθεί να υπάρχει ασάφεια σε θέματα όπως η κυριότητα των πνευματικών δικαιωμάτων σε έργα που παράγονται από TN.

Το ΔΔΠ (στην πρώτη χρονικά υπόθεση που αντιμετώπισε) διακρίνει τις προϋποθέσεις για την αναγνώριση ενός έργου προστατευόμενου με πνευματικά δικαιώματα σε δύο κύριες κατηγορίες, την πρωτοτυπία και τη δημιουργία από φυσικό πρόσωπο - και εξέτασε και τις δύο ξεχωριστά. Το Δικαστήριο επεσήμανε ότι τα αποτελέσματα (εκθέσεις 1 και 2) που δημιουργήθηκαν αυτόνομα από TN πληρούσαν την έννοια της πρωτοτυπίας, δεν μπορούσαν να αναγνωριστούν ως έργα που προστατεύονται από πνευματικά δικαιώματα, στη βάση του ότι δεν είχαν δημιουργηθεί από φυσικά πρόσωπα. Κατά συνέπεια, το ΔΔΠ καθόρισε την πρωτοτυπία με βάση την «αντικειμενική προσέγγιση». Αντίθετα, το ΔΔΠ έκρινε ότι η επίμαχη έκθεση δημιουργήθηκε από υπαλλήλους της ενάγουσας - δηλαδή φυσικά πρόσωπα - γεγονός που αποδείχθηκε από το ότι το κείμενο της έκθεσης ήταν διαφορετικό από εκείνο των εκθέσεων 1 και 2.

Από την άλλη πλευρά, το Λαϊκό Δικαστήριο της Περιφέρειας Shenzhen Nanshan θεώρησε τη δημιουργία του έργου από φυσικό πρόσωπο ως μία από τις προϋποθέσεις για την αναγνώριση της πρωτοτυπίας ενός έργου<sup>133</sup>. Κατά τη διαδικασία καθορισμού της πρωτοτυπίας ενός άρθρου, το δικαστήριο εστίασε στο εάν υπήρχαν δημιουργικές δραστηριότητες από τους εργαζομένους της Tencent, υιοθετώντας μια «υποκειμενική προσέγγιση» για τον καθορισμό της πρωτοτυπίας. Η απόφαση του Δικαστηρίου σε αυτή την υπόθεση ανέδειξε τη συμμετοχή της ανθρώπινης πνευματικής παρέμβασης στη δημιουργία του αποτελέσματος που δημιουργείται από TN, στις περιπτώσεις που το έργο δημιουργείται με τη βοήθεια της TN, και όχι αυτόνομα. Ενώ θίγει και το πολύ σημαντικό ζήτημα ότι αφότου το έργο δημιουργήθηκε από τους εργαζομένους της Tencent, αλλά υπό την ευθύνη της, τότε η τελευταία – ως νομικό πρόσωπο – καθίσταται ο δημιουργός.

Καταλήγει κανείς στο συμπέρασμα ότι η απόφαση του ΔΔΠ υιοθέτησε μια αντικειμενική προσέγγιση για τον προσδιορισμό της πρωτοτυπίας και το Περιφερειακό

---

<sup>133</sup> Dai Z. ό.π. σελ. 249

Δικαστήριο Shenzhen Nanshan μια υποκειμενική προσέγγιση, για το εάν τα επίμαχα έργα προστατεύονται από τη νομοθεσία περί πνευματικών δικαιωμάτων, καταλήγοντας και τα δύο τελικώς σε ίδια συμπεράσματα, με μια ουσιώδης διαφορά μεταξύ των δύο υποθέσεων ως προς την προσέγγιση.

Το ΔΔΠ δήλωσε ότι δεν θα ήταν σκόπιμο να παραβιαστούν οι βασικοί κανόνες των υποκειμένων αναγνωρίζοντας τα αποτελέσματα που δημιουργούνται έξυπνα από λογισμικό υπολογιστή ως έργα που προστατεύονται από το Νόμο ΠΙ των ΗΠΑ. Συνέχισε επισημαίνοντας ότι αυτό δεν σημαίνει ότι ένα έργο που δημιουργείται από λογισμικό δεν προστατεύεται νομικά. Εφόσον το έργο που δημιουργείται με έξυπνο τρόπο από λογισμικό υπολογιστών έχει δημιουργικότητα σύμφωνα με το αντικειμενικό κριτήριο-δηλαδή, εφόσον το έργο συμβάλλει στην κοινωνία - θα πρέπει να προστατεύεται από το νόμο. Ωστόσο αξίζει να σημειωθεί ότι το ΔΔΠ αποτελεί πρωτοβάθμιο δικαστήριο<sup>134</sup>, επομένως είναι κρίσιμο να επιβεβαιωθεί κατά πόσο η απόφαση αυτή θα επικυρωθεί από το αρμόδιο δευτεροβάθμιο δικαστήριο. Αντίθετα, το Λαϊκό Δικαστήριο της Περιφέρειας Shenzhen Nanshan εξάλειψε κάθε πιθανότητα για περαιτέρω συζήτηση σχετικά με τη νομική προστασία του παραγόμενου από ΤΝ αποτελέσματος, καθορίζοντας την πρωτοτυπία σύμφωνα με την υποκειμενική προσέγγιση.

Επιπρόσθετα, η δυναμική ερμηνεία του Κινέζικου Δικαίου ΠΙ στην απόφαση Li κατά Liu έφερε μια νέα προσέγγιση στη συζήτηση για τα πνευματικά δικαιώματα της ΤΝ<sup>135</sup>. Η πρόσφατη απόφαση του ΔΔΠ καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η χρήση ενός συστήματος ΤΝ για τη δημιουργία εικόνας, μέσω λέξεων και συγκεκριμένων παραμέτρων μπορεί να αντιμετωπιστεί ως επαρκής δημιουργική συμμετοχή του ανθρώπου για να αναγνωριστεί ο τελευταίος ως δημιουργός του παραγόμενου αποτελέσματος (εικόνας) και το παραγόμενο έργο προστατευόμενο από το Κινέζικο Δίκαιο ΠΙ.

Οι αποφάσεις του ΓΠΔΗ, του Αμερικάνικου, καθώς και του Τσέχικου Δικαστηρίου βρίσκονται στην αντίπερα όχθη, όπως αναλύθηκε. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι προσεγγίσεις των Δικαστηρίων παρουσίασαν διακριτές διαφορές.

Το ΓΠΔΗ, σε μια προσπάθεια δημιουργίας ενός πλαισίου για την ΤΝ, εξέδωσε τις ανωτέρω αναφερόμενες κατευθυντήριες γραμμές και οδηγίες αναφορικά με

---

<sup>134</sup> <https://english.bjinternetcourt.gov.cn/about.html>

<sup>135</sup> Wang Y., Zhang J. ό.π.

αποτελέσματα που δημιουργούνται από ΤΝ, μη αναγνωρίζοντας πνευματικά δικαιώματα στα αποτελέσματα που παράγονται μέσω προτρεπτικής τεχνολογίας («prompting technology»), όταν η χρήση αυτής της τεχνολογίας υπερβαίνει το ελάχιστο επίπεδο («*de minimis*»). Η προσέγγιση του ΓΠΑΗ ήταν η ίδια εξαρχής, καθώς απέρριψε την καταχώριση έργου στο μητρώο που δημιουργήθηκε αυτόνομα από ΤΝ, ήτοι χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση. Παράδειγμα αυτού αποτελεί η πρώτη υπόθεση που απασχόλησε («*A Recent Entrance to Paradise*»), απόφαση (μάάλιστα η μοναδική μέχρι στιγμής) που επικυρώθηκε και από περιφερειακό δικαστήριο στην υπόθεση *Thaler v. Perlmutter*.

Το ΓΠΑΗ αρνήθηκε στη συνέχεια να καταχωρίσει δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας σε έργα που δημιουργήθηκαν μέσω ουσιαστικής επαναληπτικής προτροπής ενός παραγωγικού εργαλείου ΤΝ («*substantial Interactive prompting of a generative AI tool*»), όπως συνέβη στις υποθέσεις «*Théâtre D'opéra Spatial*» και «*Zarya of the Dawn*». Οι παραπάνω αποφάσεις υιοθετούν μια πιο περιοριστική προσέγγιση σε σχέση με τα πνευματικά δικαιώματα, σύμφωνα με την οποία ο άνθρωπος – δημιουργός ενός εργαλείου ΤΝ δεν μπορεί να θεωρείται δημιουργός του αποτελέσματος αυτού, εάν οι λεπτομέρειες του αποτελέσματος που θα παραχθεί δεν μπορούν να προβλεφθούν εκ των προτέρων. Το ΓΠΑΗ επιβεβαίωσε πρόσφατα αυτήν την πιο περιοριστική άποψη - μέσω σχετικής επιστολής με την οποία αρνήθηκε εκ νέου την καταχώριση πνευματικών δικαιωμάτων σε έργο που δημιουργήθηκε μέσω ενός συστήματος ΤΝ, όπως περιγράφεται στην υπόθεση «*Suryast*».

Επομένως, το ΓΠΑΗ κατατείνει στο ότι όταν το σύστημα ΤΝ λαμβάνει αποκλειστικά μια εντολή από τον άνθρωπο και παράγει σύνθετα γραπτά, οπτικά ή μουσικά έργα ως αποτέλεσμα αυτής (της εντολής), τα «*παραδοσιακά στοιχεία της δημιουργίας*» καθορίζονται και εκτελούνται από την ΤΝ και όχι από τον άνθρωπο-χρήστη. Με δεδομένο ότι η προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας παρέχεται μόνο για τις δημιουργίες που προέρχονται από τον άνθρωπο, το ΓΕΕΜΗ, (και το Συμβούλιο Επανεξέτασης) αρνείται να αποδώσει δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στο αποτέλεσμα/ έργο που παράχθηκε αποκλειστικά από ΤΝ, εφόσον διαπιστωθεί ότι ο άνθρωπος δεν συμμετείχε αποδεδειγμένα στη δημιουργική διαδικασία, ήτοι δεν αποτέλεσε το δημιουργό του. Προβαίνει δε σε μια ερμηνεία του νόμου στις σχετικές κατευθύνσεις που εξέδωσε και ερμηνεύει ότι η θεμελιώδης έννοια του «*δημιουργού*», όπως χρησιμοποιείται στο Σύνταγμα και στο Νόμο ΠΙ των ΗΠΑ, αποκλείει τους «*μη*

ανθρώπους», τονίζοντας τον ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα του δικαίου, όπου υποκείμενο του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας μπορεί να είναι μόνον φυσικό πρόσωπο<sup>136</sup>.

Συνοπτικά, τα κινεζικά Δικαστήρια, στηριζόμενα στην ειδική θεωρία και προσέγγιση των πνευματικών δικαιωμάτων στην Κίνα, έχουν υιοθετήσει ένα πολύ ευρύτερο πρότυπο από άλλες χώρες, όπως οι ΗΠΑ, για την ερμηνεία των στοιχείων της «ανθρώπινης συμμετοχής» στη δημιουργία των έργων. Κατά τη σχετική προσέγγιση, χρησιμοποιεί κατά βάση ένα αντικειμενικό πρότυπο για τον προσδιορισμό της πρωτοτυπίας, ενώ δεν κάνει επί του παρόντος διάκριση μεταξύ έργων που δημιουργούνται με τη βοήθεια ΤΝ και αυτών που δημιουργούνται αυτόνομα από ΤΝ. Από την άλλη, το ΓΠΑΔΗ προϋποθέτει την «ανθρώπινη συμμετοχή» -χωρίς βέβαια να την προδιορίζει επακριβώς- σε όλη τη διαδικασία λειτουργίας του λογισμικού ΤΝ, ώστε ο άνθρωπος να ελέγχει πραγματικά το αποτέλεσμα και το αντικείμενο που προκύπτει για να μπορεί να θεωρηθεί ως ανθρώπινο δημιούργημα<sup>137</sup>.

Επομένως, το ΓΠΑΔΗ, θέτει πολύ υψηλότερες απαιτήσεις, δίνοντας μεγαλύτερη έμφαση στον ανθρώπινο έλεγχο κατά τη δημιουργία, επί τη βάση του ότι το προνόμιο της δημιουργίας ανήκει στο ανθρώπινο πνεύμα, ενώ τα κινέζικα Δικαστήρια δίνουν έμφαση στην ανθρώπινη «επιρροή» στις δημιουργικές δραστηριότητες. Αυτές οι διαφορετικές ερμηνείες των πνευματικών δικαιωμάτων για τα αποτελέσματα/ έργα που δημιουργούνται από ΤΝ εισάγουν νομική αβεβαιότητα σχετικά με την παγκόσμια αναγνώριση των πνευματικών δικαιωμάτων σε παραγωγικά αποτελέσματα ΤΝ<sup>138</sup>.

Στη λογική του ΓΠΑΔΗ κινήθηκε και η πολύ πρόσφατη σε Ευρωπαϊκό επίπεδο απόφαση, του Τσέχικου Δικαστηρίου, η οποία δεν προκαλεί ιδιαίτερη έκπληξη, καθώς δεν αναγνώρισε πνευματικά δικαιώματα σε έργο παραγόμενο από ΤΝ, στη βάση του ότι ο χρήστης/ ενάγων δεν προσκόμισε επαρκή στοιχεία για να αποδείξει ότι ο ίδιος δημιούργησε την επίμαχη εικόνα<sup>139</sup>. Εν προκειμένω, φαίνεται ότι το Δικαστήριο επικεντρώθηκε στην αποδεικτική διαδικασία, χωρίς να προβαίνει σε ιδιαίτερες αναλύσεις.

---

<sup>136</sup> Dai Z. ό.π. σελ. 250

<sup>137</sup> Copyright Registration Guidance, ό.π.

<sup>138</sup> WIPO «Generative AI, Navigating intellectual property», 2024, διαθέσιμο σε [www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo-pub-rn2024-8-en-generative-ai-navigating-intellectual-property.pdf](http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo-pub-rn2024-8-en-generative-ai-navigating-intellectual-property.pdf), σελ 12.

<sup>139</sup> Cerri A., ό.π.

Τα επιμέρους νομικά συστήματα έχουν ήδη αναγνωρίσει τα αποτελέσματα των μηχανικών διεργασιών ως «έργα» (ενδεικτική η περίπτωση των φωτογραφιών), όταν ο δημιουργός είχε την ελευθερία να κάνει δημιουργικές επιλογές κατά τον σχεδιασμό, την εκτέλεση και την επεξεργασία τους, αντανακλώντας το προσωπικό ύφος του στο τελικό αποτέλεσμα. Συνεπώς, η ερώτηση που τίθεται είναι εάν η συμβολή των χρηστών που καθορίζουν τις ερωτήσεις/ παραμέτρους και προτρέπουν τα συστήματα ΤΝ στη δημιουργία αποτελεσμάτων, ώστε αυτά να μπορούν να θεωρηθούν ως «έργα».

#### 4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Στην πλειοψηφία των νομοθεσιών που ισχύουν ανά τον κόσμο, το δίκαιο των πνευματικών δικαιωμάτων βασίζεται στην αρχή του ανθρώπου/ δημιουργού, ο οποίος αποτελεί και το αρχικό υποκείμενο προστασίας. Όμως, όπως ήδη αναλύθηκε, η ανθρώπινη υπόσταση του δημιουργού ως υποκειμένου προστασίας δεν προσδιορίζεται ρητά στις σχετικές νομοθεσίες, ενδεχομένως διότι θεωρούνταν αυτονόητη. Η εξέλιξη της ΤΝ δείχνει την ανάγκη διαχωρισμού ανάμεσα στον ανθρώπινο και μη ανθρώπινο παράγοντα κατά το στάδιο δημιουργίας ενός έργου, καθώς είναι πλέον φανερό ότι το δημιουργικό αποτέλεσμα μπορεί να παραχθεί και από μη ανθρώπινο παράγοντα - την ΤΝ -, ακόμα και αυτόνομα. Επομένως, η ανθρώπινη προέλευση μπορεί να είναι επαρκής, αλλά όχι απαραίτητη προϋπόθεση για τη δημιουργία ενός έργου. Με δεδομένο ότι το ανθρωποκεντρικό θεμέλιο του δικαίου έχει πλέον κλονιστεί, γεννάται και το ερώτημα σχετικά με τη νομική μεταχείριση των παραγόμενων από ΤΝ αποτελεσμάτων και την περαιτέρω αξιολόγησή τους ως πνευματικά έργα.

Τελικώς αξίζουν έννομης προστασίας τα δημιουργικά αποτελέσματα της ΤΝ; Μήπως η απουσία οριοθέτησης και προστασίας θα ευνοούσε τον παρασιτικό ανταγωνισμό; Με δεδομένη την ταχεία εξέλιξη της τεχνολογίας, η παραγωγή τέτοιων έργων μπορεί να καταστεί ανεξέλεγκτη με περιπτώσεις απομιμήσεων, που θα θίγουν τα ηθικά δικαιώματα των δημιουργών ή οι περιπτώσεις τιμολογιακών πρακτικών (εκπτώτικων λόγω μαζικής παραγωγής έργων) εις βάρος των «ανθρώπινων δημιουργημάτων» θα επιφέρουν άλυτα ζητήματα στον καλλιτεχνικό κόσμο.

Ενώ το ίδιο το λογισμικό (ενός συστήματος ΤΝ) αντιμετωπίζεται ως λογοτεχνικό έργο και προστατεύεται από το δίκαιο πνευματικής ιδιοκτησίας σε πολλά κράτη μέλη της

ΕΕ, μεταξύ αυτών και στην Ελλάδα (ήδη με την υιοθέτηση της Οδηγίας 2009/24/ΕΚ), μήπως η «διακριτή έννομη προστασία», ως *sui generis* δικαίωμα, των δημιουργικών αποτελεσμάτων ΤΝ θα μπορούσε να αντιμετωπίσει εκ νέου τον ως άνω προβληματισμό;

Διάφορες απόψεις έχουν υποστηριχθεί, μεταξύ άλλων, ότι ο δημιουργός του λογισμικού της ΤΝ θα πρέπει να καθίσταται και δημιουργός του αποτελέσματος αυτής, εφόσον αποτελεί πνευματικό δημιούργημα, ως παράγωγο έργο του πρωτογενούς λογισμικού του συστήματος ΤΝ. Αποψη που μάλλον δεν βρίσκει ιδιαίτερους υποστηρικτές, καθώς το γεγονός ότι ένα σύστημα ΤΝ που δημιουργήθηκε από άνθρωπο δεν αρκεί για την προστασία και του παραγόμενου αποτελέσματος από ΤΝ, αφού και ο ίδιος (ο άνθρωπος) δεν συνέβαλε στη δημιουργία του παραγόμενου έργου, ούτε θα μπορούσε να τη γνωρίζει.

Από την άλλη, δεν είναι λίγοι αυτοί που παρομοιάζουν τα συστήματα ΤΝ με τη φωτογραφική μηχανή, δηλαδή ως ένα μηχανικό μέσο. Στην περίπτωση αυτή ο φωτογράφος θεωρείται δημιουργός των φωτογραφιών, ακόμα και αν αυτές τραβήχτηκαν αυτόματα από την φωτογραφική μηχανή. Επομένως, καταλήγουν ότι ο χρήστης ενός συστήματος ΤΝ καθίσταται δημιουργός του παραγόμενου αποτελέσματος, εφόσον είναι αυτός που έχει την ιδέα και την υλοποιεί, δίνοντας τις σχετικές εντολές στο σύστημα. Προσέγγιση που φάνηκε να ακολουθήσαν και δικαστήρια σε συναφείς υποθέσεις. Για την κρίση αυτή, θεωρήθηκε αρκετή η χρήση παραμέτρων ή ο καθορισμός της μεθόδου δημιουργίας για να πληρωθεί η προϋπόθεση ότι διατηρείται ο επαρκής δημιουργικός έλεγχος/ κατεύθυνση από τον άνθρωπο – δημιουργό. Όμως ποιο τελικά είναι το κριτήριο ή κατώφλι που θα πρέπει να ξεπεραστεί ώστε η ανθρώπινη επέμβαση να θεωρηθεί επαρκής;

Από τεχνικής άποψης, η ΤΝ δεν φαίνεται να έχει ακόμη αναπτυχθεί σε ένα επίπεδο όπου να είναι πραγματικά απαλλαγμένη από την ανθρώπινη παρέμβαση στη δημιουργία αποτελεσμάτων/ έργων. Οι άνθρωποι εξακολουθούν να εμπλέκονται περισσότερο ή λιγότερο στη χρήση των συστημάτων ΤΝ. Όμως τι θα ισχύσει στην περίπτωση που το έργο παραχθεί αυτόνομα από το σύστημα ΤΝ; Η αυτονόμηση των συστημάτων ΤΝ ήδη θέτουν υπό αμφισβήτηση των βασικών πυλώνων της πνευματικής ιδιοκτησίας παγκοσμίως. Συνεπώς, μάλλον είναι αναγκαίο τα ισχύοντα νομικά πλαίσια πνευματικών δικαιωμάτων να πρέπει να προσαρμοστούν στις νέες συνθήκες για



καλύψουν την ανάγκη προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων για τα αποτελέσματα που παράγονται αυτόνομα από ΤΝ. Μάλλον είναι νωρίς για να εξαχθούν συμπεράσματα.

Σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, αν και ο Κανονισμός ΤΝ έχει ήδη πολλούς επικριτές, βρίσκεται προς τη σωστή κατεύθυνση και είναι πιθανό όντως να επιβληθεί μια ενιαία συμμόρφωση σε όλη την ΕΕ, σε μια γενικότερη προσπάθεια εξισορρόπησης μεταξύ των συμφερόντων των παρόχων παραγωγικών συστημάτων ΤΝ και των δημιουργών/δικαιούχων των σχετικών δικαιωμάτων επί των έργων με βάση τα οποία εκπαιδεύονται τα συστήματα αυτά. Λαμβάνοντας υπόψη τα θετικά χαρακτηριστικά της ΤΝ και την επίδρασή της σε διάφορους τομείς, η ΕΕ φαίνεται να επιδιώκει τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος ρυθμιστικής ασφάλειας, επιβεβαιώνοντας την ανάγκη ανθρωποκεντρικής προσέγγισης ως απαραίτητης προϋπόθεσης για τη διατήρηση του σύγχρονου κράτους δικαίου. Ο Κανονισμός ΤΝ φαίνεται να αποτελεί, λοιπόν, ένα σημαντικό πρώτο βήμα για ασφαλή, αξιόπιστη και δεοντολογική ΤΝ.

Επιπρόσθετα, το νομικό τοπίο των πνευματικών δικαιωμάτων για την ΤΝ εξακολουθεί να εξελίσσεται και οι προσεγγίσεις στις ΗΠΑ και στην Κίνα αντικατοπτρίζουν αυτή τη συνεχιζόμενη διαδικασία. Τα Κινέζικα Δικαστήρια αναγνωρίζουν τα έργα που παράγονται με ΤΝ ως έργα που μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο πνευματικής ιδιοκτησίας, αλλά διαφέρουν ως προς τις επιμέρους προσεγγίσεις τους, από την άλλη στις ΗΠΑ, ο ανθρωποκεντρικός χαρακτήρας του δικαίου φαίνεται ακλόνητος.

Μετά από ανάλυση των προσεγγίσεων της Κίνας, των ΗΠΑ και της ΕΕ, σχετικά με τα πνευματικά δικαιώματα για τα παραγόμενα από τη δημιουργική ΤΝ αποτελέσματα, καταλήγει κανείς ότι κάθε προσέγγιση έχει τα πλεονεκτήματά της και τα μειονεκτήματά της. Η ΕΕ και οι ΗΠΑ έχουν πιο αυστηρά νομικά πλαίσια και συναφή νομολογία για τα πνευματικά δικαιώματα, ενώ οι νομοθετικές διατάξεις της Κίνας χωρούν ευρύτερης ερμηνείας. Ωστόσο, όλες οι προσεγγίσεις αντιμετωπίζουν προκλήσεις σχετικά με την αναγνώριση και την ιδιοκτησία των πνευματικών δικαιωμάτων σε έργα που δημιουργούνται από ΤΝ, καθώς και την ανάγκη για διευκρίνιση των σχετικών ζητημάτων, στη βάση του ότι τίθεται υπό αμφισβήτηση η υπέρ του ανθρώπου αποκλειστικότητα του προνομίου της δημιουργικής νοημοσύνης και δημιουργικότητας εν γένει. Παρόλο που είναι δύσκολο να κριθεί ποια προσέγγιση είναι ορθότερη ή πιο αποτελεσματική, είναι σημαντικό να αντιμετωπιστούν οι προκύπτουσες προκλήσεις στον

τομέα αυτό αφενός για να διασφαλιστεί ότι η εξέλιξη της ΤΝ δεν περιορίζεται από το δίκαιο πνευματικών δικαιωμάτων, και αφετέρου ότι οι δημιουργοί ανταμείβονται για τη δημιουργικότητά τους κατ' ανάλογο τρόπο και στηρίζονται από τις αρμόδιες αρχές, οι οποίες οφείλουν να αντιμετωπίσουν τις σχετικές προκλήσεις, προσαρμόζοντας τη νομοθεσία στη νέα πραγματικότητα.

Η άποψη της γράφουσας είναι ότι καθώς η τεχνολογία ΤΝ συνεχίζει να εξελίσσεται, θα είναι σημαντικό για τους νομοθέτες και τους εμπλεκόμενους να συνεχίσουν να παρακολουθούν και να προσαρμόζονται στο εξελισσόμενο νομικό τοπίο της ΤΝ και των πνευματικών δικαιωμάτων, διασφαλίζοντας τα ως άνω για τους δημιουργούς, ενώ παράλληλα προωθείται η καινοτομία, ώστε τελικώς να εξισορροπηθούν τα εκατέρωθεν συμφέροντα.

Ενώ κάθε προσέγγιση έχει τα πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες της, είναι σημαντικό να συνεχίσουμε να παρακολουθούμε την ανάπτυξη της τεχνολογίας ΤΝ και τις επιπτώσεις της στο δίκαιο των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Ένα πιθανό επόμενο βήμα θα μπορούσε να είναι η καθιέρωση διεθνών προτύπων και κατευθυντήριων γραμμών για τα πνευματικά δικαιώματα επί των αποτελεσμάτων της ΤΝ, τα οποία θα βοηθούσαν να διασφαλιστεί η συνοχή μεταξύ διαφορετικών νομικών συστημάτων και θα αντιμετώπιζαν τις τρέχουσες προκλήσεις και ασάφειες.

Με βάση τα παραπάνω, η δυνατότητα αναγνώρισης πνευματικών δικαιωμάτων επί του αποτελέσματος που παράγεται από ΤΝ αναμένεται να αποτελέσει πεδίο αυξανόμενων δικαστικών διαφορών και ρυθμίσεων κατά τους επόμενους μήνες, ή/ και χρόνια, όχι μόνο στην Κίνα και στις ΗΠΑ, αλλά και στην Ευρώπη με τον Κανονισμό ΤΝ να θέτει ήδη τις βάσεις. Είναι μάλλον αναπόφευκτο ότι τα Δικαστήρια θα πρέπει τελικά να αποφασίσουν ποιες ενέργειες θα αποτελούν το σημείο εκείνο ώστε ένα παραγόμενο από ΤΝ έργο να θεωρείται ότι έχει δημιουργηθεί από τον άνθρωπο - με την βοήθεια της ΤΝ -και συνακόλουθα να προστατεύεται από το δίκαιο πνευματικής ιδιοκτησίας.

Μήπως όμως θα μπορούσε να ειπωθεί ότι η ανάπτυξη της τεχνολογίας και της πνευματικής ιδιοκτησίας πάνε μαζί, αφού η δεύτερη θα μπορούσε να θεωρηθεί απόρροια της πρώτης και τελικώς η συμπόρευσή τους εκφράζεται μέσω της διεύρυνσης των εννοιών και της δημιουργίας νέων δικαιωμάτων; Το μόνο που μένει να αποδειχθεί είναι αν τελικώς οι επιμέρους τοποθετήσεις θα προκρίνουν μια παραλλαγή της προσέγγισης που έχει υιοθετηθεί στις Βρυξέλλες, «regulate first, [create] later».

## 5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ<sup>140</sup>

### ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γεωργόπουλος, Γ. (2024) Άρθρο 2 Ν. 2121/1993, Αντικείμενο του Δικαιώματος σε Χριστοδούλου Κ./ Τσίρης Π./ Παπαδοπούλου Μ.-Δ., «Δίκαιο Πνευματικής Ιδιοκτησίας», Εκδόσεις Σάκκουλας, 2024, σελ. 35 - 43

Ζέκος, Γ. (2022) 4. «Τεχνητή Νοημοσύνη και πνευματικά δικαιώματα, σε Διαδίκτυο και τεχνητή νοημοσύνη στο Ελληνικό δίκαιο», Εκδόσεις Σάκκουλας, 2022, σελ. 79 - 84

Μήτρου Λ. (2023) σε «Μπορεί ο αλγόριθμος να είναι ηθικός, να είναι δίκαιος, να είναι διαφανής, να δικάζει & να διοικεί;» Λίλιαν Μήτρου (επίμ.), Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2023, σελ. 32 - 33

Τσίγκου Χ. (2023), 5. Ψηφιακά έργα λόγου παραγόμενα με τη βοήθεια της τεχνητής νοημοσύνης σε «Το δικαίωμα υπαναχώρησης στην πνευματική ιδιοκτησία», Εκδόσεις Σάκκουλας, 2023, σελ. 188 - 197

Τρυσιάνη Ι. (2023), Α. Γενικά – Έννοια και λειτουργία σε «Τεχνητή Νοημοσύνη και Αστική Ευθύνη», Εκδόσεις Σάκκουλας, 2023, σελ. 16 - 22

### ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

Γεωργόπουλος, Γ. (2023) «Τρισδιάστατη εκτύπωση στο ελληνικό δίκαιο πνευματικής ιδιοκτησίας: τρία ζητήματα και η έννοια της χρήσης», ΤΝΠ QUALEX, ΔιΜΕΕ, 1/2023, σελ. 16 - 23

Γιαννόπουλος, Γ. (2024) «Διανοητική ιδιοκτησία και νέες τεχνολογίες: Μια ιστορική αναδρομή», ΤΝΠ QUALEX, ΔιΜΕΕ, 1/2024, σελ. 43 - 52

---

<sup>140</sup> Η τελευταία ημερολογιακά πρόσβαση στη Βιβλιογραφία έλαβε χώρα στις 26.04.2024. Η μόνη επικαιροποίηση που έλαβε χώρα ήταν αναφορικά με την Κανονισμό ΤΝ.

- Ιγγλεζάκης Ι. (2022), 3. Προτεινόμενες λύσεις σε «Το δίκαιο της ψηφιακής οικονομίας», Εκδόσεις Σάκκουλας, 2022, σ. 212- 214
- Κοριατοπούλου Π. (2023) «Εφαρμογές τεχνητής νοημοσύνης και δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας», ΤΝΠ QUALEX, Συνήγορος, 160/2023, σελ. 24 – 27
- Κόττας Β. (2018) «Τεχνητή Νοημοσύνη και διανοητική ιδιοκτησία: Υπόθεση DABUS», ΔΙΤΕ 4/2018, σελ. 212
- Κουνάδης, Γ., Βασιλάκου Ε. (2023) «Σύντομη επισκόπηση του Ευρωπαϊκού Κανονισμού για την Τεχνητή Νοημοσύνη (AI Act) - Ρύθμιση της καινοτομίας και καινοτομία στη ρύθμιση», ΤΝΠ QUALEX, Συνήγορος, 160/2023, σελ. 32 – 35
- Παπαδοπούλου, Α. (2023) «Δημιουργικότητα και εφευρετικότητα υπό αναθεώρηση: η πρόκληση της τεχνητής νοημοσύνης», ΕπισκΕΔ, 1/2023, σελ. 1-22
- Τάσσης, Σ. (2018) «Η εποχή της Τεχνητής Νοημοσύνης», ΔΙΤΕ 4/2018, σελ. 485
- Τάσσης, Σ. (2022) «Ένας Νόμος για όλες τις νέες τεχνολογίες», ΤΝΠ QUALEX, ΔιΜΕΕ, 3/2022, σελ. 367 - 368
- Τζούλια Ε. (2019), «Προστασία προϊόντων τεχνητής νοημοσύνης μέσω του δικαίου πνευματικής ιδιοκτησίας και των ευρεσιτεχνιών: προβληματισμοί», σε Πανεπιστήμιο Πειραιώς/ Ελεγκτικό Συνέδριο, Δίκαιο και Τεχνολογία, σελ. 307 – 322
- Χίου Θ. (2020) «Τεχνητή Νοημοσύνη και Πνευματική Ιδιοκτησία - σε ποιον ανήκουν οι δημιουργίες μηχανών;», ΤΝΠ QUALEX, ΔιΜΕΕ, 2/2020, σελ. 200 - 224
- Χίου Θ. (2023) «Επικαιρότητα - Πνευματική Ιδιοκτησία», ΤΝΠ QUALEX, ΔιΜΕΕ, 1/2020, σελ. 2 – 3, 2/2022, σελ. 147-148, 1/2023, σελ. 3 – 4, 4/2023, σελ. 467 – 468
- Χριστοδούλου Κ. (2024), «Εξελίξεις αιχμής στον ψηφιακό τομέα – IP, IT», ΕΛΛΔνη 2/2024

## **ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ**

- Abbott R. (2019) «The Artificial Inventor Project», WIPO Magazine, 12.2019, διαθέσιμο σε [https://www.wipo.int/wipo\\_magazine/en/2019/06/article\\_0002.html](https://www.wipo.int/wipo_magazine/en/2019/06/article_0002.html)
- Analla T. (2023) «Zarya of the Dawn: How AI is Changing the Landscape of Copyright Protection», 06.03.2023, διαθέσιμο σε <https://jolt.law.harvard.edu/digest/zarya-of-the-dawn-how-ai-is-changing-the-landscape-of-copyright-protection>
- Bercimuelle-Chamot K. (2023) «French Copyright framework for artificial intelligence: a half-hearted attempt», 16.10.2023, διαθέσιμο σε <https://ipkitten.blogspot.com/2023/10/french-copyright-framework-for.html>

Cerria A. (2024) «Czech court finds that AI tool DALL-E cannot be the author of a copyright work», 15.04.2024, διαθέσιμο σε <https://ipkitten.blogspot.com/2024/04/czech-court-finds-that-ai-tool-dall-e.html>

Chawla R., Mody A. (2023) «France: French Lawmakers Propose Copyright Law On Generative AI; One Step Forward Two Steps Backward?», 14.12.2023 διαθέσιμο σε <https://www.mondaq.com/france/copyright/1401882/french-lawmakers-propose-copyright-law-on-generative-ai-one-step-forward-two-steps-backward>

Clark A., Calow D. (2024) «Training AI models: Content, copyright and the EU and UK TDM exceptions», 05.02.2024, διαθέσιμο σε <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=5b89396a-8c55-4522-ad90-2cb10e2308b7>

Copeland B.J. (2024) «Artificial Intelligence» Encyclopedia Britannica, 16.04.2024, διαθέσιμο σε <https://www.britannica.com/technology/artificial-intelligence>

Dai Z. (2023) «The copyright protection of AI-generated works under Chinese law», Juridical Tribune, 02.06.2023, διαθέσιμο σε: [www.tribunajuridica.eu/arhiva/An13v2/5.%20Dai%20Zhe%20and%20JIN%20Banggui.pdf](http://www.tribunajuridica.eu/arhiva/An13v2/5.%20Dai%20Zhe%20and%20JIN%20Banggui.pdf)

Fielkow Creamer C., (1997) «Clashing Rights Under United States Copyright Law: Harmonizing an Employer's Economic Right with the Artist-Employee's Moral Rights in a Work Made for Hire», DePaul Journal of Art, Technology & Intellectual Property Law & Intellectual Property Law, διαθέσιμο σε <https://via.library.depaul.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=&httpsredir=1&article=1352&context=jatip>

Frankenfield, J (2024) «Artificial Intelligence (AI)», 09.04.2024 διαθέσιμο σε <https://www.investopedia.com/terms/a/artificial-intelligence-ai.asp>

Georgiou, E. (2023) «Robots and Smart Assistants: Techno-human Challenges and Europe's Legal Responses», ΤΝΠ QUALEX

Glover E. (2024) «AI-Generated Content and Copyright Law: What We Know», 28.02.2024, διαθέσιμο σε <https://builtin.com/artificial-intelligence/ai-copyright>

Goold P. (2024) «Generative AI and creativity: A quick analysis of US and Canadian copyright registrations for artistic works», 17.04.2024, διαθέσιμο σε <https://copyrightblog.kluweriplaw.com/2024/04/17/generative-ai-and-creativity-a-quick-analysis-of-us-and-canadian-copyright-registrations-for-artistic-works/>

Habib Lantyer V. (2023) «Understanding The EU AI Act: a new era in AI Regulation In Europe», 20.10.2023, διαθέσιμο σε [https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract\\_id=4659892](https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4659892)

Hanžl P., Sochůrek A. (2023) «Městský soud v Praze o umělé inteligenci a autorském právu», 20.12.2023, διαθέσιμο σε <https://www.epravo.cz/top/clanky/mestsky-soud-v-praze-o-umele-inteligenci-a-autorskem-pravu-117318.html>

Hartmann T. (2024) «French MPs want to amend EU's copyright rules to cover generative AI», 20.01.2024, διαθέσιμο σε <https://www.euractiv.com/section/artificial-intelligence/news/french-mps-want-to-amend-eus-copyright-rules-to-cover-generative-ai/>

Hutukka P. (2023) «Copyright Law in the European Union, the United States and China», 12.07.2023 διαθέσιμο σε <https://link.springer.com/article/10.1007/s40319-023-01357-0>

Iaia V. (2023) «To Be, or Not to Be ... Original Under Copyright Law, That Is (One of) the Main Questions Concerning AI-Produced Works», 28.08.2023, διαθέσιμο σε [https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract\\_id=4528143](https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4528143)

Kumar N. (2019) «Differences between Natural Person and Legal Person || Jurisprudence ||», 14.05.2019, διαθέσιμο σε <https://www.lawnotes4u.in/differences-between-natural-person-and-legal-person-jurisprudence/>

Lim D. (2023) «Generative AI and Copyright: Principles, Priorities and Practicalities», 07.12.2023, διαθέσιμο σε: [https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract\\_id=4644173](https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4644173)

McCarthy, J. (2007) «What is Artificial Intelligence?», 12.11.2007, σελ. 2-3, διαθέσιμο σε <http://jmc.stanford.edu/articles/whatisai.html>

Mehmet Salih Demir (2023), «AI-Induced Copyright Infringement: Application of Legal Neutrality Based on the Qualitative Similarity Criterion», 19.09.2023, διαθέσιμο σε [https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract\\_id=4689391](https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4689391)

Mutaman A. και Pramod R (2021) «A Comparative Analysis of Ownership of Copyright Under US, UK & India», 23.04.2021, διαθέσιμο σε [https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract\\_id=3832534](https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3832534)

Peng Z. (2022) «Chapter IV Copyright Protection of AI», 14.04.2022, διαθέσιμο σε <https://www.liu-shen.com/Content-3169.html>

Piquard A. (2024) «France agrees to ratify the EU Artificial Intelligence Act after seven months of resistance», 03.02.2024, διαθέσιμο σε [https://www.lemonde.fr/en/economy/article/2024/02/03/france-agrees-to-ratify-the-eu-artificial-intelligence-act-after-seven-months-of-opposition\\_6489701\\_19.html](https://www.lemonde.fr/en/economy/article/2024/02/03/france-agrees-to-ratify-the-eu-artificial-intelligence-act-after-seven-months-of-opposition_6489701_19.html)

Proust O., Benazzouzz I. (2023) «French National Assembly Proposes New Law to Secure Copyright in AI», 05.10.2023, διαθέσιμο σε <https://www.fieldfisher.com/en/locations/belgium/insights/french-national-assembly-proposes-new-law-to-secure>

Sandiumenge I. (2023) «Copyright Implications of the Use of Generative AI», 04.08.2023, διαθέσιμο σε: [https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract\\_id=4531912](https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4531912)

Ščerba T., Fořt J. (2024) «The first Czech case on generative AI», 04.04.2024, διαθέσιμο σε <https://www.technologysledge.com/2024/04/the-first-czech-case-on-generative-ai/>

Shalom B. (2023), «The Interpretation of Personhood: AI and Its Inability to Copyright Works of 'Original' Character», 14.09.2023, διαθέσιμο σε [https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract\\_id=4565695](https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4565695)

Sookman, B. (2024), «Understanding the AIA Copyright Provisions in the EU Artificial Intelligence Act», διαθέσιμο σε <https://barrysookman.com/2024/04/07/34308/>

Stein A.- M. (2023) «Generative Artificial Intelligence: US Copyright Office denies registration», 16.03.2023, διαθέσιμο σε <https://ipkitten.blogspot.com/2023/03/generative-artificial-intelligence-us.html>

Tulpule A. (2024) «Copyright for Artificial Intelligence», 30.01.2024, διαθέσιμο σε [https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract\\_id=4685095](https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4685095)

Wan Y. (2021) «Copyright protection for AI-generated outputs: The experience from China», 09.2021, διαθέσιμο σε <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0267364921000546?via%3Dihub>

Winston C. (2023) «AI Works Not Copyrightable, Studios Say», 18.08.2023 διαθέσιμο σε <https://www.hollywoodreporter.com/business/business-news/ai-works-notcopyrightable-studios-1235570316/>

Yanisky-Ravid S.(2017) «Generating Rembrandt: Artificial Intelligence, Copyright, and Accountability in the 3A Era--The Human-like Authors are Already Here- A New Model», 2017, διαθέσιμο σε [https://ir.lawnet.fordham.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1955&context=faculty\\_scholarship](https://ir.lawnet.fordham.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1955&context=faculty_scholarship)

Yoen Ju L. (2021) « Artificial Intelligence Cases in China: Feilin v. Baidu and Tencent Shenzhen v. Shanghai Yingxin», 15.02.2021, διαθέσιμο σε

<https://www.semanticscholar.org/reader/b1c99e1995b886487a6973741293c2c2af15bd9d>

Yu P. (2024) «The Future Path of Artificial Intelligence and Copyright Law in the Asian Pacific», 06.01.2024, διαθέσιμο σε

[https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract\\_id=4707592](https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4707592)

Zhou B. «Artificial Intelligence and Copyright Protection --Judicial Practice in Chinese Courts», διαθέσιμο σε

[www.wipo.int/about-ip/en/artificial\\_intelligence/conversation\\_ip\\_ai/pdf/ms\\_china\\_1\\_en.pdf](http://www.wipo.int/about-ip/en/artificial_intelligence/conversation_ip_ai/pdf/ms_china_1_en.pdf)

Zhuk A. (2023) «Navigating the legal landscape of AI copyright: a comparative analysis of EU, US, and Chinese approaches», 30.05.2023 διαθέσιμο σε

<https://link.springer.com/article/10.1007/s43681-023-00299-0>

Lei Q, Interpretation Series of "Guideline for the Trial of Copyright Infringement Cases", διαθέσιμο σε <https://www.zhichanli.com/p/560259034>

## ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΙΣΤΟΤΟΠΟΙ

<https://www.vml.com/work/next-rembrandt>

<https://news.microsoft.com/europe/features/next-rembrandt/>

<https://www.bbc.com/news/technology-52632916>

<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/rego.12512>

<https://www.whitecase.com/insight-our-thinking/ai-watch-global-regulatory-tracker-france>

<https://www.npr.org/sections/alltechconsidered/2016/04/06/473265273/a-new-rembrandt-from-the-frontiers-of-ai-and-not-the-artists-atelier>

<https://lawyermagazine.gr/made-by-a-i-who-owns-copyright/>

<https://www.copyright.gov/ai/>

<https://www.nytimes.com/2022/09/02/technology/ai-artificial-intelligence-artists.html>

[https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A4%CE%B5%CF%87%CE%BD%CE%B7%CF%84%CE%AE\\_%CE%BD%CE%BF%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CF%83%CF%8D%CE%BD%CE%B7](https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A4%CE%B5%CF%87%CE%BD%CE%B7%CF%84%CE%AE_%CE%BD%CE%BF%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CF%83%CF%8D%CE%BD%CE%B7)

<https://www.federalregister.gov/documents/2023/03/16/2023-05321/copyright-registration-guidance-works-containing-material-generated-by-artificial-intelligence>



[http://english.www.gov.cn/archive/laws\\_regulations/2014/08/23/content\\_281474982987430.htm](http://english.www.gov.cn/archive/laws_regulations/2014/08/23/content_281474982987430.htm)

<https://dreamwriter.ai/>

[https://en.wikipedia.org/wiki/Stable\\_Diffusion](https://en.wikipedia.org/wiki/Stable_Diffusion)

<https://english.bjinternetcourt.gov.cn/about.html>

<https://www.copyright.gov/about/>

[https://www.wipo.int/about-ip/en/artificial\\_intelligence/conversation.html](https://www.wipo.int/about-ip/en/artificial_intelligence/conversation.html)

<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?search=monkey+selfie&title=Special:MediaSearch&go=Go&type=image>

<https://www.copyright.gov/policy/moralrights/>

<https://www.uspto.gov/ip-policy/copyright-policy/copyright-basics>

<https://www.regulations.gov/docket/COLC-2023-0006/comments>

<https://en.wikipedia.org/wiki/DABUS>

[https://en.wikipedia.org/wiki/Adobe\\_Photoshop](https://en.wikipedia.org/wiki/Adobe_Photoshop)

<https://el.wikipedia.org/wiki/Midjourney>

<https://www.topazlabs.com/gigapixel>

## **ΑΛΛΕΣ ΠΗΓΕΣ**

Guadamuz A., 8<sup>ο</sup> Συνέδριο «Δίκαιο Τεχνολογία και Επικοινωνίας», Νομική Βιβλιοθήκη, 2022

Υυ Ρ., 10<sup>ο</sup> Συνέδριο «Δίκαιο Τεχνολογία και Επικοινωνίας», Νομική Βιβλιοθήκη, 2024

Καλλινίκου Δ., Καπελλάκου Γ. «Τεχνητή Νοημοσύνη & Πνευματική Ιδιοκτησία», ICC Hellas, 2024

<https://www.copyright.gov/events/international-ai-copyright-webinar/>

## **ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ**

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2024/1689 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 13ης Ιουνίου 2024 για τη θέσπιση εναρμονισμένων κανόνων σχετικά με την τεχνητή νοημοσύνη και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 300/2008, (ΕΕ) αριθ. 167/2013, (ΕΕ) αριθ. 168/2013, (ΕΕ) 2018/858, (ΕΕ) 2018/1139 και (ΕΕ) 2019/2144 και των οδηγιών 2014/90/ΕΕ, (ΕΕ) 2016/797 και (ΕΕ) 2020/1828 (κανονισμός για την τεχνητή

νοημοσύνη), διαθέσιμο σε <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/TXT/?uri=CELEX%3A32024R1689>

Κείμενο πρότασης νόμου υπ' αριθμ. 1630/12.09.2023 διαθέσιμο σε [https://www.assemblee-nationale.fr/dyn/16/textes/l16b1630\\_proposition-loi](https://www.assemblee-nationale.fr/dyn/16/textes/l16b1630_proposition-loi)

Οδηγία (ΕΕ) 2019/790 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενικά δικαιώματα στην ψηφιακή ενιαία αγορά και την τροποποίηση των οδηγιών 96/9/ΕΚ και 2001/29/ΕΚ, διαθέσιμο σε <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019L0790>

«Copyright Law of the People's Republic of China», διαθέσιμο σε <https://en.ncac.gov.cn/copyright/contents/10365/329083.shtml>

«Copyright Act» του 1976, όπως τροποποιήθηκε το Δεκέμβριο του 2022, διαθέσιμο σε <https://www.copyright.gov/title17/>

## **ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΟΡΓΑΝΩΝ**

European Union Agency for Criminal Justice Cooperation «Generative Artificial Intelligence - The impact on intellectual property crimes», 30.11.2023, διαθέσιμο σε <https://www.eurojust.europa.eu/publication/generative-artificial-intelligence-impact-intellectual-property-crimes>

Beijing High People's Court Guidelines for the Trial of Copyright Infringement Cases της 20.04.2028, διαθέσιμο σε <https://www.lawinfochina.com/display.aspx?id=33877&lib=law>

National Copyright Administration of the People's Republic of China («NCAC»), σχετικές πληροφορίες διαθέσιμες σε <https://en.ncac.gov.cn/copyright/contents/10356/332359.shtml>

WIPO «Generative AI, Navigating intellectual property», 2024, διαθέσιμο σε [www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo-pub-rn2024-8-en-generative-ai-navigating-intellectual-property.pdf](http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo-pub-rn2024-8-en-generative-ai-navigating-intellectual-property.pdf)

WIPO Secretariat, Revised Issues Paper on Intellectual Property Policy and Artificial Intelligence, (May 21, 2020) WIPO/IP/AI/2/GE/20/1 Rev.

Compendium of U.S. Copyright Office Practices, (2021) διαθέσιμο σε <https://www.copyright.gov/comp3/>, τρίτη έκδοση, της 28.01.2021

Copyright Registration Guidance: Works Containing Material Generated by Artificial Intelligence της 16.03.2023 διαθέσιμο σε

<https://www.federalregister.gov/documents/2023/03/16/2023-05321/copyright-registration-guidance-works-containing-material-generated-by-artificial-intelligence>

U.S. Copyright Office, Library of Congress «Notice of inquiry and request for comments», Federal Register/Vol. 88, No. 167, 30.08.2023, διαθέσιμο σε [www.govinfo.gov/content/pkg/FR-2023-08-30/pdf/2023-18624.pdf](http://www.govinfo.gov/content/pkg/FR-2023-08-30/pdf/2023-18624.pdf)

ALAI «Resolution Concerning the Impact of Artificial Intelligence on Copyright», 17.02.2024, διαθέσιμο σε [https://www.alai.org/en/assets/files/resolutions/240217-impact-ia-copyright\\_en.pdf](https://www.alai.org/en/assets/files/resolutions/240217-impact-ia-copyright_en.pdf)

European Digital Rights (EDRi) «EU AI Act: Deal reached, but too soon to celebrate», 09.12.2023, διαθέσιμο σε <https://edri.org/our-work/eu-ai-act-deal-reached-but-too-soon-to-celebrate/>

EUIPO, «STUDY ON THE IMPACT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE ON THE INFRINGEMENT AND ENFORCEMENT OF COPYRIGHT AND DESIGNS», 04.2022, διαθέσιμο σε [https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document\\_library/observatory/documents/reports/2022\\_Impact\\_AI\\_on\\_the\\_Infringement\\_and\\_Enforcement\\_CR\\_Designs/2022\\_Impact\\_AI\\_on\\_the\\_Infringement\\_and\\_Enforcement\\_CR\\_Designs\\_FullR\\_en.pdf](https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/reports/2022_Impact_AI_on_the_Infringement_and_Enforcement_CR_Designs/2022_Impact_AI_on_the_Infringement_and_Enforcement_CR_Designs_FullR_en.pdf)

Διεθνής Ένωση για την προστασία της διανοητικής ιδιοκτησίας, σχετικές αποφάσεις διαθέσιμες σε <http://114.247.84.87/AIPPI/ztyj/jy/201911/P020191219538152201660.pdf>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή «White Paper on Artificial Intelligence: a European approach to excellence and trust», 19.02.2020, διαθέσιμο σε [https://commission.europa.eu/publications/white-paper-artificial-intelligence-european-approach-excellence-and-trust\\_en](https://commission.europa.eu/publications/white-paper-artificial-intelligence-european-approach-excellence-and-trust_en)

Ευρωπαϊκή Επιτροπή - Ομάδα Εμπειρογνομώνων Υψηλού Επιπέδου για την Τεχνητή Νοημοσύνη, «ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΑΞΙΟΠΙΣΤΗ ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ» (B-1049), 04.2019 διαθέσιμο σε [www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014\\_2019/plmrep/COMMITTEES/JURI/DV/2019/11-06/Ethics-guidelines-AI\\_EL.pdf](http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/plmrep/COMMITTEES/JURI/DV/2019/11-06/Ethics-guidelines-AI_EL.pdf)

Ευρωπαϊκή Επιτροπή Δελτίο Τύπου «Η Επιτροπή χαιρετίζει την πολιτική συμφωνία σχετικά με την πράξη για την τεχνητή νοημοσύνη», 09.12.2023, διαθέσιμο σε [https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip\\_23\\_6473](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_23_6473)

Ευρωπαϊκή Επιτροπή «European AI Office», διαθέσιμο σε <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/ai-office>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή «Τεχνητή νοημοσύνη – Ερωτήσεις και απαντήσεις», 12.12.2023 διαθέσιμο σε [https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/QANDA\\_21\\_1683](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/QANDA_21_1683)

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο «REPORT on intellectual property rights for the development of artificial intelligence technologies», 02.10.2020, διαθέσιμο σε [https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2020-0176\\_EN.html](https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2020-0176_EN.html)

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο «Artificial Intelligence Act: deal on comprehensive rules for trustworthy AI», 09.12.2023, διαθέσιμο σε <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20231206IPR15699/artificial-intelligence-act-deal-on-comprehensive-rules-for-trustworthy-ai>

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Ενημερωτικό («Briefing»), 11.03.2024, διαθέσιμο σε [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS\\_BRI\(2021\)698792](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_BRI(2021)698792)

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Ενημερωτικό («Briefing») «Artificial intelligence act», 03.2024, διαθέσιμο σε [www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/698792/EPRS\\_BRI\(2021\)698792\\_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/698792/EPRS_BRI(2021)698792_EN.pdf)

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Δελτίο Τύπου «Τεχνητή νοημοσύνη: το Κοινοβούλιο ενέκρινε τον νέο κανονισμό-ορόσημο», 13.03.2024, διαθέσιμο σε <https://www.europarl.europa.eu/news/el/press-room/20240308IPR19015/techniti-noimosuni-to-koinovouliao-enekrine-ton-neo-kanonismo-orosimo>

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Κείμενο του Κανονισμού για την Τεχνητή Νοημοσύνη (P9\_TA(2024)0138), διαθέσιμο σε [www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2024-0138\\_EL.pdf](http://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2024-0138_EL.pdf)

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Δελτίο Τύπου «Κανονισμός για την τεχνητή νοημοσύνη: Συμβούλιο και Κοινοβούλιο καταλήγουν σε συμφωνία για τους πρώτους κανόνες παγκοσμίως όσον αφορά την ΤΝ», 09.12.1023, διαθέσιμο σε [https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2023/12/09/artificial-intelligence-act-council-and-parliament-strike-a-deal-on-the-first-worldwide-rules-for-ai/?utm\\_source=dsms-](https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2023/12/09/artificial-intelligence-act-council-and-parliament-strike-a-deal-on-the-first-worldwide-rules-for-ai/?utm_source=dsms-)

[auto&utm\\_medium=email&utm\\_campaign=Artificial+intelligence+act:+Council+and+Parliament+strike+a+deal+on+the+first+rules+for+AI+in+the+world](#)

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, 1-2.10. 2020, EUCO 13/20

Συμβούλιο της Ευρώπης, Δελτίο τύπου «Artificial Intelligence, Human Rights, Democracy and the Rule of Law Framework Convention», 14.03.2024 διαθέσιμο σε: <https://www.coe.int/en/web/portal/-/artificial-intelligence-human-rights-democracy-and-the-rule-of-law-framework-convention>

## NΟΜΟΛΟΓΙΑ

Naruto v. Slater, υπ' αριθμ. 16-15469 (9th Cir. 2018), διαθέσιμο σε <https://law.justia.com/cases/federal/appellate-courts/ca9/16-15469/16-15469-2018-04-23.html>

Urantia Foundation v. Maaherra (1997), υπ' αριθμ. 95-17093 <https://caselaw.findlaw.com/court/us-9th-circuit/1433972.html>

Community For Creative Non-Violence, et al., Petitioners, v. James Earl REID υπ' αριθμ. 88-923, διαθέσιμο σε <https://www.law.cornell.edu/supremecourt/text/490/730>

Επικοινωνίες μεταξύ των μερών, διαθέσιμο σε [www.copyright.gov/rulings-filings/review-board/docs/Theatre-Dopera-Spatial.pdf](http://www.copyright.gov/rulings-filings/review-board/docs/Theatre-Dopera-Spatial.pdf)

Επικοινωνίες μεταξύ των μερών, διαθέσιμο σε <https://www.copyright.gov/rulings-filings/review-board/docs/SURYAST.pdf>

Επικοινωνίες μεταξύ των μερών, διαθέσιμο [www.copyright.gov/docs/zarya-of-the-dawn.pdf](http://www.copyright.gov/docs/zarya-of-the-dawn.pdf)

Απόφαση του Συμβουλίου Εξέτασης Πνευματικών Δικαιωμάτων του ΓΠΔΗ της 14.02.2022 [www.copyright.gov/rulings-filings/review-board/docs/a-recent-entrance-to-paradise.pdf](http://www.copyright.gov/rulings-filings/review-board/docs/a-recent-entrance-to-paradise.pdf)

Υπόθεση Burrow-Giles Lithographic Company v. Sarony της 17.03.1884, διαθέσιμο σε <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/111/53/>

Απόφαση του USPTO επί της υπ' αριθμ. 16/524,350 απόφασης, διαθέσιμο σε [www.uspto.gov/sites/default/files/documents/16524350\\_22apr2020.pdf](http://www.uspto.gov/sites/default/files/documents/16524350_22apr2020.pdf)

Beijing Internet Court Civil Judgment (2018) Jing 0491 Min Chu No. 239, διαθέσιμο σε [www.chinadaily.com.cn/specials/BeijingInternetCourtCivilJudgment\(2018\)Jing0491MinChuNo.239.pdf](http://www.chinadaily.com.cn/specials/BeijingInternetCourtCivilJudgment(2018)Jing0491MinChuNo.239.pdf)

Beijing Internet Court A Civil Judgment (2023) Jing 0491 Min Chu No. 11279 (2023) διαθέσιμο σε

<https://english.bjinternetcourt.gov.cn/pdf/BeijingInternetCourtCivilJudgment112792023.pdf>

Shenzhen Nanshan District People's Court (2019) Yue 0305 Min Chu 14010 ((2019)粵0305民初14010号), διαθέσιμο σε <https://www.chinajusticeobserver.com/law/x/2019-yue-0305-min-chu-14010>